Nižniansk ozveny

Občasník občanov Nižnej a Zemianskej Dediny

Ročník XXXX / číslo 2 | www.nizna.sk | apríl - júl 2024

Okolo Tatier

Viac na strane 46

Nižniansky kotlík
Viac na strane 2

Nižná si prilepšila takmer o jeden a pol milióna eur
Viac na strane 8

Obecný sociálny podnik svojou prácou skrášľuje prostredie
Viac na strane 10

Výskum na lokalite Ostražica
Viac na strane 22

Editoriál

Príbeh o empatii a ľudskej súdržnosti

Leto je časom dovolenky a načerpania novej energie. Jedným z najobľúbenejších cieľov sú pláže, kde slnko, piesok a more, ponúkajú dokonalý únik z reality. Avšak niekedy sa aj na týchto miestach radosti a pokoja môžu odohrávať aj dojemné príbehy, ktoré nám pripomínajú, aké vzácne a dôležité sú niektoré ľudské vlastnosti.

Jedného slnečného popoludnia sa odohrala situácia, ktorá zanechala dojem pre mnohých prítomných. Informácia, že mladé dievča sa stratilo v mori sa rýchlo rozšírila. Ihneď sa vytvorila živá reťaz z ľudí, ktorí sa navzájom držali za ruky a postupne prechádzali morom. Tento obraz bol neskutočne dojemný. Ľudia, ktorí sa predtým nepoznali, spojili svoje sily, aby zachránili život. Každý článok tejto živej reťaze bol dôležitý, každý človek prispel svojou ochotou. Príbeh sa skončil šťastne. Dievča sa nakoniec našlo v hotelovej izbe. Čo nám tento príbeh pripomína? Ľudskú podstatu, vnútornú silu človeka - jeho charakter, hodnoty a schopnosť cítiť s inými. Empatia, odvaha a súdržnosť nie sú len slová, ale aj činy, ktoré definujú našu ľudskosť. Keď sa pozrieme do svojho vnútra a nájdeme v sebe tieto vlastnosti, stávame sa nielen lepšími, ale pomáhame, aby sa lepšími stali aj iní. Sme len pútnici na našej zemi, prechádzame životom s vedomím, že naša fyzická cesta je dočasná. To, čo naozaj zostáva a má trvalú hodnotu, je to, ako si dokážeme navzájom pomáhať a byť tu jeden pre druhého. Naša schopnosť prejaviť empatiu a súcit je to, čo robí našu púť zmysluplnou.

Naša dovolenka pri mori sa tak stala nielen časom oddychu. Bolo to pripomenutie, že skutočná krása dovolenky nespočíva len v nádherných scenériách a bezstarostných chvíľach, ale aj v tých okamihoch, keď sa naše srdcia spoja a my ukážeme, akí môžeme byť silní a láskaví, keď je to najviac potrebné. Táto skúsenosť nám pripomenula, že najväčšie bohatstvo, ktoré máme, je v našom vnútornom svete - v našej schopnosti milovať, cítiť a konať dobro.

Daniela Gondová,
šéfredaktorka

Nižniansky kotlík

Tradične, netradične sme súťažili vo varení gulášu

V piatok 5. júla, na sviatok svätého Cyrila a Metoda, sa v našej obci na verejnom priestranstve za obecným úradom konala už tradičná súťaž vo varení gulášu pod názvom Nižniansky kotlík. Prípravné práce začali už v predchádzajúcich dňoch a zamestnanci obecného úradu a sociálneho podniku pripravili pre všetkých, ktorí sa tejto akcie zúčastnili, ideálne prostredie. Tento rok sa prihlásilo 26 tímov, medzi ktorými sme privítali aj vzácnych hostí z našich partnerských obcí. Z Poľska zo Mszany Dolnej s primátorkou Agnieszkou Orzech, z Čiech z obce Horní Suchá pod vedením miestostarostu Ing. Martina Adamieca a výpravu z Vojvodiny zo Srbska, ktorú viedol Miloslav Chrťan.

Už v ranných hodinách sa kotlíky rozžiarili ohňom a vzduchom sa začala šíriť lahodná vôňa pripravovaného pokrmu. Varenie gulášu si vyžaduje trpezlivosť a dôkladnosť, čo naši kuchári určite mali. Starostlivo pridávali a miešali jednotlivé prísady, aby dosiahli čo najlepšiu chuť. Po niekoľkých hodinách varenia bol guláš hotový a všetci sa mohli tešiť na spoločnú hostinu, čomu ale predchádzalo vyhodno-

Pokračovanie na str. 3

Víťazné družstvo: Martin, Pavol, Peter Drozdovci a Viliam Vrábeľ

Vážení občania, ponúkame možnosť spolupodieľať sa na tvorbe novín tým, že sa s nami podelíte o výnimočné príbehy ľudí, opíšete svoje podnety, návrhy a iné. Už teraz sa na vaše príspevky tešíme, lebo prispejú ku kvalite a hodnote novín. Príspevky zasielajte na sefredaktor@nizna.sk. Podmienky uverejnenia príspevkov: Text s nadpisom a menom autora textu (v prípade titulu uveďte aj ten) v dokumente word. Fotografie posielajte v čo najlepšej kvalite s rozlíšením 300 dpi. Uzávierka príspevkov do najbližšieho čísla je **10. novembra 2024**. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravy príspevkov, najmä textov, v ktorých sa vyskytujú vulgárne slová, osočujúce údaje, gramatické chyby) a ich krátenie. Redakcia tiež nezaručuje uverejnenie neaktuálnych článkov, informácií a nekvalitných fotografií.

(red)

Dokončenie zo str. 2

tenie. Zvláštnosťou Nižnianskeho kotlíka je, že je síce súťažný a o umiestnení rozhoduje odborná porota, ale každý jeden z účastníkov dostane cenu. Ceny boli hodnotovo primerane rovnaké a radosť súťažiacich pri ich preberaní bola pre organizátorov najväčšou odmenou. Posledné ročníky sa môžu pochváliť vysoko kvalitnými gulášmi, tento rok sa na prvom mieste umiestnil tím Black Birds zložený z rodiny Drozdovcov. Poobedie sprijemňovali hudobné tóny, šport a večer zábava. Úprimné poďakovanie patrí členom našej Jednoty dôchodcov, ktorí prípravám na túto akciu venovali tri dni, a tento rok sa k nim pridala aj mládež. Starší sa podelili o svoje skúsenosti a mladší sa s nadšením priúčali, čo bolo super. Veľké poďakovanie patrí aj sponzorom podujatia, bez ktorých by tohtoročný Nižniansky kotlík nemohol byť v takom štýle.

Deň súťaže vo varení gulášu nám pripomenul, že naša obec je nielen miestom, kde bývame, ale aj miestom, kde môžeme so svojou rodinou či priateľmi stráviť príjemný čas. Je dobre, keď sa môžeme spoločne stretnúť, a tak si do nasledujúcich dní vytvoriť milé spomienky. Zároveň môžeme nepriamo prispieť k tomu, aby táto naša milá tradícia pretrvávala aj v budúcnosti.

(red)

Hostia s družobnej obce Mszana Dolná, Poľsko

Hostia s družobnej obce Horní Suchá, Česko

Hostia s družobnej obce Vojvodina zo Srbska

Starosta obišiel všetky súťažné tímy a pýtal sa na ich tajné ingrediencie

Členovia Jednoty dôchodcov venovali príprave tejto akcie tri dni

Cykloturisti okrem súťaženia zorganizovali aj Cyklopohodu pre celé rodiny

O čom rokovalo obecné zastupiteľstvo

Február 2024

Prvé tohtoročné zasadnutie OcÚ sa konalo 20. februára. Hlavná kontrolórka Ing. Z. Žáková predložila Správu o kontrolnej činnosti, ktorej obsahom bol prehľad vykonaných kontrol v roku 2023. Skonštatovala, že obec Nižná nevykonala žiadne prevody, ktorých všeobecná hodnota majetku prevýšila 20 tisíc eur.

OcZ zobralo túto správu na vedomie, a taktiež správy o činnosti komisií - sociálnozdravotnej, športu, kultúry, výstavby, územného plánovania a dopravy, správu o činnosti na ochranu verejného poriadku a správu o činnosti Občianskeho výboru Zemianska Dedina za rok 2023.

Tieto komisie predložili aj plány práce na rok 2024, ktoré boli tiež schválené. Starosta informoval poslancov, že v Zemianskej Dedine boli investované peniaze na havarijný stav cesty, a tým bol vyčerpaný tohtoročný rozpočet na poľné cesty. V zmysle Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná (nebytové priestory) schválili poslanci 23. januára zmluvu o nájme pre MUDr. Lenku Košarišťanovú v budove zdravotného strediska na ulici Závodná na účely prevádzkovania všeobecnej ambulancie pre deti a dorast na dobu neurčitú.

V novembri 2023 bola prerokovaná žiadosť o nájom pozemku na účel umiestnenia samoobslužného predajného automatu na náplne do kahancov v areáli cintorína o výmere 1m2. Stavebná komisia vtedy vyjadrila súhlasné stanovisko. Na februárovom zasadnutí OcÚ bola táto žiadosť schválená žiadateľovi Ing. Stanislavovi Jendrišákovi, Zborov nad Bystricou na dobu určitú – 5 rokov s trojmesačnou výpovednou lehotou.

Taktiež bola schválená žiadosť o nájom priestorov pre spoločnosť Orava tennisacademy Tvrdošín, zastúpenej konateľom Andrejom Zimáňom, pre prevádzkovanie tenisových kurtov tak, aby boli verejne dostupné obyvateľom Nižnej s trvalým pobytom na území obce a žiakom ZŠ s MŠ Nižná na dobu určitú od 1. 5. 2024 do 30. 4. 2027 s polročnou výpovednou lehotou z dôvodu podpory rozvoja a popularizácie športu a zvlášť tenisu v obci za nasledovných podmienok: 1. Počas súťažných zápasov a turnajov organizovaných stredoslovenským tenisovým zväzom bude mať tenisový oddiel TJ Nižná k dispozícii bezodplatne tri tenisové kurty a časový priestor na tréning 3 hodiny týždenne počas pracovných dní (podľa dohody), 2. prenajaté nehnuteľnosti žiadateľ nesmie využívať na podnikateľskú či inú zárobkovú činnosť.

Žiadosť o vybudovanie odstavnej plochy pre automobily pred bytovým domom na ulici Hattalova s. č. 477 bolo doporučené zaradiť do plánu akcií a do rozpočtu obce v roku 2025.

Apríl 2024

II. tohtoročné zasadnutie OcÚ sa konalo 24. apríla. V úvode rokovania schválili poslanci Správu o hospodárení ZŠ s MŠ Nižná za rok 2023. Do rozpravy sa prihlásil riaditeľ školy, ktorý apeluje na rodičov, aby svoje deti prihlásili na trvalý pobyt v Nižnej. Informoval, že od 1. januára 2025 nebudú škôlky financované z podielových daní obce, ale z ministerstva školstva. Koncom apríla sa uskutočnil zápis do prvého ročníka školy.

Schválili tiež Správu o hospodárení ZUŠ Vendelína Habovštiaka Nižná za rok 2023. Do rozpravy sa prihlásil poslanec Milan Seman, ktorý ocenil priebeh podujatia Minisynkopy, ktorého sa zúčastnil ako člen školskej rady. V bode rokovania č. 7 OcZ schválilo Správu o hospodárení TS Nižná za rok 2023 a taktiež uzatvorenie zmluvy o postúpení investičných práv a povinností povoľujúcim uskutočnenie vodnej stavby Obytná zóna Nižná – Sihoť a jej financovanie medzi Obcou Nižná a Oravskou vodárenskou spoločnosťou, Dolný Kubín na vybudovanie stavebných objektov: SO 02 Vodovod (t.j. vybudovanie verejného vodovodu rad „A“) v dĺžke 380 m, SO 04 Splašková kanalizácia – gravitačná kanalizácia (t.j. vybudovanie splaškovej kanalizácie stoka „A“) v dĺžke 239,00 m, SO 04 Splašková kanalizácia – výtlak z ČS (t.j. výtlačné kanalizačné potrubie) v dĺžke 144,00 m.

V zmysle tejto zmluvy sa obec zaviazala vo vyššie uvedenej objektovej skladbe financovať zemné práce – výkop ryhy, vodorovné konštrukcie a ostatné konštrukcie v hodnote 46 930 eur bez DPH, ktoré ostanú po zrealizovaní stavby v majetku obce.

Hlavná kontrolórka predniesla správu, ktorej predmetom bola kontrola vedenia a nakladania s pokladničnou hotovosťou. Týkala sa dokladov v období od 1. do 31. októbra 2023. OcZ zobralo na vedomie Správu hlavnej kontrolórky o výsledku kontroly č.1/HK/2024.

Pri prejednávaní bodu č. 12 Hospodárenie s majetkom obce – nájom a predaj obecného majetku prednosta JUDr. Jozef Šveda uviedol, že 13. marca 2024 boli všetky zámery zverejnené a žiadne pripomienky neboli do dňa zasadnutia OcÚ podané.

Tak v zmysle Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná (nebytové priestory) schválili zmluvu o nájme pre MUDr. Lenku Košarišťanovú v budove zdravotného strediska na ulici Závodná na účely prevádzkovania všeobecnej ambulancie pre deti a dorast na dobu neurčitú za nájomné podľa schváleného sadzobníka, t. j. hlavný priestor:19 eur/m2/rok, sklad:16 eur/m2/rok a ostatný priestor: 9 eur/m2/rok. Využitý bol dôvod hodný osobitného zreteľa: § 25 ods. 1 písm. c) v spojení s § 25 ods. 3 písm. b) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Nižná (prípady, keď obec nemusí uprednostniť ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku a je to v záujme obce a jej obyvateľov – prevádzkovanie lekárne, prevádzkovanie lekárskych a zubných ambulancií, prevádzkovanie rehabilitačného strediska).

Žiadateľovi Ing. Stanislavovi Jendrišákovi, Zborov nad Bystricou, bol schválený nájom pozemku na účel umiestnenia samoobslužného predajného automatu na náplne do kahancov v areáli cintorína o výmere 1m2. na dobu určitú – 5 rokov s trojmesačnou výpovednou lehotou za nájomné vo výške 30 eur/ročne (dôvod hodný osobitného zreteľa – poskytovanie služieb).

Taktiež bola schválená žiadosť o nájom priestorov pre spoločnosť Orava tennisacademy, Tvrdošín, zastúpenej konateľom Andrejom Zimáňom pre prevádzkovanie tenisových kurtov tak, aby boli verejne dostupné obyvateľom Nižnej s trvalým pobytom na území obce a žiakom ZŠ s MŠ Nižná na dobu určitú od 1. 5. 2024 do 30. 4. 2027 s polročnou výpovednou lehotou za nájomné vo výške 1650 eur/ročne z dôvodu podpory rozvoja a popularizácie športu a zvlášť tenisu v obci za nasledovných podmienok: 1. Počas súťažných zápasov a turnajov organizovaných stredoslovenským tenisovým zväzom bude mať tenisový oddiel TJ Nižná k dispozícii bezodplatne tri tenisové kurty a časový priestor na tréning 3 hodiny týždenne počas pracovných dní (podľa dohody), 2. prenajaté nehnuteľnosti žiadateľ nesmie využívať na podnikateľskú či inú zárobkovú činnosť

Pokračovanie na str. 5

Dokončenie zo str. 4

(dôvod hodný osobitného zreteľa – podpora rozvoja a popularizácie športových odvetví v obci, ako napr. futbal, florbal, tenis a pod.).

Bod Žiadosti fyzických a právnických osôb sa týkal realizácie stavby Stredoslovenskej distribučnej, a. s.: „OcZ súhlasí v súvislosti s realizáciou stavby „SW14700-Nižná-Pri kostole rekonštrukcia VNS a NNS“ s umiestnením NN káblového vedenia, rekonštrukcie VN a NN vzdušného vedenia vrátane ochranných pásiem bezodplatne na pozemkoch vo vlastníctve obce Nižná“ za podmienky, že dôjde ku presunu elektroenergetického zariadenia tak, aby neblokoval využitie miestnej komunikácie.

Poslanci odsúhlasili umiestnenie elektrickej prípojky od transformátora na ulici Pri mlyne v celkovej dĺžke cca 400 m bezodplatne na pozemkoch vo vlastníctve obce Nižná pre žiadateľa Orava podielnícke poľnohospodárske družstvo Nižná za podmienky, že budú splnené všetky zákonné technické podmienky v zmysle platnej legislatívy a po realizácii bude všetko dané do pôvodného stavu.

Poslanec M. Žuffa navrhol dať na webovú stránku obce oznam o tom, že občania majú možnosť podávať svoje žiadosti, aby ich mohli v časovom predstihu zaslať stavebnej komisii a prejednať na najbližšom zasadnutí. OcZ zobralo na vedomie žiadosti občanov a právnických osôb i stanoviská komisie výstavby, územného plánovania a dopravy ku žiadostiam občanov a právnických osôb.

OcZ schválilo uznesenie o uzatvorení zmluvy o spolupráci medzi obcou Nižná a Futbalovým klubom Nižná, predmetom ktorej je dohoda o reklamnej spolupráci v podobe doplnenia názvu Štadióna SNP na názov Gabión Aréna – Futbalový štadión SNP na dobu určitú od 1.5.2024 do 31.5.2027 s trojmesačnou výpovednou dobou za ročnú finančnú odmenu v sume 2 500 eur a poverilo starostu obce podpísaním tejto zmluvy.

Po rozprave o projekte spomaľovacieho prahu a chodníka pre chodcov prichádzajúcich na futbalový štadión bolo prijaté uznesenie: OcZ súhlasí s realizáciou stavebného vyvýšeného spomaľovacieho prahu v dĺžke 4 m, ktorý bude slúžiť aj ako priechod pre chodcov na ulici Nová Doba pri budove futbalového štadióna v zmysle projektovej dokumentácie vypracovanej projektantkou Ing. Zuzanou Kyselovou - Versal, s.r.o., Veličná.

Odpovede starostu na aktuálne otázky občanov Nižnej

V akom stave je vybudovanie chodníka od ulice Vansovej po ulicu Orličie?

Prebiehajú konzultácie k projektovej dokumentácii na vybudovanie chodníkov aj na Orličí v spodnej aj v hornej časti ulice. Potom vybudovanie chodníka na spojenie Ul. Sama Chalúpku a Za Mostom s celkovým riešením prístupových ciest k priľahlým domom. Zároveň sa rieši rozšírenie miestnej komunikácie na Kolejákovej ulici pod kostolom pod schodmi s prístupom na uličku popri fare.

Jednali ste s Oravskou vodárenskou spoločnosťou ohľadom vodovodu a kanalizácie na ulici Sihoť?

Oravská vodárenská spoločnosť už začala práce na budovaní prvej časti vodovodu a kanalizácie na Sihoti. Zároveň jednáme o možnostiach súkromného spolufinancovania tejto výstavby za účelom zrýchlenia zavedenia vody a kanalizácie do tejto časti Nižnej.

Aký je plán s nevyužitou plochou na autobusovom nástupišti?

Obec má dlhodobo plán na odpredaj časti pozemku, na ktorej bola v minulosti postavená stavba autobusového nástupišťa. So súhlasom poslancov sa pripraví súťaž na predaj tohto pozemku pre výstavbu obchodného centra s ohľadom na riešenie autobusového nástupišťa. Podmienky budú zapracované do verejného obstarávania respektíve súťaže.

Plánujete osadiť aspoň jednu toaletu na cintorín ?

V súčasnom období je už nová toaleta osadená pri domčeku na cintoríne.

Bolo by potrebné vybudovať nové schody na vrch Ostražice od Zemianskej Dediny, osadiť niekoľko lavičiek a upraviť terén pri kríži na Ostražici.

Áno, aj my by sme boli veľmi radi, ak by sa vybudovali celkom nové moderné schody na Ostražicu. Má to ale jeden malý a zatiaľ neprekonateľný háčik, a to je vlastníctvo pozemku pod schodmi.

V akom stave je rekonštrukcia osvetlenia v starej kolónii ?

Rekonštrukcia resp. úplná výstavba nového verejného osvetlenia v celej „Starej kolónii“ si vyžaduje obrovské náklady. Preto počkáme na zverejnenie novej výzvy na čerpanie eurofondov. Malo by to byť ešte tento rok.

Bolo by možné rozšíriť plochu na parkovanie na ulici Matúškova?

Niekoľko parkovacích miest postupne rozširujeme – zatiaľ len v podobe štrkového lôžka. Ak na to ostanú financie ešte tento rok, tak rozšírime aj pozdĺžne parkovanie na tejto ulici.

Budú osadené zberné nádoby ku cintorínu v Zemianskej Dedine?

Áno, budú. Už si „Zemani“ určite všimli, že sa okolo brány niečo deje. Bude aj nová brána do cintorína, aj priestor pre kontajnery na separovaný zber odpadov.

V akom štádiu je pripravovaná výstavba Domu seniorov v Nižnej?

Územné rozhodnutie máme právoplatné. Stavebné povolenie bude koncom leta hotové. Začneme obstarávať zhotoviteľa diela Domov sociálnych služieb Nižná. Zatiaľ je kapacita pre 30 klientov celodennej starostlivosti. Pokúsime sa ju v priebehu výstavby zvýšiť na 40 klientov. S výstavbou chceme začať už v novom roku 2025.

Určite musela byť vážna situácia, keď ste museli zavolať zásahový tím, aby monitoroval situáciu s príchodom medveďov do nižnianskej lokality.

„Mackovia“ sa začali objavovať na miestach, kde sme ich v minulosti nezaznamenali, preto sme po každom ohlásení od občanov tieto skutočnosti nahlásili na zásahový tím, ktorý nás navštívil. Udalosti sme dôkladne prekonzultovali, vzájomne sme sa poinformovali o možnostiach riešenia tohto problému. Pre obyvateľov Nižnej, a myslím, že aj ostatné samosprávy tak učinili, sme zverejnili možnosti ochrany pred stretnutím s medveďom. Zároveň žiadame, aby každý výskyt medveďa, prípadné spôsobené škody medveďom, občania nahlásili na obecný úrad alebo priamo starostovi. O všetkom budeme informovať zásahový tím. Tento rozhodne o uzavretí zmluvy s miestnou poľovníckou organizáciou a môže sa prikročiť aj k prípadnej eliminácii.

(red)

Pán poslanec, na slovíčko

Otázky pre poslancov

1. Kontaktujú vás občania so svojimi požiadavkami? Ak áno, ako často a sú opodstatnené? Darí sa vám riešiť tieto ich požiadavky?

2. Vláda SR už v apríli schválila návrh ústavného zákona, zámerom ktorého je umožnenie odstrelu všetkých medveďov, ktoré sa priblížia do blízkosti osídlenia v okruhu 500 m, a to bez ohľadu na príčinu. Ak sa bude medveď nachádzať v tejto zóne, bude možné pristúpiť k jeho likvidácii bez správneho konania. Táto téma sa dotýka aj našej obce, pretože začiatkom mája v okolí Ostražice spozorovali medvedicu s mladými a ďalšieho medveďa videli aj v lokalite Prasatína, čo si vyžiadalo prítomnosť zásahového tímu. Aký je váš názor na tento návrh zákona?

Agáta Ličková

1. Často ma zastavujú občania Nižnej a zaujíma ich hlavne riešenie sociálnych problémov, a nielen v obci. Čo sa týka ich samotných, často potrebujú radu, pomoc v tom, ako majú riešiť otázky zdravia či sociálneho charakteru. Samozrejme, vždy ma poteší, ak nájdeme riešenie vzniknutého problému. Nie vždy sa to dá, ale niekedy postačí rada, kde sa majú obrátiť, čo majú urobiť.

2. S návrhom vlády SR, zámerom, ktorého je umožnenie odstrelu všetkých medveďov, ktoré sa priblížia do blízkosti osídlenia v okruhu 500 m, a to bez ohľadu na príčinu sa dá polemizovať. Ak by sa jednalo o šelmu, ktorá ohrozuje občanov, je agresívna a svojím správaním predstavuje ohrozenie života, tak som za odstrel takejto šelmy, ale my, ľudia, by sme sa mali správať tak, aby sme nedávali dôvod na agresivitu zvierat. Sami by sme mali zvážiť pri prechádzkach v prírode naše správanie a byť opatrní na miestach, kde videli medveďa.

Andrej Brčák

1. Áno, občania Nižnej ma kontaktujú buď osobne alebo telefonicky, a to v rôznych časových intervaloch. Pre mňa je dôležité, že občania dávajú podnety, a tým zároveň dávajú najavo, že im záleží na lepšom a kvalitnejšom prostredí v našej obci. Niektoré požiadavky je možné vybaviť hneď, iné potrebujú viac času na vyriešenie. Je potrebné vziať do úvahy aj dôležitosť a naliehavosť požiadavky pri riešení daného problému.

2. Možno sa to zdá ako dobrá správa a zároveň jediné riešenie, avšak týmto neriešime príčiny vzniku konfliktov s medveďom hnedým. Medvede tu boli aj v minulosti. V súčasnosti je problematika škôd spôsobených medveďom hnedým nielen na hospodárskych zvieratách, ale aj na majetku pomerne citlivo vnímaná zo strany odbornej, ale hlavne laickej verejnosti. Na Slovensku však najviac rezonuje otázka stretov človeka a medveďa. K tomu prispieva viacero faktorov. Jedným z nich je aj zvýšený turizmus. Ten najdôležitejší je, že oproti minulosti došlo k výraznej zmene obhospodarovania krajiny na vidieku. Zarastajúce okolie obcí, ktoré bolo v minulosti spásané dobytkom, dnes poskytuje medveďom úkryt v blízkosti človeka. Ľudia v okolí obcí neprestajne využívali pôdu, čím vznikal medzi sídlami človeka a lesmi akýsi oddeľovací pás. Mnohokrát nezabezpečený a ľahko dostupný odpad obsahujúci zvyšky jedla predstavuje pre medveďa jednoduchý zdroj obživy. Obyvatelia, ale aj miestna samospráva, by sa mali preto aktívne podieľať na nakladaní s komunálnym odpadom najmä v oblastiach s výskytom medveďa hnedého.

Roman Kašuba

1. Áno, kontaktujú a málokedy sú o neopodstatnené otázky a požiadavky. Nie je však v niektorých prípadoch, a je ich pomerne veľa, im možné vyhovieť. Je to už spôsobené tým, že pri ich požiadavkách nie sú ochotní oni samotní urobiť ústupky a pomôcť pri nich a v iných prípadoch je to buď komplikované samotnou legislatívou, financiami a podobne. Nie každému a so všetkým sa dá vyhovieť.

2. Je prirodzené, že v prírode sa vyskytuje rôzna fauna. Je to jej domov. V prípade jej výskytu v blízkosti ľudských obydlí je potrebné, aby samospráva, v prípade, že sa o tom dozvie, informovala verejnosť o týchto rizikách. 500 metrov od osídlenia nie je tak ďaleko. Nikto nechce, aby sa stalo nejaké nešťastie. Určite som za určitú reguláciu týchto veľkých šeliem. K tomu by sa mali vyjadriť aj samotné poľovné združenia, ktoré by si mali robiť aspoň akú-takú evidenciu jej výskytu. Na druhej strane si myslím, že politici by nemuseli všetko prenášať na verejnosť. Keby táto problematika nebola dlhodobo zanedbávaná, ako aj všetka ostatná, nemuselo sa to takto „hlučne“ riešiť. Riešiť dlhodobo, rozumne a potichu si to mohli riešiť poľovné združenia. V konečnom dôsledku by nebolo potrebné mať žiadne zásahové tímy.

Ing. Ondrej Tuka

1. S požiadavkami od občanov sa veľa nestretávam. Občania sú uvedomelí, obracajú sa na „kompetentnejší úrad“, skôr sú to žiadosti - informácie o postupe riešenia pri rôznych problémoch a toto sa väčšinou riešiť dá.

2. Plne s ním súhlasím. Medvede sú premnožené a treba riadiť ich reguláciu. Niekedy mám dojem, že viac sú chránené zvieratá, ako ľudia.

Dušan Záhorec

1. Nie je to tak často, ale áno, stáva sa, že sa niekto sem-tam pristaví a porozpráva sa so mnou ohľadom nejakých požiadaviek. Na najbližšom zasadnutí poslancov tieto požiadavky predkladám poslancom, a ak sa dá, tak sa aj hneď riešia.

2. Ako náhle budú medvede zhoršovať kvalitu života ľudí s tým, že im budú ničiť majetky a útočiť na ľudí, tak som za. Ak nebudú medvede robiť problémy tohto typu tak platí: Ži a nechaj žiť.

Anton Hlavaj

1. Áno, kontaktujú a som rád, že ma oslovujú občania aj z Nižnej aj zo Zemianskej Dediny. Pozorne počúvam ich požiadavky a dostávam rôzne otázky. Vidím, že záujem je veľký, a to je dobre. Bežné veci sa snažím vyriešiť hneď, sú však aj podnety, na ktoré musia byť jednoducho schválené financie z rozpočtu obce. Všetci spoločne chceme, aby sa nám v našej obci lepšie žilo, a to je podstatné.

2. Téma rozšíreného výskytu medveďov je nielen v našom okolí, ale aj na takmer celom území našej krajiny v súčasnosti aktuálna. Dôležité je, aby sme stále hľadali spôsoby, ako najviac chrániť životy a zdravie ľudí, napríklad aj informovaním

Pokračovanie na str. 7

Dokončenie zo str. 6

občanov formou letákov do každej poštovej schránky, čo robiť pri stretnutí s medveďom.

Milan Seman

1. Občania nás kontaktujú - je to väčšinou pri náhodnom stretnutí na ulici. Sú to požiadavky, ktoré už boli niekedy predložené, ale doteraz sa ich nepodarilo z rôznych príčin splniť. Nové požiadavky, resp. žiadosti, predkladajú občania písomnou formou, ktoré sa následne prerokujú na príslušnej komisii a postúpia obecnému zastupiteľstvu.

2. Ja osobne s týmto zákonom súhlasím. Naši praotcovia, ktorí sa živili chovom dobytka, to riešili obdobným spôsobom, ak šelma napadla stádo, povolali jagrov, alebo mali služby okolo statku, tým pádom sa medveď nedostal do dediny.

Martin Žuffa

1. Ako poslanca za volebný obvod Malá Orava ma kontaktujú so svojimi požiadavkami aj obyvatelia iných častí našej obce, čo vždy uvítam, nakoľko si môžem spraviť širší rozhľad o potrebách našich občanov. Každú jednu pripomienku, poznámku, návrh si zapisujem a predkladám na zastupiteľstve, aj keď sa musím ospravedlniť, že niekoľko som ich omylom stratil pri technickej poruche môjho počítača. Poslancom obecného zastupiteľstva som už piaty rok a za tento čas sa niektoré moje požiadavky pretavili do skutočnosti, no niektoré nie, čo je pochopiteľné, nakoľko nie vždy sa podarí nájsť peniaze v rozpočte a požiadavku zo strany obce aj zrealizovať. Niektoré z požiadaviek občanov sú reálne splniteľné, niektoré zase nie. Som rád, že nové zastupiteľstvo nájde vždy konsenzus a zhodu na rozumných návrhoch a zbytočne nebrzdí rozvoj našej obce, ako to bolo za posledné roky, kde sme neriešili nič iné len veľmi napätú a zlú atmosféru a veľa z návrhov sa nepodarilo zrealizovať kvôli obštrukciám niektorých bývalých poslancov.

2. Popravde, nie som vôbec odborník na vedy súvisiace so zvieratami, takže by som sa nerád vyjadroval na túto tému, a taktiež by som si nechcel robiť nepriateľov medzi občanmi len kvôli osobnému názoru na situáciu v tak silno polarizovanej spoločnosti, akú tu posledné mesiace máme. Dúfam, že to pochopíte.

Ján Mišík

1. Naši spoluobčania ma samozrejme zastavujú, pýtajú sa, žiadajú, kritizujú, ale aj vyjadria spokojnosť. Ak je nádej, že sa dá vyhovieť, poviem, že urobím, čo sa bude dať. Ak nie, snažím sa vysvetliť, prečo je žiadosť neopodstatnená.

2. K tejto otázke by som sa nateraz nevyjadril.

(red)

Trvalý pobyt je dôležitý

Radi by sme vás informovali o tom, aký dôležitý je pre nás, občanov, trvalý pobyt. Práve na základe evidovaného počtu obyvateľov sa pre obec vypočítajú podielové dane, ktoré sú častokrát jej jediným zdrojom príjmu. Prečo sú také dôležité? Pretože sú prostriedkom na zabezpečenie celkového rozvoja. Pomáhajú vylepšovať prostredie, ktoré je naším domovom, sprijemňovať ho opravenými cestami, kvalitným verejným osvetlením, podporou športových klubov či tak potrebnými kultúrnymi akciami.

Za posledné dva roky sa v našej Nižnej skolaudovalo takmer 30 nových rodinných domov a napriek tomu počet obyvateľov klesá. Ak porovnáme stav k 30.6.2024, má naša obec 3975 obyvateľov, čo je pokles oproti roku 2021, kedy ich bolo 4002. Jedným z dôvodov, ktorý môže ovplyvniť tento stav, môže byť aj splnenie si povinnosti nahlásenia trvalého pobytu ľudí, ktorí v obci žijú. Stačí len prísť na obecný úrad, kde kvalifikovaní zamestnanci ochotne pomôžu s vybavením potrebných náležitostí.

Týmto jednoduchým aktom dopomôžeme k tomu, že každý nový obyvateľ svojím trvalým pobytom prispeje k lepším financiám prideleným pre našu obec. Výsledkom bude napríklad nové bezpečnejšie ihrisko pre deti či komunikácie bez výtlkov.

Predstavme si napríklad mladú rodinu, ktorá si v obci postavila pekný domček. Vďaka ich prihláseniu na trvalý pobyt sa môžu navýšiť podielové dane a tieto môžu byť použité napríklad na výstavbu či opravu cesty pred ich domom.

(red)

Milí spoluobčania,

každý občan bývajúci v našej obci by si mal uvedomiť nasledovné: Ak si vybral našu obec na bývanie z dôvodov, že sa mu tu páči a chce využívať všetky výhody, ktoré mu naša obec Nižná poskytuje, mal by na oplátku do nej prispievať, minimálne prihlásením na trvalý pobyt. Tým sa prostredníctvom podielových daní zvýši príspevok štátu do obce na jej rozvoj.

Ing. Jaroslav Rosina, starosta

Výsledky volieb v Nižnej

Prezidentské voľby 2024

Prvé kolo prezidentských volieb sa konalo 23. marca 2024. V našej obci sa na ňom zúčastnilo 58,58% oprávnených voličov. Počet platných hlasov za štyri volebné obvody bol 1843. Vyhral kandidát Ing. Ivan Korčok s počtom hlasov 723 (39,23%). Do druhého kola, ktoré sa konalo 6. apríla 2024, postúpili kandidáti Ivan Korčok a Peter Pellegrini. Volebná účasť týchto volieb v Nižnej bola 67,9%, počet platných hlasov za všetky štyri volebné okrsky - 2100. Víťazom sa stal Ing. Peter Pellegrini s počtom hlasov 1127 (53,67%), ktorý víťazstvo dosiahol aj v celoslovenskom merítku a stal sa tak šiestym prezidentom SR od jej vzniku.

Voľby do Európskeho parlamentu 2024

Voľby do Európskeho parlamentu sa na Slovensku konali 8. júna 2024. Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní v Nižnej, bol 1279 (39,83%) z 3211 zapísaných v zozname voličov. Počet platných hlasov 1259. Výsledky: SMER - 340 (27%), Progresívne Slovensko - 263 (20,89%), KDH - 200 (15,89%), REPUBLIKA - 188 (14,93%), HLAS - 71 (5,64%), SaS - 48 (3,81%), SNS - 47 (3,73%), Demokrati - 32 (2,54%), SLOVENSKO, ZA ĽUDÍ - 24 (1,91%), Kresťanská únia - 22 (1,75%), ZDRAVÝ ROZUM - 13 (1,03%), Slovenský PATRIOT - 6 (0,47%), Spájame občanov Slovenska - SOSK - 2 (0,16%), Kotlebovci - ĽSNS, KSS a Volt Slovensko získali po jednom hlase (0,08%).

Detailnejšie výsledky všetkých volieb nájdete na stránke obce www.nizna.sk na podstránke: Aktuality - Oznamy.

(red)

Nižná si prilepšila takmer o jeden a pol milióna eur

Minulý kalendárny rok bol posledným obdobím, kedy bolo možné čerpať prostriedky z fondov EÚ v rámci programového obdobia 2014 – 2020. Počas uvedeného programového obdobia sme ako obec Nižná podali žiadosti o nenávratný finančný príspevok (NFP) pre podporu deviatich projektov, v ktorých sme žiadali o NFP v celkovej sume 2 372 071,47 eur. Z podaných žiadostí nám bolo schválených sedem projektov so schválenou výškou NFP v celkovej sume 1 422 518,30 eur.

Medzi najvýznamnejšie projekty, ktoré sme v predchádzajúcom programovom období realizovali, považujeme rekonštrukciu materskej školy, zlepšenie technického vybavenia odborných učební v základnej škole, modernizáciu sály kultúrneho domu, vybudovanie zberného dvora, ale aj obstaranie kompostérov do domácností.

Realizácia projektu Zvýšenie kapacity Materskej školy v obci Nižná bola uskutočňovaná prostredníctvom štyroch aktivít: rekonštrukcia a stavebné úpravy objektov MŠ Orličie a Nová doba (v rámci ktorej došlo k stavebným úpravám v interiéri MŠ na Novej dobe a prístavbe a rekonštrukcii budovy MŠ na Orličí, vrátane modernizácie časti interiérových priestorov s vybudovaním nových tried pre rozšírenie kapacity MŠ), zlepšenie energetickej hospodárnosti MŠ Orličie (zateplenie objektu MŠ na Orličí), rekonštrukcia areálu MŠ Orličie (vybudovanie vonkajšieho detského a dopravného ihriska) a zakúpenie vybavenia materskej školy (kedy sa obstarali pomôcky na zabezpečenie učebného procesu v MŠ).

Modernizácia odborných učební v ZŠ bola realizovaná v rámci projektu Zlepšenie technického vybavenia odborných učební v Základnej škole s materskou školou v Nižnej, ktorý prebiehal v piatich aktivitách: obstaranie dvoch odborných IKT učební (v rámci ktorej boli zakúpené počítače, výpočtová technika a školský nábytok do počítačových učební), obstaranie odbornej učebne fyziky (kde sme vybavili fyzikálnu učebňu novým zariadením vrátane laboratórnych stolov a dokúpili učebné pomôcky), obstaranie odbornej učebne biológie/chémie (podobne, ako vo fyzikálnej učebni bol aj tu obstaraný školský nábytok, laboratórne stoly na praktické vyučovanie a učebné pomôcky), obstaranie polytechnickej odbornej učebne (zakúpili sme nové stoly a učebné pomôcky do dielne) a priestory odborných učební sme stavebne upravili.

Sálu kultúrneho domu, ktorá je určená na divadelné predstavenia, sme vybavili novou technikou a sedadlami zrealizovaním projektu Zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnom dome v Nižnej, ktorý prebehol v dvoch aktivitách: zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnej inštitúcii (v rámci ktorej bola sála kultúrneho domu vybavená novým ozvučením, scénickým osvetlením, video technikou a streamovacou technikou) a zlepšenie úrovne hygienických štandardov kultúrnej inštitúcie (čo bolo dosiahnuté zakúpením a inštalovaním nových kresiel pre divákov vrátane podlahovej krytiny).

Po viacerých predchádzajúcich neúspešných žiadostiach sme zrealizovali aj projekt Zberný dvor v obci Nižná. Realizáciou tohto projektu sme vybudovali areál zberného dvora na mieste predchádzajúceho miesta na dočasné zhromažďovanie odpadov a zakúpili kolesový traktor s trojstranne sklopnou vlečkou, teleskopický manipulátor a šmykom riadený nakladač. V oblasti odpadového hospodárstva sme zrealizovali aj projekt Predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov v obci Nižná, ktorého výsledkom bolo obstaranie 644 ks záhradných kompostérov distribuovaných do domácností.

Okrem uvedených projektov boli zo zdrojov EÚ prijaté finančné prostriedky vo výške 153 400 eur v rámci podpory operácií zameraných na riešenie migračných výziev v dôsledku vojenskej agresie voči Ukrajine.

(ocú tk)

Prehľad žiadostí o NFP v programovom období 2014 – 2020

Názov projektu	Žiadaná výška NFP (eur)	Schválená výška NFP (eur)	Poskytnutá výška NFP (eur)	Stav projektu
Zberný dvor Nižná	914 996,39	0,00	0,00	zamietnutý
Zlepšenie technického vybavenia odborných učební v Základnej škole s materskou školou v Nižnej	183 891,10	183 713,26	173 651,39 *	zrealizovaný
Zvýšenie kapacity Materskej školy v obci Nižná	338 914,21	338 914,21	318 436,00	zrealizovaný
Predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov v obci Nižná	103 836,90	103 836,90	103 836,90	zrealizovaný
Zberný dvor v obci Nižná	411 508,26	411 025,35	399 625,35	zrealizovaný
Vypracovanie účelového energetického auditu budov vo vlastníctve obce Nižná	34 556,78	0,00	0,00	zamietnutý
Kultúrno-spoločenský pavilón v Nižnej	49 954,76	49 954,76	0,00	nerealizovaný
Zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnom dome v Nižnej	181 013,07	159 860,85	159 860,85	zrealizovaný
Zabezpečenie základných potrieb a podpory osôb s dočasným útočiskom v obci Nižná	153 400,00	153 400,00	153 400,00	zrealizovaný

** platba vo výške 9 384,10 zatiaľ nebola spracovaná*

Dlhoročná práca Červeného kríža v Nižnej

V marci 2005 sa uskutočnilo prvé stretnutie Slovenského Červeného kríža v zasadačke Obecného úradu v Nižnej. Za prítomnosti riaditeľky územného spolku SČK z Dolného Kubína obnovili činnosť miestneho spolku dvanásti členovia a predsedníčkou bola menovaná Marta Morávková. Ku koncu prvého roka sa ich členská základňa rozrástla na 43 členov. Už v auguste v danom roku na Pltníckom dni naše členky pomáhali pri akcii Mgr. Marty Malastove,j učiteľky ZŠsMŠ v Nižnej, Naučme sa vdýchnuť život, kde spolu s deťmi ZŠ učili základy prvej pomoci. Postupne sa rozširovali rady dobrovoľných darcov krvi, ktorí chodili darovať krv podľa potreby na hematologické oddelenie v Trstenej, ale zapojili sa aj do Valentínskej kvapky krvi. Robíme im každoročne stretnutia, kde sa im chceme poďakovať za ich bezpríspevkové darcovstvo krvi, ktoré môže v mnohých prípadoch zachrániť ľudský život.

SČK v Nižnej často organizoval akcie pre dôchodcov, zamerané na zlepšenie a kontrolu zdravotného stavu, kde sa konali odborné prednášky lekárov o osteoporóze, prvej pomoci, základoch resuscitácie a prítomným odmerali krvný tlak, cukor a cholesterol. Zároveň im boli ukázané aj rôzne cviky, ktoré sú vhodné aj pre ľudí staršieho veku. Veľký záujem prejavili občania o odbornú prednášku Cibrenie pamäti, kde sa naučili cviky na podporu pamäti a činnosti mozgu. Naše členky každoročne pripravovali v období Veľkej noci a Vianoc výstavy ručných prác, ktoré sa tešili veľkej obľube. Miestny spolok SČK robil humanitárne zbierky pre sociálne znevýhodnené deti našich občanov a členky navštevovali aj starších a chorých spoluobčanov.

Významnou osobnosťou, ktorá zostane navždy v našej pamäti, bola pani učiteľka Martuška Malastová, ktorá dlhé roky viedla zdravotný krúžok pri ZŠ v Nižnej a veľmi úspešne sa so žiakmi zúčastňovala súťaží. Spolupracovala aj s miestnym spolkom SČK, pre ktorý pripravovala prednášky sama, ale aj so svojimi zdravotníčkami z krúžku. Venovali sa podaniu prvej pomoci do príchodu záchrannej služby, ošetrenie najbežnejších úrazov v každodennom živote, ukázali oživovanie, stabilizovanú polohu, protišokovú polohu a iné. Marta Malastová zasvätila celý svoj život učeniu mladých zdravotníkov a záchrane ľudského života v duchu hesla:

„Rob dobro, dobro sa ti vráti.“

19 rokov som viedla miestny spolok SČK, ďakujem za spoluprácu všetkým aktívnym členom. Verím, že v zabehnutých aktivitách sa bude pokračovať a odovzdávam predsedníctvo Veronike Záhorcovej.

Marta Morávková

Stretnutie darcov krvi

V réžii MO Slovenského Červeného kríža (SČK) a Obecného úradu v Nižnej sa 7. júna na štadióne uskutočnilo stretnutie darcov krvi z Nižnej a zo Zemianskej Dediny. Pokúsili sme sa nadviazať na tradíciu, ktorá bola prerušená kovidovou situáciou posledných rokov.

Guláš tento rok pripravovali členovia a sympatizanti miestnej organizácie SČK v Nižnej. Počasie nám prialo, guláš sa vydaril a k výbornej nálade prispelo aj hudobné prekvapenie v podobe tria – Anton Smutný s heligónkou, Lukáš Kleman so saxofónom a Alojz Rentka s trúbkou.

Aspoň takto si chceme uctiť a poďakovať darcom za všetky zachránené životy, ku ktorým svojou 0,45 l kvapkou krvi niekoľkokrát prispeli. Za všetkých darcov, prvodarcov a niekoľkonásobných darcov chceme zablahoželať a poďakovať Jánovi Záborskému, ktorý v roku 2023 získal Kňazovického medailu za viac ako 100 odberov. Dúfame, že tradíciu stretnutia darcov krvi sa nám podarí zachovať aj ďalšie roky a rady ľudí, ktorí sa nezištne zapoja do tejto iniciatívy, sa budú len rozširovať. Zdravého človeka to stojí len pár kvapiek krvi, ktoré môžu niekomu inému zachrániť život. Ďakujeme.

Veronika Záhorcová

Obecný sociálny podnik svojou prácou skrášľuje prostredie

Zamestnanci obecného sociálneho podniku opravili kríž na Ostražici, pravidelne kosili trávnaté plochy, vybudovali parkoviská pre autá pri bytových domoch. Vďaka ich práci sa v našej Nižnej skrášlili verejné priestranstvá, čo prispelo k vytvoreniu príjemnejšieho prostredia pre jej obyvateľov.

Činnosť zberného dvora

Vybudovanie parkoviska pri BD 504

Naloženie objemného odpadu zo ZD k odvozu na skládku

Osadenie žľabov

Osadenie WC na cintoríne

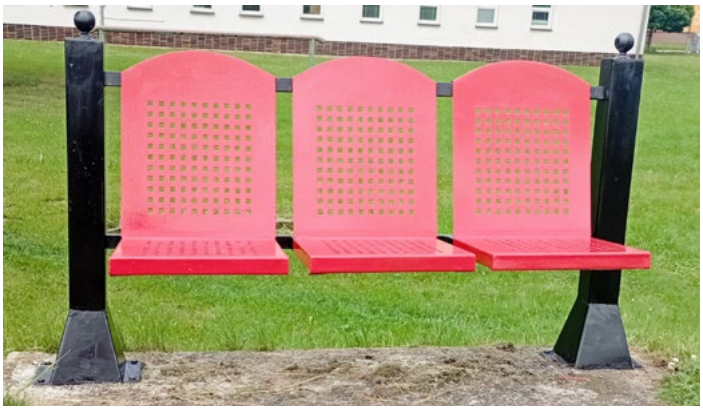
Opilovanie drevín na cintoríne

Údržba WC pre psov

Mulčovanie trávnatych plôch

Premaľovanie lavičiek popri cyklostrase

Oprava kríža na Ostražici

Údržba detských ihrísk

Rozvoz kvetinovej výzdoby

Striekanie priechodov pre chodcov

Prevoz ozdobených májov

Výmena panelov pri materskej škole Orličie

Výmena mantinelov na ihrisku vedľa ZŠ Nižná

Ulice nesúce mená významných osobností

Pokračovanie z čísla 1/2024

Štyri ulice v obci nesú názov podľa osobností, ktoré žili v Nižnej. V predchádzajúcich číslach našich novín sme uverejnili informácie o Ing. Vladimírovi Stojem a Mons. Jozefovi Tomanóczym. K nim patrí aj Protáz Matej Koleják, OFM, redaktor, kňaz, trpiteľ za vieru.

Do Rehole menších bratov vstúpil 25. augusta 1937 v Trnave (ako 18-ročný). Tu absolvoval noviciát. Prvé sľuby skladal 25. septembra 1938, slávne (doživotné) sľuby 25. júna 1943. V r. 1942 maturoval na gymnáziu v Malackách. Teologické štúdiá absolvoval vo františkánskom učilišti v Žiline. Za kňaza ho vysvätili 29. júna 1946 v Prešove (27-ročný). Citlivo vnímal vznik Slovenskej republiky (1939-1945) aj opätovný návrat Československej republiky. V roku 1948 došlo k zmene politickej orientácie smerom na Moskvu, ktorá presadzovala vedúce postavenie. Počas štúdií v Žiline bol v od r. 1944 tajomníkom Krúžku svätého Bonaventúru žilinských františkánskych bohoslovcov a v r. 1945 jeho predsedom. Po vysviacke jeden rok vyučoval náboženstvo v žilinskej meštianke. Potom pôsobil ako pracovník Komisariátu Svätej zeme v Prešove. Popritom sa venoval redigovaniu časopisu pre deti Priateľ dietok, ktorý tam vychádzal.

Po P. Liborovi Jozefovi Mattoškovi, OFM a P. Ladislavovi Augustínovi Polákovi, OFM (1918-1997) bol tretím a posledným redaktorom františkánskeho časopisu Serafínsky svet, a to v rokoch 1948 až 1950, kedy bol tento časopis administratívnym nariadením zastavený.

Protáz Matej Koleják

Keďže sa dalo tušiť podľa procesov s predstavenými reholí, čo chcela vláda vykonať, páter P. Koleják, ktorý bol v tom čase redaktorom Priateľa dietok a pracoval vo františkánskom nakladateľstve, v snahe, aby náboženské knihy pre mládež neboli zošrotované, poslal niekoľko vriec takýchto kníh už zosnulému Jánovi Nogovi, svojmu príbuznému. V noci z 13. na 14. apríla 1950 komunisti vtrhli do všetkých kláštorov a členov mužských reholí zobrali do sústreďovacích kláštorov. Po jeho zaistení bol väznený postupne v Beňadiku, Malackách, Hronci, Podolínci a Močenku. V rokoch 1951-1954 ako vojak - v tzv. pomocných technických práporoch v Karlových Varoch, Kbeloch, Kladne, Trenčíne, Mladej u Mladej Boleslavi a v Komárne. V rokoch 1955-1968 bol mimo pastorácie. Tieto roky prežil ako robotník a istý čas pracoval aj ako inkasant poplatkov za elektrický prúd.

Počas dubčekovskej jari mu bol v roku 1969 umožnený návrat do pastorácie a pôsobil ako kaplán v Nižnej nad Oravou. Po troch rokoch kaplánskej služby sa v r. 1971 stal aj správcom farnosti v Nižnej v okrese Tvrdošín, kde účinkoval až do svojej smrti. Jeho pôsobenie v našej farnosti znamenalo výrazné oživenie duchovného života, najmä práca s mládežou priniesla ovocie. V tejto jedinej farnosti pripravil na kňazstvo siedmich mladíkov, vychoval zdatné kresťanské rodiny a ich mládež. Veriaci si ho veľmi obľúbili. Uvádzal do života koncilové zmeny a tiež sa pričinil o viaceré opravy chrámu sv. Gála. Príslušníci Štátnej tajnej bezpečnosti (ŠtB) mu vytýkali jeho pastoračné aktivity. Ich stále návštevy mu škodili nielen psychicky, ale podlomili i jeho fyzické zdravie. Ochorel na cukrovku a po mozgovej príhode vo veku 68 rokov a 41 roku kňazskej služby dňa 27. júna 1987 zomrel. Pochovaný je v Nižnej na cintoríne za kostolom, kde pôsobil 18 rokov.

Zo spomienok:

Mons. Štefan Koma spomína a vo svojej knihe Farnosť Liesek na ceste storočím píše: *„Vdp, páter Protáz Koleják, OFM sa dňa 14. marca 1987 zo zdravotných dôvodov vzdal spravovania farnosti Nižná nad Oravou. Tesne pred Vianocami 1986 utrpel mozgovú cievnu príhodu cestou do kostola, kde chcel spovedať školskú mlá-*

Pokračovanie na str. 13

Dokončenie zo str. 12

dež od 15.00 hod. Krajský cirkevný tajomník mu telefonoval, že ho príde navštíviť. Po dlhom a márnom stresovom čakaní sa vybral do kostola a poniže kostolných schodov odpadol (trpel vysokou cukrovkou a mal fóbiu zo svetských vrchností). Umrel po dlhej ťažkej chorobe 27. júna 1987. Dňa 29. júna sme vykonali v Liesku v kostole obrad intubácie (vkladanie do rakvy) a potom bolo jeho telo prevezené do Nižnej. Pochovaný bol 30. júna. Pohrebnú homíliu som mal ja (Štefan Koma), v nej som privítal aj tých, ktorí boli na pohrebe služobne (rozumej ŠtB). RNDr. Vladimír Jukl, tajne vysvätený kňaz, to ocenil pri obede láskavým kopnutím popod stôl."

Páter? Dá sa povedať, bol rodinným priateľom. Ako dievča som nemala bábiku. Jeho pozornosť k deťom bola očarujúca, čo potvrdzuje aj príbeh jednej z jeho návštev nášho rodinného domu. Kráčajúc hore briežkom niesol pod bokom krabicu... Bola v nej bábika.

Anna B.

Veľmi citlivo vnímam osobnosť vdp. pátra z osobných príbehov v jeho prítomnosti - tak v službe pri oltári, ako aj v súkromí. Spomeniem len veľmi málo. Ako žiaci ZDŠ sme ho pred hodinou náboženstva chodievali čakať, aby sme mu poslúžili aspoň odnesením aktovky. Vyžadoval disciplínu nielen v škole, ale aj pri oltári. Mal radosť z chlapcov hrajúcich futbal vo farskej záhrade a vždy ich pozval na sv. omšu. Pri sv. spovedi bol spovedníkom i kajúcnikom zároveň. Ak bol na ceste k chorému a niesol sviatosť oltárnu, pravú ruku mal vsunutú pod futro saka alebo kabáta, čím dal najavo prítomnosť Krista mimo bohostánku. V homílii často používal príklady zo života, kde apeloval na morálku a prijímanie sv. oltárnej. (Využíval svoju redaktorskú prax.) Vďaka jeho diplomacii nebola vo farskej záhrade postavená zamýšľaná krčma, ale pohrebný dom, ktorý slúži dobrej veci podnes a mládež rozvíja svoje športové aktivity i naďalej. Viem, že bol v združení katolíckych duchovných s názvom Pacem in Terris – v preklade Mier na zemi, ktoré komunisti v rámci kamufláže „ukradli" z encykliky pápeža Jána XXIII. Vtedy som tomu celkom nerozumel. No s určitosťou viem, že bol skromný a oddaný cirkvi. Spomínam na neho s veľkou úctou.

Jozef V.

Na „pána pátra", ako sme ho všetci radi oslovovali, mám naozaj mnohé spomienky, keďže sme boli každý deň spolu. Prežívali sme spolu radosti i starosti každého dňa. Bol pre mňa kňazom, pri ktorom som vyrástol i dospieval a musím povedať, že vedel podporiť otcovsky i pedagogicky mladého človeka, aby sa rozvíjal osobnostne a zároveň rozvíjal i svoje schopnosti a dary. Vzbudil vo mne lásku k liturgii. Bol jeden z mála kňazov, ktorý skoro po II. Vatikánskom koncile študoval pokoncilové dokumenty z nemčiny a uvádzal ich do praxe. Bol priekopníkom a protagonistom liturgickej obnovy (prinášanie obetných darov v sprievode laikmi, požehnávanie Mimoriadnych rozdávateľov sv. prijímania s textom, ktorý u nás uzrel svetlo sveta až po mnohých rokoch, spev žalmov v Bohoslužbe slova z Ambóny a mnoho iných). Pri liturgii mohla účinkovať hudobná a spevácka mládežnícka skupina, čo bolo v tom čase zakázané a nemysliteľné, no zaplatil za to naozaj zdravím, lebo štátne úrady mu nedali ani vo dne, ani v noci pokoja, keď mu vyvolávali a niektorí sa mu aj vyhrážali. Nosím v srdci vďačnosť voči tomuto kňazovi, ktorý sa pre farnosť naozaj obetoval za veľmi náročných okolností prenasledovania a útlaku Cirkvi.

Dr. Štefan Tuka

Farským úradom začína Kolejákova ulica

Už ako žiaka na náboženstve ma pripravoval páter Koleják a sprevádzal ma celou mojou mladosťou, detstvom a potom aj ako bohoslovca počas rokov prípravy v seminári ako kňaz. O nás, kňazoch, si ľudia myslia, že musíme byť dokonalí vo všetkom a ja som zistil, že to vôbec nemusí byť tak. Buďme len dokonalí možno len v jednej veci. Možno v láske, možno v chápaní, možno v trpezlivosti, možno v ochote odpúšťať, možno v pozornosti...

Páter nebol nejaký výnimočný kazateľ, nebol možno vo svojich kňazských, pastoračných činnostiach úžasným vzorom. Ale jedno vo mne zostalo. A to je pokora, skromnosť a odovzdanie sa všetkým. A preto, že som tu ja dnes ako kňaz, vďačím aj jemu. Za tú jeho úprimnosť, pokoru a skromnosť. Za otcovské rady môžem vďačiť len pátrovi.

Jedna z najdojímavejších chvíľ môjho života: Páter Protáz Koleják zomrel v sobotu večer pred mojimi primíciami, 27. júna. Ja som mal primície potom na ďalší deň. V rámci príprav, ako gesto, vyzdobili sme pátrovi také kreslo ... A aj môj kazateľ hovoril o tom, že jeden odchádza a druhý prichádza.

Páter bol chorý už pred Vianocami. Mal porážku a potom sa trochu rozchodil. Chodili sme ho aj s Ferkom Tukom navštíviť aj s niektorými mladšími spolubratmi do Liesku. Tam sme sa s ním poprechádzali a porozprávali sa. Po vysviacke som ho navštívil dva dni pred jeho smrťou. Už málo rozprával. Kázal mi vybrať papier zo šuplíka. Boli tam prázdne lekárske recepty. Na jeden z nich slabou rukou napísal: „Jožko, odkáž v Nižnej, nech sa za mňa modlia, aby som bol trpezlivý."

Dr. Jozef Jurina

Mons. Ján Kuboš, pomocný spišský biskup odpovedá na otázku redaktorky: „Váš biskupský erb vyjadruje úctu k Eucharistii. Priviedol vás k nej niekto vo vašom živote?"„Bol to páter františkán Matej Protáz Koleják, OFM, ktorý pôsobil počas môjho detstva a dospievania v našej farnosti a mal k Eucharistii veľkú úctu. Tú som rovnako videl aj u svojich rodičov či príbuzných. Cirkev potrebuje na uskutočňovanie svojich cieľov: službu slova, službu sviatostí a službu lásky (charita). Toto môže uberať silu. S Božou pomocou a obetavými ľuďmi sa však dá všetko zvládnuť. Páter Koleják tejto službe kňaza zostal verný."

Jozef Virostko

Vitajte medzi nami

„Vitaj medzi nami utešené dieťa,
nech na teba iba dobré sudby žitia letia.
Nech ti Pán Boh požehnáva
všetky žitia kroky
a buď šťastné v svete krásnom
mnohé dlhé roky.“

V apríli sme zorganizovali s členkami sociálno-zdravotnej komisie ďalšie Uvítanie detí našej obce do života. Vítanie detí je veľmi milá udalosť nielen pre rodičov a ich príbuzných, ale aj nám pookreje srdiečko z týchto malých uzlíčkov, ktoré boli stvorené z lásky dvoch ľudí. Na túto milú slávnosť sme pozvali rodičov 11 detí, ktoré sa narodili v novom roku 2024. Po úvodnom slove predsedníčky komisie Agáty Ličkovej a po programe zostaveného z pesničiek a básničiek, ktoré si pripravili deti z MŠ Nižná sa prihovoril starosta našej obce Ing. Jaroslav Rosina. Rodičom, ale aj ich deťom poprial pevné zdravie a rodičom veľa trpezlivosti pri výchove svojich ratolestí. Tí si prevzali peňažný dar, kvietok a odfotili sa s deťmi na pamiatku tejto krásnej udalosti.

Agáta Ličková, predseda sociálno - zdravotnej komisie OZ pri OcÚ Nižná

Posedenie seniorov pri poézii

Už siedmykrát sa stretli seniori z Nižnej, Trstenej a Tvrdošína na okresnom kole v umeleckom prednese poézie a prózy. Z roka na rok je zložitejšie zorganizovať spomínané stretnutie. Zdravie seniorov je už krehké, často nás zradí pamäť, prekvapia choroby... Okrem toho žijeme náročné časy, ale o to viac si vážime a užívame vzájomné stretnutia, kde môžeme pocítiť spolupatričnosť, láskavé medziľudské vzťahy, prajnosť a dobro medzi nami. Láska k poézii a piesni je láskou na celý život.

Na krajskom kole v Kysuckom Novom Meste náš okres bude reprezentovať Ing. Daniela Putšková z Trstenej, ktorá obsadila 1. miesto a postúpila do celoslovenského kola. Na stretnutie sme pozvali aj Tomáša Lajmona, ktorý ochotne pozvanie prijal, zahral a zaspieval nám svoje krásne skladby. Prišli nám zarecitovať aj najmenší zo ZŠ Nižná. Milé posedenie sme ukončili vzájomnými rozhovormi pri káve a chutnom koláčiku, ktoré nám pripravila Danka Hrčová.

Mgr. Mária Ováriová

Seniori sa vybrali za kultúrou a športom

Seniori z Nižnej sa 12. marca zúčastnili koncertu českej skupiny ABBA. Pri počúvaní ich piesní, ktoré sú stále populárne, sme sa vrátili do čias mladosti. Z koncertu sme sa vrátili unesení a spokojní.

Spoločne so seniormi z Trstenej sme 20. marca navštívili Ľadový dom na Hrebienku. Za krásneho počasia sme si užili nádherné výhľady na štíty Vysokých Tatier. Cestou domov sme sa zastavili v Zakopanom na dobrú kávu a zákusok. Výlet sa nám vydaril a o skvelú náladu v autobuse nebola núdza. Stretneme sa znovu o rok.

Letné športové dni

Každý rok organizuje naša organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska (JDS) zimné a letné športové hry, ktoré trvajú tri dni. Tento rok sa začali 3. júna v Trstenej, kde sme hrali petanque. Naše nižnianske družstvo tvorilo šesť členov JD. Ďalší deň sme boli v hale v Medvedzí, kde sa hral stolný tenis, zastupovali nás dvaja Nižňanci.

Posledný deň, ktorý sa niesol v duchu atletických disciplín a streľby, sa konal na štadióne v Nižnej. Tu sme mali pomerne veľké zastúpenie - až 37 členov. Z celého okresu nás na štadióne bolo 110. Organizačný výbor nám pripravil dobrý guľáš, ktorý sme si spoločne vychutnali po ukončení akcie. Tvrdošínčania prišli s harmonikou, takže nálada bola naozaj vynikajúca. Celkové vyhodnotenie všetkých troch dní: Muži - 1. Skalka Tvrdošín (98 bodov), 2. Trstená (28 bodov), 3. Nižná (18 bodov). Ženy: 1.Skalka Tvrdošín (51 bodov), 2. Nižná (46 bodov), 3. Podbiel (21 bodov). Počasie nám prialo, tak všetci odchádzali spokojní. Poďakovanie za vydarenú akciu patrí všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli pri organizácii letných športových dní, v neposlednom rade aj rozhodcom a kuchárom.

10. ročník kolkárskeho turnaja v Trstenej. Nižnú reprezentovali (zľava): Ján Záborský, Ing. Anna Medveďová, Irena Tomagová a Milan Seman.

Mgr. Mária Ďurecová

Výlet do Trstenej a Oravíc

Výbor miestnej organizácie zdravotne znevýhodnených občanov v spolupráci s Obecným úradom Nižná zorganizoval 5. júna pre dôchodcov celodenný zájazd.

Prvá zastávka výletu smerovala do Vilčekovej kúrie v Trstenej, kde sa nachádza nádherný Oravský hlinený Betlehem, ktorý je ako trvalá expozícia otvorený v pracovných dňoch ako súčasť Mestského múzea. Toto unikátne dielo vznikalo postupne 7 rokov, je vytvorené z vypálenej keramickej hliny a jeho autormi sú bratia Ľubomír a Ján Hoľmovci. Betlehem tvorí 365 figurálnych diel, ktoré obsahujú viac ako 500 postáv. Súčasťou Betlehemu je miniatúra Oravského hradu a 14 najznámejších sakrálnych objektov Oravy.

Druhá zastávka nášho výletu patrila návšteve kostola sv. Martina, ktorý má od roku 1963 status národnej kultúrnej pamiatky. Zaujímavým historickým výkladom v múzeu a v kostole nás sprevádzal PhDr. Marek Ďurčo. Možnosť vystúpiť na balkón kostola po cca 130 schodoch a pozrieť si panorámu Trstenej a okolia využila takmer tretina účastníkov zájazdu. Naša posledná zastávka výletu patrila oddychu a pohode v termálnych bazénoch Meander Oravice. Aquapark, ako jeden z mála, ponúka vo všetkých bazénoch geotermálnu vodu s priaznivými účinkami liečivej vody na organizmus.

Hovorili o zdraví, pohybe a zámeroch obce, pozvanie prijal aj milý rodák

Členovia Miestnej organizácie zdravotne znevýhodnených občanov a dôchodcov sa 18. júna stretli v Bistre Domu kultúry Nižná. V úvode stretnutia zhodnotila činnosť organizácie za rok 2023 jej predsedníčka Alena Mereššová. Aj vďaka finančnej pomoci z obecného úradu boli podporené akcie organizované výborom pre jej členov a dôchodcov.

Ďalším bodom programu bola prednáška na tému Zdravie je naša hodnota. Predsedníčka sociálno-zdravotnej komisie Agáta Ličková sa v nej zamerala na dôležitosť prevencie a nepodceňovania prvých príznakov pri rôznych ochoreniach a chorobách, ktoré ľudí v staršom veku často trápia.

Na dôležitosť prevencie v tejto prednáške nadviazala predsedníčka Okresnej organizácie JDS Mária Ďurecová, ktorá zdôraznila význam pohybu a cvičenia pre zdravie v každom veku.

Stretnutie prišiel pozdraviť aj starosta Jaroslav Rosina, ktorý vo svojom vstupe informoval prítomných o zámeroch obce pre občanov v dôchodku.

Dôležitou udalosťou tohto posedenia bolo milé a príjemné stretnutie s rodákom vdp. Františkom Regulym, ktorý v súčasnosti pôsobí vo farnosti v Krivej. Z jeho strany nechýbali slová povzbudenia, priateľské pozdravy a vzájomné spomienky.

Alena Mereššová

Prešli cez nás tri generácie

Život lekára na dedine je veľmi špecifický. Neustále v službe druhým, ľudia na ulici sa ho nepýtajú, ako sa má, ale žiadajú rady pre seba a svojich najbližších. Je odborníkom v nasadení, v práci kdekoľvek sa pohne. Neustále erudovaný, ale aj dostatočne empatický. Kombinácia ľudskosti a profesionality by mala z neho vyžarovať v každej sekunde. Dá sa to? Dá sa vtesnať ľudská bytosť do takejto definície? Pre mnohých z nás je stelesnením takéhoto lekára a človeka MUDr. Gabika Javorková, ktorá 27 rokov pôsobila ako detská doktorka v Nižnej.

Rozhovor s ňou bol veselým spomínaním na jej začiatky a plný vďaky, ktorú chce silno vyjadriť svojim spolupracovníčkam a všetkým pacientom. Sú ľudia, ktorí nepotrebujú veľké slová, veľké gestá. Nepotrebujú rozprávať o svojich obetách a dobrých skutkoch. Sú ľudia, ktorým sú základné hodnoty v podobe pokory, láskavosti, obetavosti a ľudskosti ku každému tvorovi tak prirodzené, že ich nepotrebujú v sebe pestovať. Prirodzene sú podporené poctivým prístupom k práci a životu samému a humorom, ktorý je tak dôležitý.

Ďakujem, pani doktorka, za krásny a veselý rozhovor. Ďakujem, pani doktorka, za všetkých pacientov za to, že ste tu vždy pre nás boli a vychovali nás. Ďakujem za vašu prirodzenú vďaku.

Aké boli vaše začiatky v Nižnej?

Bolo to 1. 1. 1996, keď som prišla z Habovky do Nižnej. V Habovke som bola predtým 14 rokov. Tak od 1. apríla 1996 sme už museli fungovať ako privátne ambulancie, pretože to bol rok, kedy sa muselo privatizovať, aj keď sme dosť boli proti tomu. Pre nás to bola hrozná novinka. Nábytok som si musela odkúpiť od nemocnice, takže mi neostávalo iné, ako zobrať si pôžičku, aby som to mohla zaplatiť. Napríklad nevyradený kôš, ktorý nemal dno, alebo váhu, ktorá nemala ručičku. Dnes, chvalabohu, pri zriadení novej ambulancie dostávajú lekári príspevok. Obvodného lekára je ale aj tak ťažké zohnať. Títo lekári majú predsa len ťažšie podmienky ako na oddelení, to je pravda. Pretože je človek na všetko sám, ako keď sa podniká. Všetok materiál si kupuješ, upratovačku, sestry si platíš. Začiatky boli teda ťažké, lebo sme nevedeli, čo nás čaká, ako budeme fungovať. Očkovacie látky sme si chodili s termoskou a ľadom brať do Dolného Kubína na hygienu, napríklad. Postupne sa to všetko zmenilo a dnes je to super, pretože materiál sa dá objednať a vozí sa.

Ďalšia veľká zmena v tom roku bola, že sme museli prejsť na počítače. To bolo pre nás čosi hrozné, no dnes by som povedala, že sú v tom úžasné výhody, napríklad elektronické recepty. Hlavne pre vysokoškolákov, ktorým stačí si zatelefonovať a ide si do lekárne. Celkovo tie počítače veľmi pomáhajú na to, ako sme sa ich báli.

Páčilo sa vám v Nižnej?

Nižná bol dobrý obvod aj vďaka mojej predchodkyni doktorke Hlaváčikovej, ktorá dokázala matky vychovať, erudovať a tak isto dve sestry, ktoré tam robili, pani Gondová a pani Hlavičková. Vďaka nim mamičky nemali problém, že by napríklad nevedeli, čo robiť pri teplote, čo pri hnačke a podobne.

Keď som nastúpila, mali sme 1500 detí. Po nástupe som si teda nechala dve sestry, aby sme to zvládli. Po všetkých rokoch bol veľký problém nájsť náhradu. Pediatri majú po skončení fakulty 4 roky, aby sa vôbec mohli prihlásiť na atestáciu. Po štyroch rokoch praxe! Nakoniec sa prihlásila doktorka Košarišťanová, ktorá už po skončení školy nastúpila ako rezident, takže už po skončení školy vedela, že pôjde na obvod. Tak sa postupne podarilo udržať v Nižnej detskú ambulanciu. U nás sa zamestnala 1. januára 2023, tento rok atestovala a otvorila svoju ambulanciu.

Pocítili ste generačnú zmenu, o ktorej sa teraz veľa hovorí - že sú deti menej vzdelané, menej úctivé? Riešia sa teraz viac psychické problémy detí?

Nie. Toto som vôbec nepobadala. V každej dobe boli výnimočne deti, s ktorými bol problém, ale väčšinou to bola chyba rodiny, rodičov. Asi som mala šťastie na pacientov, vôbec nie sú takí strašní. Ani neviem o tom, že by sme nejaké problematické deti mali. Nemyslím si, že sa viac riešia psychické problémy. Nehovorím, že sme nemali deti aj s takýmito problémami, ale každá doba si nesie aj takéto prípady.

Ako sa lekár naučí fungovať s tým, keď dieťatku nie je pomoci?

Našťastie sme nemali úmrtia, deti, ktorým by sa nejako nedalo pomôcť. Dlhodobé liečby vždy dopadli dobre. Prípady, kde to dopadlo zle, boli vždy také, že sa tomu nedalo pomôcť, napríklad zrazenie autom...

Nejaký z prvých zážitkov vo vašej profesii?

Pamätám si jednu „leukémiu“, ktorá ma veľmi „potešila“. Prípad dobre dopadol, rodičom som vybavila liečbu v Banskej Bystrici. Otec žil dlhodobo v Londýne a povedal mi: „Viete, žil som v Londýne, Prahu poznám dokonale, ale v Banskej Bystrici som netrafil a prešiel som ju a ocitli sme sa v nejakej dedine.“ Našťastie to dobre dopadlo. Úsmevných zážitkov je veľmi veľa. Aj vďaka ľuďom, s ktorými som pracovala. Touto cestou by som sa aj chcela poďakovať všetkým mojim sestrám, ktoré so mnou robili: Anne Gondovej, Elene Hlavičkovej, potom Monike Hudecovej (ktorej ďakujem už do nebíčka), potom Gite Lenčuchovej a Monike Arvayovej. Ozaj im ďakujem, boli to dievčatá, ktoré veľmi pomáhali, na nezaplatenie. Ďakujem aj Obecnému úradu v Nižnej, že urobili kompletnú rekonštrukciu elektriky, vody, dverí, podlahy a krásne sociálne zariadenia. Nedá sa to porovnať s tými, čo boli predtým. Robilo sa to postupne v rámci plánu obnovy, ešte keď som tam robila. A chcem sa poďakovať aj všetkým našim pacientom, ktorí s nami vydržali. Žiadny človek nie je taký, že by vyhovel všetkým. Prešli cez nás tri generácie. Niektorí, čo boli deťmi, keď som nastúpila, sú už starí rodičia detičiek, ktoré tam boli, keď som odchádzala.

„Čas je najlepší lekár,“ hovorí známy latinský výrok. Preto aj pani doktorke želáme pokojný čas, kedy už pre nás v ambulancii nie je. Nech je tento čas vaším oddychom a prinesie vám ovocie, ktoré ste dlhé roky rozdávali nám, nižnianskym deťom.

(ejr)

Deň pre mamy

Deň matiek, prekrásny to deň, spev znie
Nižnou pre všetky mamy v nej.
Mama je slovo kratučké, a predsa
navždy zachované v každom srdci.
Mama, to je láska, ktorá nás sprevádza
celým životom.

Deň matiek je príležitosťou poďakovať za všetku vrelú lásku, za nehu a starostlivosť, ktorou každá matka zahŕňa svoje deti, za opateru a nekonečnú trpezlivosť a obetavosť.

Dňa 19. mája, aj keď o týždeň neskôr, ako býva zvykom, sme sa v kine Ostražica aj my zišli osláviť Deň matiek.

V úvode programu poďakoval a zaželal všetko dobré všetkým mamám aj starým mamám starosta Ing. Jaroslav Rosina. Po jeho slovách nasledoval kultúrny program, ktorý pripravili deti z materských škôl, ZUŠ a ľudovej hudby Nižnianska muzička.

Ďakujeme vám, milé mamy, kiežby ste mohli ostať stále s nami.

Mgr. Eva Štefanová

Máj, máj, máj zelený

Utorok 29. apríla sa už tranične v našej obci staval obecný máj. Nechýbalo občerstvenie od JDS.

O kultúrny program sa postaral súbor FS Oravan a FS Oravan Senior

Na bezpečnosť pri stavaní mája dohliadal DHZ Nižná. Ako už býva zvykom nechýbal ohňostroj, prvomájová vatra a lampiónový sprievod.

Stavanie mája v Zemianskej Dedine

Stavanie mája je tradičný slovenský zvyk, ktorý sa koná na prelome apríla a mája. Tento zvyk je rozšírený nielen na Slovensku, ale aj v iných európskych krajinách, ako sú Česko, Nemecko, Rakúsko či Maďarsko.

S príchodom jari sa aj v našej obecnej časti Zemianska Dedina opäť oživila krásna tradícia stavania mája. Do organizácie tejto udalosti sa zapojili naši dobrovoľní hasiči spolu s deťmi.

V posledný aprílový deň sa skupinka zhromaždila pri kostole, kde dievčatá s úsmevom na tvári ozdobili pripravený stromček. Dobrovoľní hasiči opäť ukázali, že sú nielen ochotní pomáhať pri ťažkých situáciách, ale aj podporovať tradície. Kostol, ako centrum našej dediny, bol ideálnym miestom na zorganizovanie tejto krásnej tradície.

Ing. Lucia Žuffová

A máme tu leto...

Rodina rybárika

V plnom prúde sa naša príroda stáva útočiskom dovolenkárov, turistov, zberačov lesných plodov, aj motorizovaných turistov.

V poslednom období nám obrazové a printové médiá predkladajú správy o napadnutí človeka lesnou zverou. V krátkych správach oznamujú a obrazom dokladujú poranenie človeka. Následne v komentároch, poväčšine písaných od stola, uvádzajú historky, kde, prečo, ako a kedy sa skutok stal. Zamysleli sme sa sami pred sebou, prečo sa tieto skutky stávajú? Prečo človek skoro vždy doplatí na stretnutie so zverou, ktorá koná pudovo, neuvedomele. Zver, vtáctvo a ryby majú tak ako človek svoje zákonitosti, ktoré si pre svoje bytie a zachovanie rodu zachovávajú. V letných mesiacoch, keď si časť zvierat a vtákov vyvádzajú svoje potomstvo na lúky a do lesov, môžeme pozorovať, že z dennej zveri sa stáva zver nočná. Na pašu vychádzajú pred zotmením a do svojich brlohov a hniezd sa vracajú na úsvite. Cez deň vyhľadávajú tiché a zarastené húštiny, kde sa chránia nielen pred dotieravým hmyzom, ale aj človekom. V mesiaci júl dochádza k pároniu medveďov, jazvecov, kún. Srnčia ruja je vo vrcholnom štádiu, paradoxom je, že brezosť srny trvá až 40-41 týždňov a zárodok zostáva až do decembra v latentnom stave. V auguste sa nám po žatve umožňuje lepšie sledovanie početnosti zveri, aj vtákov. Kačice sa po vyvedení mláďat začínajú preparovať. Jelene okrem ihličiakov už majú vytlčené parožie (zbavenie sa lyka na novom paroží). Diviačatá už strácajú pásikovitosť a spoločne navštevujú poľnohospodársky obrábané pozemky. September je časom jelenej ruje, ktorá začína podľa klimatických podmienok, v nižších polohách skôr, vo vyšších horách neskoršie. Toto obdobie je poznačené nepokojom v čriedach, jelene sa stávajú samotárskymi. Silné jedince vyhľadávajú a ovládajú čriedy jeleníc a potom si ich starostlivo strážia. Svoje rujovisko si označujú hrabankami. Neraz dochádza medzi rovnako silnými jeleňmi k vášnivým súbojom, ktoré niekedy končia od vysilenia alebo poranenia aj uhynutím. Toto obdobie je pre poľovníkov vyvrcholením ich činnosti. Počuť ručanie jeleňa vyplaší aj bežných návštevníkov lesa a hubárov. Všetky tieto prejavy zveri a vtáctva majú svoje zákonitosti, ktoré sú stanovené v mesiacoch a každoročne sa opakujú. Poznať ich nám dáva veľkú výhodu, že ich nemáme rušiť v týchto činnostiach.

Pri prechádzkach prírodou si všímajme viditeľné znaky: srnčie a jelenie hrabaniská, medveďom ošúchané vzrastlé stromy, rozhrabané mraveniská, rozbahnené kalužiská a otieranie bahna na stromoch. Veľmi dôležité je pre nás poznať a následne sledovať stopy zveri.

Vidíme sa, pomaly ticho cúvajme

Mláďatá líšky sa vyhrievajú na jarnom slnku

Ideálne je to po daždi na mokrých cestách a okolo potokov. Týmto viditeľne označeným teritóriám sa radšej dobrovoľne vyhnime. Doménou zveri oproti nám je ich vynikajúci čuch, sluch, zrak a pohyblivosť, preto používajme na našu identitu v teréne nehlučné rozprávanie, malé roľničky alebo píšťalku. Pokiaľ je zver nezranená, alebo má pri sebe mláďatá, pred človekom uteká. Úzko špecifickými sú stretnutia s diviačicou, medvedicou, líškou. Keď líška či vlk zbadajú pohyb pri svojej nore, mláďatá odnesú na bezpečnejšie miesto. Medvedica, diviačica po prekročení tzv. únikovej vzdialenosti útočia na nepriateľa, človeka nevynímajúc. Čo potom máme robiť? Nič. S pohľadom na zver ticho vycúvať zo stretového miesta a nerobiť hluk. Svet zvieracej ríše je pre nás dosť nepoznaný. Ako príklad: u mláďat rybárika riečneho /noru má v strmých riečnych brehoch/ zatemnenie hniezda, keď dospelý vták vchádza do hniezda s potravou, mláďatá ležia v hniezde tak, že jedno mláďa je vždy otočené zobáčikom ku vchodu a keď dostane rybku, posunie sa ďalšie. Niektoré dravé vtáky sliedia po koristi tak, že trepocú krídlami vo vzduchu na mieste a pozerajú si terén pod sebou. Robia tak, lebo v rýchlom lete by ťažko postrehli malú korisť na zemi. Ešte jedna vlastnosť je príznačná, t.j. predstieranie. Môžeme sa stretnúť u srnčej zveri, že srna predstiera poranenie, odvádza pozornosť útočníka od jej srnčaťa ležiaceho v tráve (do 10 dní srnča nemá žiadny zápach). Pomer voľne žijúcich zvierat a vtákov k človeku je v rôznych oblastiach odlišný a riadi sa podľa toho, ako sa človek o zver stará. Ukazovateľom tohto pomeru je úteková vzdialenosť, na ktorú zver aj vtáctvo dovolí sa k nim priblížiť. V čase núdze sa tieto vzdialenosti skracujú, najmä v zime, keď zver prichádza do blízkosti ľudských obydlí. Aj čiastočné poznanie správania sa zveri k nám ľuďom nám pomôže otvoriť široký obzor pri našich prechádzkach v lesoch.

(jžg)

Druhá šanca

Philip Ďuriník, 21-ročný rodák z Nižnej, má vštepenú lásku k športu od útleho detstva. Na základnej škole hral futbal, florbal, v ľahkej atletike podával krásne výsledky v skoku do výšky a ani zimné mesiace nesedel doma a ako samouk od siedmich rokov snowboardoval. V sedemnástich rokoch prekonal ťažký úraz chrbtice, čo mu na tri roky zatvorilo bránu k hociktorému športu. Učil sa chodiť, keď na bicykli prešiel celú hrádzu, bol to veľký úspech. V apríli 2022, po návrate z Národného rehabilitačného centra v Kováčovej, sa začal pohrávať s myšlienkou, že neostane len tak vysedávať, ale za plnej podpory rodiny a hlavne svojej pevnej vôli vyskúša plávanie. Spolu s mamou navštívili Mestský plavecký klub v Tvrdošíne a pod dohľadom trénerov sa začal ako úplný neplavec zoznamovať s vodou, učil sa plávať a nakoniec aj trénovať. Po krátkom čase sa stal členom plaveckého klubu v Tvrdošíne a aj členom CEHAP (centrum hendikepovaných plavcov) v Bratislave. Úplne prvé preteky, ktoré absolvoval, boli v Karlových Varoch – XX. ročník paraplaveckých pretekov Pohárek. Absolvoval tam aj povinnú národnú klasifikáciu, ktorá určila na základe jeho zdravotného stavu, do ktorej kategórie bude patriť a súťažiť so súpermi v rovnakej triede. Pri tomto podujatí si Philip pripomenul tú správnu dávku adrenalínu a bojovnosť. Vo všetkých disciplínach, ktoré plával, splnil časové limity, aby sa mohol uchádzať o miesto v reprezentačnom tíme Slovenskej republiky. A tu začala nová životná etapa, ktorá dáva zmysel. Prvý rok pretekania v paraplávaní sa konal len v Českej republike, kde sú vytvorené vynikajúce podmienky pre telesne znevýhodnených športovcov. Praha, Plzeň, Brno boli mestá, ktoré ponúkli svoje bazény pre týchto športovcov a Philipovi sa zakaždým podarilo dostať na veľmi pekné umiestnenia a získať nové osobné rekordy. Ako reprezentant v paraplávaní sa prvýkrát predstavil na medzinárodných pretekoch v Zagrebe a potom už odštartoval rok 2024 v talianskom Lignano Sabbiadoro na svetovom podujatí série World Para Swimming Series, kde všetky disciplíny zaplával na úrovni svojich osobných rekordov. O mesiac sa konali preteky v Prahe, kde je podľa Philipa rýchly bazén a tam si vždy vylepší svoje osobné maximá a tentokrát prišiel domov aj s dvomi striebornými medailami. Na prelome mesiacov máj a jún sa konali preteky v nemeckom Berlíne. Opäť svetová séria World Para Swimming Serie, kde absolvoval prvú medzinárodnú klasifikáciu, ktorá mu umožní pretekať po celom svete a zbierať body do svetového rebríčka. V mesiaci jún ešte absolvuje majstrovstvá Českej republiky v Brne a potom nastane čas na malú regeneráciu a po nej bude opäť trénovať a pripravovať sa na ďalšie a ďalšie preteky a posúvať svoje hranice. Veľká vďaka patrí obidvom klubom MPK Tvrdošín a CEHAP Bratislava, že umožnili Philipovi dostať sa k tomu, čo ho napĺňa, robí šťastným a dáva mu zmysel - trénerom Kataríne Gossányiovej a Martinovi Sadloňovi za ich profesionálny prístup, spoluplavcom, ktorí sú pri tréningoch a na sústredeniach dôležitou súčasťou. Taktiež za obrovskú podporu ľuďom, ktorí sledujú Philipov príbeh a pomohli s darovaním 2 percent z ich daní, a hlavne celej rodine. Philip je príkladom toho, že aj keď si myslíme, že niet viac cesty, vždy sa dá vstať a zabojovať. Držíme mu prsty k ďalším úspechom, rýchlu vodu a veľa síl.

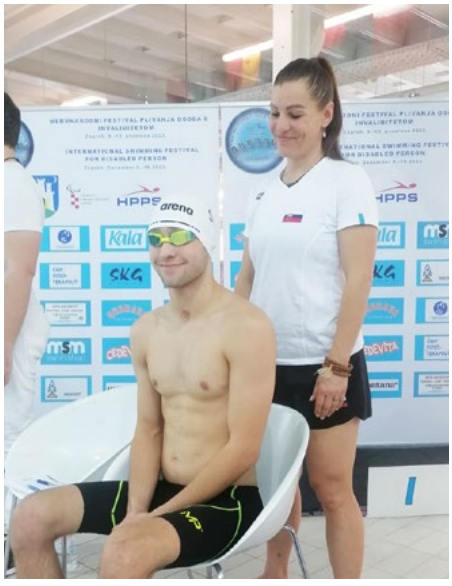
Philip Ďuriník

Pohárek - Karlovy Vary: 50m voľný spôsob 2. miesto, Praha: 50m motýlik 2. miesto, 50m motýlik 2. miesto, 50m voľný spôsob 2. miesto, 100m motýlik 2. miesto, 100m motýlik 2. miesto, 100m voľný spôsob 4. miesto, 100m voľný spôsob 4. miesto, 50m znak 4. miesto, Plzeň - Majstrovstvá ČR: 50m motýlik 2. miesto, Brno-Brnenský drak: 50m voľný spôsob 1. miesto, 50m voľný spôsob 2. miesto, 50m motýlik 1. miesto, 100m motýlik 3. miesto, 50m znak 1. miesto 100m voľný spôsob 3. miesto 100m voľný spôsob 2. miesto 200m pp 2. miesto Praha 2024: 50m prsia 2. miesto, 50m motýlik 2. miesto, 50m voľný spôsob 5. miesto.

„Niet malých plavcov, sú len malé plavky."

(red)

Výskum na lokalite Ostražica

Archeologička Mgr. Barbora Lofajová Danielová, PhD. z Oravského múzea P. O. Hviezdoslava sa najvýraznejšou mierou pričinila o výskum v lokalite vrchu Ostražica

Čo vás podnietilo k tomu, aby ste obnovili výskum v tejto lokalite, kedy ste s ním začali a ako prebiehal?

Táto archeologická lokalita mi bola vždy blízka zrejme preto, že pochádzam z neďalekej Krivej. Ešte ako študentka archeológie som sa prechádzala okolo Ostražice po menších políčkach a starých poľných cestách a hľadala som nálezy, ktoré by mohli naznačovať novú, ešte neznámu, lokalitu. Keď som nastúpila do Oravského múzea ako archeologička v roku 2017, dostala som sa do kontaktu so zbierkovými predmetmi z Oravy, ktoré pochádzajú z rôznych významných archeologických lokalít. Počas revízie zbierkového fondu som zistila, ako málo nálezov a informácií máme o hradiskách na Orave. Vtedajší výskum približne v 50. rokoch bol síce na tú dobu dostačujúci, ale chýbali nám základné informácie o umiestnení archeologických sond, situáciách v teréne (napríklad kresby profilov, pôdorysov) a v neposlednom rade absentovali samotné nálezy. Z Ostražice napríklad bolo v zbierkach múzea len pár vrecúšok črepov, pričom výskum tam v minulosti prebiehal viac rokov po sebe. Vtedy som sa rozhodla, že by bolo vhodné zrealizovať opäť archeologický výskum, počas ktorého by sme odoberali aj vzorky hliny a všetky nálezy by sa patrične zdokumentovali a popísali. Výskum som začala v roku 2018 najprv vo vnútornom areáli Ostražice, v nasledujúcom roku sme skúmali opevnenie. V roku 2020 sme odkrývali novoobjavené výšinné sídlisko pod Ostražicou v polohe Hldočín. Od roku 2021 sme v spolupráci s obcou Nižná (najmä Martin Žuffa) a Spolkom Septentrio uskutočňovali pravidelné povrchové zbery a prieskumy detektorom kovov. Podarilo sa nám objaviť niekoľko nálezov a zistiť, aký veľký mohol byť sídelný areál v okolí hradiska Ostražica. Treba zdôrazniť, že väčšina týchto aktivít bola na dobrovoľníckej báze a bez dobrých ľudí, ktorí mi pomáhali (napríklad Mojmír Krajči), by sme nedosiahli výsledky, ktoré môžem dnes prezentovať na domácich aj zahraničných konferenciách.

Archeologický výskum opevnenia, 2019

Aké poznatky priniesol váš výskum?

Zistili sme, že Ostražica bola miestom, ktoré si praveké komunity vybrali na život najmä v období doby železnej (od doby halštatskej do prelomu letopočtu, cca 650 pred Kr. – 0), neskôr bol vrchol kopca využívaný aj v staršej dobe rímskej (1. stor. po Kr.). Opevnenie vzniklo podľa aktuálneho stavu poznatkov približne v 4. storočí pred Kr., teda oveľa neskôr, ako sme sa domnievali na začiatku. Komunita, ktorá hradisko a jeho okolie obývala, sa živila pastierstvom a chovom dobytka (analyzované zvieracie kosti), pričom ľudia neustále pestovali široké spektrum plodín (strukoviny ako hrach a bôb, rôzne druhy pšenice, napríklad špalda, jednozrnka, nahozrnná pšenica a pod.).

Odobraté vzorky vraj boli skúmané a analyzované aj v zahraničí.

V zásade áno. Na začiatku boli analyzované zvieracie a rastlinné makrozvyšky odborníčkami na Katedre archeológie v Nitre (doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD., Mgr. Katarína Šimunková, PhD.). Následne boli vybrané vzorky na rádiokarbonové datovanie, ktoré sme zasielali do Krakova. Odtiaľ bolo nutné niektoré vzorky posielať až do Ameriky, keďže boli príliš malé na analýzu v poľských laboratóriách a ich vybavenie na to nestačilo.

Na web-stránke obce sa nachádza model Ostražice. Môžete nám povedať o ňom viac?

Model vznikol vzájomnou spoluprácou medzi obcou Nižná a realizátorom Ing. Milošom Ujmiakom, ktorý skutočne vytvoril neobyčajné dielo. Môj podiel bol teda v prípade modelu len odborný a konzultačný – dodala som podklady napríklad na to, ako mohlo vyzerať opevnenie, kde sa mohli nachádzať stavby, akého mohli byť typu a pod. Informácie som čerpala najmä z vlastného archeologického výskumu a z podobných lokalít v karpatskom priestore. Aktuálna podoba modelu je prirodzene umeleckou reflexiou zhotoviteľa. Množstvo detailov bolo potrebné si domyslieť, keďže výskum prebiehal len v malom priestore. Výsledok je podľa môjho názoru pozoruhodný a verím, že vďaka nemu si budú môcť ľudia viac predstaviť život ľudí, ktorí pred 2500 rokmi chodili po tých istých miestach v Nižnej ako my dnes.

Poďakovanie patrí Oravskému múzeu P. O. Hviezdoslava a Mgr. Barbore Lofajovej Danielovej, PhD., dobrovoľníkom z Nižnej, M. Žuffovi a ďalším, členom Spolku Septentrio a Ing. Milošovi Ujmiakovi, realizátorovi 3D modelu. Výskum prispel k novým poznatkom a obohatil vedomosti o našej histórii.

(red)

Archeologický výskum na Ostražici, 2018

3D vizualizácia hradiska Ostražica. Model prezentuje, ako mohlo opevnenie vyzerať v období okolo roku 350 pred Kr., autor M. Ujmiak.

Prednáška o nových archeologických výskumoch na Ostražici

Slide z prednášky, ktorá sa konala 23. februára 2024 v kinosále DK

Fragmenty z prednášky vzbudili veľkú pozornosť

Nižná Ostražica, sonda 9/2019, rez 0-80cm, 16. október 2019

Obilie a iné semená rastlín z Ostražice, 2018-2019

Archeologické nálezy z prieskumu okolia Nižnej, 2022

Úlomky kostí zvierat, 2018-2019

Aké boli Nižnianske minisynkopy?

V programe s rovnomenným názvom sme si 14. apríla zaspomínali na spevácku prehliadku malých speváčikov. Vrátili sme sa v ňom o 15 rokov späť, keď sa uskutočnil 1. ročník tohto krásneho folklórneho podujatia. Organizátori zo ZUŠ V. Habovštiaka to poňali skutočne originálne, keď nás preniesli cez nahrávky z minulosti do prítomnosti – cez vtedajších, dnes už dospelých speváčikov, z ktorých sú už učitelia či lekári. Svojím výkonom nás presvedčili, že na spev nezanevreli, ba práve naopak, mnohí mu zostali verní.

Petra Kučková nám zaspievala piesne z Oravy, Theresia Kanderková so svojou sestrou Luciou piesne z Horehronia. Nesklamali. Ich hlasy sa niesli sálou cez potlesk nadšeného obecenstva. Vyštudovanému spevákovi Matejovi Stacherovi sa hlas veru nezatriasol. Jeho stopercentný výkon diváci ocenili nielen potleskom, ale aj búrlivým piskotom. Program bol doplnený aj vystúpeniami TO ZUŠ V. Habovštiaka z Habovky. Deti sa nedali zahanbiť a svoje tance predviedli s veselou náladou. Mnohí tam mali svojich rodičov, starých rodičov, ktorí ich prišli odmeniť za ich úsilie.

Aj hostia z Dolného Kubína - Karol Hromádka, bývalý vedúci ĽH FS Oravan a učiteľ riaditeľa P. Kučku, či jeho dlhoročný kamarát Dušan Krška z Lúčok nám spievali za sprievodu ĽH ZUŠ V. Habovštiaka, ktorej treba poslať veľkú pochvalu, pretože bez nej by sa tento program neuskutočnil. Ďakujeme riaditeľovi ZUŠ v Nižnej P. Kučkovi a pedagógom M. Štefanovi, J. Maďarovi, B. Kortmanovi a A. Malovaníkovi.

Krásne na celom podujatí bolo aj to, že sa tam stretli súčasní a minulí študenti týchto úžasných učiteľov, ako napr. huslisti ĽH FS Oravan, ĽH Ostrvka, ktorí sa im poďakovali za ich prácu, či najmladší účastník a vynikajúci spevák, ale hlavne huslista, víťaz mnohých nielen slovenských, ale aj medzinárodných súťaží Milan Paľo, ktorý svojou suverenitou vo svojich deviatich rokoch presvedčil všetkých, že nám tu, na Orave, rastie obrovský talent.

Veľké bravó sa ozývalo aj počas spevu R. Vavreka, ktorému nemožno uprieť veľký talent folklórneho speváka a tanečníka. Celé svoje srdce venoval FS Skorušina, za čo mu veľmi ďakujeme.

Hosťom programu bola aj ĽH Vrbenka ZUŠ Vrbenského z Bratislavy. Títo mladí hudobníci spoločne so svojimi pedagógmi ukázali svoju muzikalitu. Krásne spevácko-cimbalové sóla rozliehajúce sa v sále rozcitliveli nejedno naše oko. Títo mladí, skromní tínedžeri, Bratislavčania, nám dokázali, že ovládajú nielen mobilné telefóny, ale aj hudobné nástroje. Veľmi im držme palce, aby im láska k folklóru ešte dlhé roky vydržala.

A čo dodať na záver? Program trval dve a pol hodiny, ale to sme zistili, až keď odznelo posledné slovo, posledná pieseň. A musel sa páčiť, pretože diváci boli disciplinovaní, nevyrušovali, neodchádzali počas vystúpení, ale vydržali až do konca a odmeňovali účinkujúcich silným potleskom. Za všetkých aspoň niekoľko diváckych postrehov: „*Cítila som sa tu ako na folklórnych slávnostiach.*“ „*Takýto program môžete ponúkať po celom Slovensku.*“ „*Nemalo to chyby, som rád, že som ostal do konca.*“ Všetkým vám patrí veľké ďakujem a už teraz sa tešíme na ďalší ročník Nižnianskych minisynkop.

Vedenie ZUŠ V. Habovštiaka

Nižniansky Oravanček v Oravskej Lesnej

Na Deň matiek dňa 12. mája sa v Oravskej Lesnej uskutočnilo podujatie v rámci otvorenia letnej turistickej sezóny Oravskej lesnej železnice s názvom Keď odfúkne lokomotíva. Návštevníkov čakal bohatý sprievodný program a najväčšiu radosť vyčarila malým i veľkým jazda historickou parnou lokomotívou (Gontkulákom). V areáli stanice Tanečník nechýbali aktivity pre najmenších, zaujímavé boli aj ukážky z remeselnej tvorby, vystúpenie muzikantov Trombitáši Štefánikovci či sokoliarov. Pred expozíciou nazvanou Gorali včera a dnes na Sedle Beskýd až šesťkrát opakovala vystúpenie najmladšia tanečná skupina Oravanček zo ZUŠ V. Habovštiaka z Nižnej. Návštevníci tam mali možnosť ochutnať i tradičný kysnutý makový závin. Medzi tancovaním si deti vychutnali na malom pikniku všetky dobroty, čo im prichystali rodičia i organizátori, zahrali sa rozličné hry, videli panorámu okolia z vyhliadkovej veže, vymysleli spoločnú pieseň a stihli vyrobiť aj malé prekvapenie pre maminky, ktoré v tento deň oslavovali svoj sviatok. Deň plný veselých zážitkov i tanečných povinností deti zvládli výborne, za čo im patrí pochvala. Už teraz sa všetci tešia na ďalšie spoločné dobrodružstvá.

Oravanček z Nižnej tancoval na sedle Beskýd v Oravskej Lesnej

Expozícia, Gorali včera a dnes na Sedle Beskýd

Ing. Zuzana Floreková

Aktivity v materskej škole

Deň matiek

Ako každý rok, aj tento, si deti z materskej školy pripravili pre mamičky besiedku. Privítali ich v priestoroch MŠ, kde strávili nezabudnuteľné popoludnia, na ktoré budú ešte dlho spomínať.

Medzinárodný deň detí

Každé dieťa je jedinečné a v každom jednom sa ukrýva potenciál urobiť svet trochu lepším miestom. Deti sú jedinečné bytosti, čo môžeme každý deň vidieť aj v materskej škole. Sú to osobnosti, ktoré potrebujú veľa lásky od dospelých a vedia ju okamžite opätovať. O to sa snažíme aj my v materskej škole. MDD sme spoločne oslávili v rozprávkovom duchu, čo bola pre deti veľká radosť a odmena za to, že sú medzi nami.

Kolektív MŠ

Základná škola

Nahoď sa do farby

V polovici apríla nás počasie prekvapilo svojím prudkým jarným útokom a záplavou veselých farieb. To nás nabudilo a rozhodli sme sa aj našu školu zaplaviť živými farbami, pretože často vidíme našich spolužiakov zaodetých prevažne do sivých či čiernych tónov. Vyzvali sme všetkých, aby sa zapojili do aktivity s názvom Nahoď sa do farby! Od pondelka 15. apríla mal každý deň až do piatku priradenú svoju farbu a v nej bolo potrebné prísť oblečený na hornej časti tela. Ružovo-fialový pondelok bol trochu tvrdý oriešok, ale zelený utorok, červená streda či modrý štvrtok už boli pre väčšinu účastníkov malinou a žlto-oranžový piatok to už iba potvrdil.

Pokračovanie na str. 26

Nahoď sa do farby

Nahoď sa do farby

Deň narcisov

Dokončenie zo str. 25

Hodnotila sa percentuálna zapojenosť prítomných žiakov. Víťazom sa stali spoločne triedy 4.A a 4.B, ktoré celý týždeň stopercentne žiarili farebnými outfitmi. Len o desatinky percenta predbehli na druhom mieste 6.A a tretí sa umiestnili žiaci z 2.B. Sme veľmi radi, že nielen žiaci, ale aj triedni i netriedni učitelia, dokonca aj pán riaditeľ či pani kuchárky prijali našu výzvu a počas celého minulého týždňa žiarila naša škola veselými farbami. Veríme, že toto nebola iba jednorazová záležitosť a sami sme zistili, že aj farby okolo nás nám život spríjemňujú a rozveseľujú. Pokračujme v tomto trende. Odložme jednotvárne sivé a čierne mikiny. Obliekajme sa do školy pestro, farebne a rozžiarujme si navzájom školské dni. Ďakujeme veľmi pekne mamine Stopiakovej a mamine Trošanovej za perfektnú farebnú tortu, ktorú upiekli pre víťazov.

Organizátori súťaže trieda 6.A

Z rozprávky do rozprávky

Ráno, 19. marca 2024, bolo akési iné ako počas bežného začiatku školského vyučovania. Na chodbe sa hmýrili deti a hľadali svoje mená napísané na dverách jednotlivých tried. Vedeli, že tento deň strávia netradične a v spoločnosti detí z iných tried.

Počas štyroch vyučovacích hodín navštívili tie najznámejšie slovenské ľudové rozprávky. V každej triede mali k nim učiteľky pripravené rôzne zaujímavé aktivity - krížovky, puzzle, zoradenie deja rozprávky a rôzne hádanky. Deťom sa rozprávkový deň páčil, zaujal ich svojou pestrosťou a rozmanitosťou. Rôznorodé vekové zloženie skupín malo pozitívny vplyv nielen na vzájomnú spoluprácu a pomoc, ale iste poskytlo aj možnosť k vytvoreniu nových priateľských vzťahov.

Mgr. Zita Bachanová

Okresné kolo Hviezdoslavovho Kubína

Z Tvrdošína z okresného kola Hviezdoslavovho Kubína si odniesli diplomy traja žiaci našej školy. Na prvom mieste sa vo svojej kategórii umiestnili Betka Kachút a Zuzka Marušťáková a diplom za druhé miesto si vyrecitoval Krištof Korčuška. Všetkým trom srdečne blahoželáme. Zuzka a Betka budú na budúci týždeň našu školu reprezentovať na krajskej súťaži v Martine.

Mgr. Zdena Brozová

Deň narcisov

Apríl, ktorý je zdobený kvetmi narcisov, aj tento rok zakvitol na hrudi ľudí, ktorí sa zapojili do ušľachtilej zbierky na pomoc ľuďom trpiacim rakovinou. Dobrovoľníci z našej školy dňa 18. apríla ponúkali kvet narcisu nielen žiakom a zamestnancom našej školy, ale každému, koho v našej obci stretli. Stretali ochotných a spolucítiacich ľudí, ktorí ochotne a veľkodušne prispievali do pokladničky. Výnos zbierky vysoko presiahol predchádzajúce ročníky, keďže sa vyzbieralo 1095 eur. Všetkým dobrovoľníkom za ich obetavú činnosť a tiež všetkým darcom zo srdca ďakujeme.

Mgr. Viera Tuková

Školský ples

Každoročne sa v našej škole počas plesovej sezóny uskutoční školský ples, ktorý organizujú žiaci deviateho ročníka. Tento rok nám pôvodný februárový termín zrušila chrípka, nakoľko chýbalo

Pokračovanie na str. 27

Okresné kolo Hviezdoslavov Kubín

Školský ples

Dokončenie zo str. 26

veľa žiakov. Ale ako sa hovorí: „...*na dobré si treba počkať*...“, dočkali sme sa aj my. V piatok 19. apríla sa uskutočnil v priestoroch školskej jedálne Neónový ples. Priestory krásne vyzdobené, stoly naplnené, žiaci krásne upravení, k tomu DJ Michal Tuhý a bohatá tombola – to je len stručný opis skvelej atmosféry, ktorá tam vládla. Ďakujeme deviatakom za zorganizovanie tejto peknej akcie a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k vydarenému plesu.

PaedDr. Jana Kyselová a Mgr. Ľubomíra Veselá

Slávik Slovenska

Dňa 25. apríla sa školou opäť niesol ľudový spev. Rozmanitosť tejto ľudovej tvorby prišlo ukázať 21 spevákov a speváčok. Spevníček, z ktorého súťažiaci čerpali, umožnil bohatý a pôsobivý výber jednotlivých pesničiek. Sympatickou črtou súťaže bolo aj početné publikum, ktoré tvorili nielen spolužiaci a kamaráti spevákov, ale aj ich rodičia a starí rodičia. Výsledky - 1. kategória: 1. miesto – Tiffany Nicol Vozárová (3.B), 2. miesto – Kiara Lily Kratoňová (3.A), 3. miesto – Lívia Jánošíková (2.B), Matúš Tekeľ (3.B). Mimoriadna cena za výber piesne s posolstvom – Alžbeta Mlynarčíková (3.B). 2. kategória: 1. miesto – Natália Kubalová (5.A.) 2. miesto – Aaliyah Rose Dedinská (4.A), 3. miesto – Laura Karisná (5.B), Viktória Žuffová (5.B). 3. kategória: 1. miesto – Klaudia Kičinová (7.A), 2. miesto – Zoe Domiňáková (7.B).

Mgr. Zita Bachanová

Zo školských lavíc do terénu

Naše školské lavice sme dňa 15. mája vymenili za exkurziu, ktorá nám upevnila prebraté učivo. Vybrali sme sa po stopách Černovskej tragédie, ktorá sa odohrala 27. októbra 1907, kedy maďarská vrchnosť rozkázala strieľať do obyvateľov Černovej. Tí chceli, aby im kostol vysvätil ich rodák Andrej Hlinka. Naše

Zo školských lavíc po stopách Černovskej tragédie

kroky viedli k miestu tragédie, kde bolo zastrelených 15 ľudí. Pokračovali sme do rodného domu Andreja Hlinku, kde nám bola táto významná osobnosť slovenských dejín bližšie predstavená. Privítala nás jeho podobizeň vo forme voskovej figuríny a videli sme veľa zaujímavých predmetov z jeho života. Pozreli sme si aj neogotický kostol, pre vysviacku ktorého sa domáci obyvatelia dostali do sporov s maďarskou vrchnosťou. Nakoniec sme sa vybrali k pamätníku obetiam Černovskej tragédie, kde sme symbolicky zapálili sviečky. Po návšteve takýchto miest vedia žiaci lepšie pochopiť časy národnostného útlaku, ale aj silu Slovákov bojovať proti nemu.

Mgr. Dana Plevová

Noc s Andersenom

Možnosť zažiť noc plnú rozprávok, hier i zábavy mali deti z 2. - 4. ročníkov našej školy na podujatí venovanom dánskemu spisovateľovi H. CH. Andersenovi. Rozprávkové stretnutie fanúšikov čítania sa uskutočnilo 7. júna 2024 v príjemnom prostredí Materského centra Dupajda v Nižnej.

Po úvodnom veselom zoznámení sa nasledovali ukážky z tých najznámejších Andersenových rozprávok. Každá rozprávka priniesla so sebou aj zaujímavé aktivity a hry, v ktorých si deti preverili nielen svoju slovnú zásobu a pohotovosť, ale i obratnosť a postreh. Po skvelých výkonoch dobre padlo aj vlastnoručne pripravené občerstvenie. Následne sa deťom podarilo nájsť všetky poskrývané informácie zo života tohto dánskeho rozprávkara. V čítaní sa pokračovalo ďalej aj po polnoci. S čelovkou či baterkou si každý vo svojom spacáku prežíval vlastné dobrodružstvo so svojou knihou, až kým ho nepremohol spánok. Na druhý deň ráno sa vo veselej nálade ešte všetci spoločne naraňajkovali a s novými zážitkami postupne poodchádzali domov.

Mgr. Zita Bachanová

Dilongova Trstená

V piatok 7. júna sa v Trstenej stretli recitátori z celého Slovenska. Naša žiačka Bianka Šálková si vyrecitovala krásne druhé miesto v prvej kategórii prózy.

Mgr. Zdena Brozová

Zahraničná exkurzia Benátky

Vidieť more, pláže a jedno z najromantickejších miest na svete Benátky. To bolo cieľom zahraničnej exkurzie žiakov deviateho ročníka. Ubytovali sme sa v meste Lido di Jesolo. Je to príjemné mestečko s modernými plážami, obchodmi, reštauráciami. Spomienkou na celý život bola prehliadka mesta Benátky. Známe sú svojimi kanálmi a mostami, čo odráža aj prezývky mesta – Mesto mostov, Plávajúce mesto, Mesto kanálov či Mesto vody. Vládla tu neopísateľná atmosféra, ktorú treba zažiť. Na námestí Sv. Marka sme obdivovali Baziliku, Hodinovú vežu známu ako Torre dell Orologio a Dóžov palác. Zaujímavé bolo pozerať plavby po kanáloch na gondoliach a videli sme ich starú výrobu. Stretli sme aj s pouličnými umelcami a veľkým množstvom holubov. Úzkymi uličkami, sme sa dostali k najslávnejšiemu mostu Ponte di Rialto. Plavba loďou bola pre žiakov jedinečná. Plní zážitkov sme sa šťastní a zdraví vrátili domov.

Mgr. Dana Plevová

Zahraničná exkurzia žiakov deviatého ročníka v Benátkach

Spojená škola

SPOJENÁ ŠKOLA
NIŽNÁ

Strieborný piest SMC 2024

Medzinárodná súťaž s rovnomenným názvom je určená pre študentov stredných odborných škôl na tému priemyselnej automatizácie. Jej cieľom je podpora výuky priemyselnej automatizácie a možnosť porovnať svoje vedomosti a skúsenosti v tvrdej konkurencii stredných škôl z Českej republiky a zo Slovenska. Našu školu 15. marca reprezentovali študenti Peter Mrekaj, Marek Šveláň a Jozef Vrabček (III.D) pod vedením MOV Mgr. Martina Skorušu.

Autoopravár Junior 2024

Marek Pavelica, študent študijného odboru mechanik elektrotechnik so zameraním na autoelektroniku, skončil v oblastnom kole na 3. mieste a postúpil na národné finále. Cieľom súťaže je propagácia remesla medzi širokou verejnosťou, ako aj spojenie zamestnávateľov so školami a žiakmi. Vyhlasovateľom súťaže je Cech predajcov a autoservisov SR s poverením ministerstva vnútra. Záštitu nad súťažou prevzalo ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu.

Nový detský sen

V rámci projektu Umenie pre verejnosť študentka V. Lofajová vytvorila návrhy a vizualizácie do priestorov materskej školy v Oravskom Veselom. Študentky z III.G 21. marca tieto motívy (zvieratká, deti, písmenká a čísla) namaľovali na steny škôlky - Viktória Lofajová, Denisa Kuklová, Magdaléna Kudjaková, Margaréta Makanová, Simona Martvoňová, Aneta Močarníková, Jazmína Mordelová, Mária Priechodská a Tamara Surovčíková pod vedením Mgr. art. Miroslava Knapa. S ich prácou boli spokojné deti, učiteľky, a taktiež starosta obce Ing. A. Maslaňák, ktorý ich inšpiroval k tejto práci.

Okresné kolo vo volejbale

Dňa 26. marca sa naše MIX mužstvo zúčastnilo okresného kola vo volejbale, ktoré sa konalo na GMH v Trstenej - Simona Martvoňová III.G, Lenka Krkošková a Sonja Camberová II.G, Soňa Kubániková a Richard Drinka II.C, Oliver Romaňák IV.D, Dávid Belopotočan a Samuel Palskúr III.D,

Samuel Vojtašák III.A, Pavol Glejtek III.B, Damián Mike Herfel II.B, Erik Hrubjak I.B. Z turnaja si nakoniec odniesli 3. miesto. Náš tím sa dokázal v ťažších okamihoch povzbudiť, zasmiať sa a dobre reprezentovať našu školu.

2. ročník školského nohejbalového turnaja

Dňa 3. apríla sa v našej telocvični uskutočnil školský medzitriedny nohejbalový turnaj o majstra školy. Do turnaja sa prihlásilo 6 tried, ktoré odohrali medzi sebou 15 zápasov, keďže sa hralo systémom každý s každým. Zvíťazili študenti III.B triedy.

14. ročník súťaže Enersol – SK

V dňoch 8. a 9. apríla sme sa zúčastnili celoslovenského kola súťaže Enersol- SK so zameraním na problematiku využívania alternatívnych zdrojov energie. Školu úspešne reprezentovali Marek Šuriňák, trieda III.B v tvorivej kategórii s názvom práce AI a jeho využívanie v praxi a Milan Kondela, trieda IV.D s názvom Inteligentná firma. Obaja postúpili z okresného kola, ktoré sa konalo 18. marca na SOČ dopravná v Martine. Študentov pripravoval na súťaž majster odbornej výchovy Bc. Tibor Koňušík.

Mladý silnoprúdar

SOŠ techniky a služieb v Spišskej Novej Vsi organizovala prvý ročník celoslovenskej súťaže Mladý silnoprúdar pre žiakov stredných škôl v učebnom odbore 2683 H 11 elektromechanik, silnoprúdová technika. Školu úspešne reprezentoval Peter Slušňák z III.J, ktorý získal 2. miesto.

Portrét vo fotografii

V našej škole sa 11. apríla uskutočnila prednáška a workshop na tému Portrét vo fotografii pod vedením fotografa Mgr. art. Lukáša Maceka. Podujatie sa konalo v spolupráci s Oravským kultúrnym strediskom v Dolnom Kubíne za účasti 9 žiakov Spojenej školy v Nižnej, Mgr. Zuzany Anderkovej, Mgr. Kataríny Parišovej. 13 žiakov ZŠ a MŠ Rudolfa Dilonga v Trstenej s učiteľkou Ing. Katarínou Bielončíkovou. Prednášku absolvovali žiaci I. G a II. G triedy ŠUP.

Mladý mechatronik 2024

V termíne 23. - 24. apríla sa konal 8. ročník celoštátnej súťaže SKILLS Slovakia na MTF STU v Trnave. Súťaž je určená pre žiakov stredných odborných škôl, ktorej cieľom je podpora a vyhľadávanie talentovaných a nadaných žiakov. Našu školu reprezentovali študenti Marek Šveláň a Marko Maťus z 3. D triedy.

Štúrovo pero 2024

Celoslovenská žurnalistická súťaž dáva priestor stredoškolským časopisom a mladým novinárskym talentom. Tento rok bolo do nej zapojených 57 stredoškolských časopisov. Súčasťou dvojdňového programu boli aj hodnotiace semináre a diskusie s ministrom školstva Tomášom Druckerom

Pokračovanie na str. 29

Dokončenie zo str. 28

a novinárom Michalom Kovačičom. Úsilie redakčnej rady nášho školského časopisu Gaudeamus bolo odmenené v momente, keď získali Bronzovú cenu RTVS. Blahoželanie patrí celej redakčnej rade.

Dostali sa do celoslovenského kola

Dvojica našich žiakov vo férovom zastúpení, Škola umeleckého priemyslu - Margaréta Makanová (III. G) a Stredná odborná škola - Dominik Lukašák (III. C), sa prebojovala až do Nitry, kde sa v dňoch 23. – 26. apríla konalo celoslovenské kolo súťaže SOČ (stredoškolská odborná činnosť). Aj keď Dominik v tvrdej konkurencii neobsadil prvé tri víťazné miesta, no jeho zrenovované autíčko, ako ho on sám nazval, ho doviezlo veľmi vysoko. Grétkin vtáčik z krátkeho animovaného filmu vyletel o trochu vyššie, kde zatrepotal krídlami viacej ako 500-krát (500 kresieb) a získal skvelé 2. miesto v rámci celého Slovenska.

Divadelná inscenácia Spleť

Dnešná doba prináša problémy, pred ktorými nesmieme zatvárať oči. Medzi tie v súčasnosti najviac komentované určite patrí šikana a kyberšikana. Hovorí sa, že problémom našich čias nie je atómová bomba, ale srdce človeka. A práve na tento aspekt apelovali tvorcovia inscenácie Spleť, ktorej sa naši študenti zúčastnili 29. apríla v Námestove. Snažili sa vtiahnuť divákov do deja a stotožniť sa s obeťou šikanovania. Reálny príbeh šikany mladého dievčaťa poukázal na to, aké podoby môže šikana mať a akú úlohu tu zohráva prostredie či konkrétny človek. Som aj ja súčasťou toho, že sa niekto v škole necíti komfortne? Strčil som hlavu do piesku, keď niekto odo mňa očakával pomoc? Tieto i iné otázky rezonovali v mysliach študentov po diskusii, ktorá sa otvorila po skončení inscenácie. Odpoveď však musí nájsť každý sám v sebe.

Školy na zelenú

Dňa 7. mája sa uskutočnilo odovzdávanie šeku na nákup a inštaláciu fotovoltických panelov v rámci grantového programu Školy na zelenú. Túto aktivitu podporil Nadačný fond dm drogerie markt v Nadácii Pontis. Projekt bude zameraný na zníženie energetickej náročnosti budov školy a vyhotovenie učebných pomôcok pre teoretické vyučovanie a odborný výcvik.

Florbalový turnaj

Florbalový turnaj

Dňa 17. mája sa študenti zúčastnili florbalového turnaja O pohár riaditeľa SOŠL v multifunkčnej hale Javor v Tvrdošíne, zúčastnili sa ho všetky školy v našom okrese. SŠ Nižnú reprezentovali: Michal Fusko III.A, Adam Brčák III.B, Alexander Piták III.B, Tibor Fusko III.C, Samuel Šimurdiak II.B, Andrej Hlina II.D, Tobias Džubek II.D, Matej Záhora II.D, Daniel Kubaľa I.A a Dominik Schelling I.J, ktorí získali 3. miesto.

Vzdelávanie učiteľov

V dňoch 16. - 17. mája bolo v Spojenej škole vzdelávanie učiteľov odborných predmetov v oblasti základov elektrotechniky v rámci projektu Virtuálna inštrumentácia na strednej odbornej škole, vďaka grantu od organizácie Teacher Developent Program Slovakia, n.f. Školenie viedol Ing. Milan Daňo z firmy Festo, s ktorou škola spolupracuje. Učitelia sa oboznámili s najdôležitejšími oblasťami, ktoré si vyžaduje súčasný priemysel.

Young Car Mechanic

V školiacom stredisku KIA v Žiline sa v dňoch 22. - 23. mája konala súťaž zložená z teórie a praxe, ktoré by mal ovládať každý skúsený automechanik a BOZP školenie. Školu úspešne reprezentoval Marek Pavelica spolu so svojím majstrom odbornej výchovy Bc. Jozefom Čiernym.

Deti sme učili objavovať

Dňa 23. mája sme v našej škole privítali deti z materskej školy v Tvrdošíne. Pre našich malých návštevníkov sme pripravili zábavný a poučný program, počas ktorého mali možnosť nabrať nové vedomosti hravou formou. Deti sa učili, objavovali a zabávali, pričom sme všetci spolu prežili úžasný deň plný smiechu a radosti. Tešíme sa na ďalšie spoločné stretnutia a vzájomné obohacovanie.

Kurz na ochranu života a zdravia

V dňoch 27. - 28. mája absolvovali žiaci tretích ročníkov topografickú, technickú (hod granátom a streľba zo vzduchovky) a zdravotnícku prípravu. Súčasťou programu bola dopravná výchova, turistické vychádzky a obľúbený splav po rieke Orava do Sedliackej Dubovej.

Slávnostné otvorenie priestorov

Dňa 10. júna sa uskutočnilo slávnostné otvorenie nových priestorov v rámci projektu IROP: Modernizácia odborného vzdelávania v Spojenej škole v Nižnej. Na tejto významnej udalosti sme mali česť privítať predsedníčku Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) Mgr. Eriku Jurinovú, zástupkyňu regionálneho úradu školskej správy v Žiline PhDr. Janku Eldesovú, riaditeľku odboru školstva a športu ŽSK Mgr. Miroslavu Abrmanovú, zástupcov firmy MTS Krivá a zástupcov rodičov. Táto modernizácia predstavuje významný krok vpred pre našu školu a zabezpečuje lepšie podmienky pre odborné vzdelávanie našich študentov. Tešíme sa, že môžeme ponúknuť moderné a inovatívne prostredie, ktoré podporí ich rast a rozvoj. Ďakujeme všetkým, ktorí sa zúčastnili a prispeli k realizácii tohto projektu. Vaša podpora je pre nás neoceniteľná.

PaedDr. Martin Tomaga a kolektív

Slávnostné otvorenie moderných a inovatívnych priestorov

Zo života farnosti

Dramatizovaná pobožnosť krížovej cesty

V nedeľu 17. marca sa vo farskom kostole konala dramatizovaná pobožnosť krížovej cesty. Stvárnenie jednotlivých zastavení povzbudilo k hlbšiemu prežívaniu pôstneho obdobia. Deti sa vžili do jednotlivých postáv. Pobožnosť svojím spevom obohatil aj detský spevokol Laura.

Veľká noc 2024

Najväčšie kresťanské sviatky – veľkonočné - sme spoločne slávili v Nižnej aj v Zemianskej Dedine.

Rabkáči v Zemianskej Dedine

V Zemianskej Dedine sa po menšej prestávke oživila tradícia „rabkania". Ide o ľudový zvyk prechádzania dedinou v čase Trojdnia, kedy nezvonia zvony. Udieraním drevenými klepáčmi deti pripomínali všetkým, že Pán Ježiš je práve v tomto čase súdený, berie kríž a zomiera a každý, kto klepanie počuje, má si uvedomiť, že Ježiš sa obetuje aj za neho. Týmto spôsobom rabkáči pozývali k modlitbe, k obráteniu srdca a osobnému priblíženiu sa k trpiacemu Ježišovi.

Putujeme so sv. Gálom

Desaťtýždňová vedomostná súťaž nám pomohla bližšie spoznať sv. Gála, patróna našej farnosti. Do súťaže sa zapojilo takmer 70 detí, ktoré zodpovedali spolu 1425 otázok, z toho správnych bolo 1205 odpovedí. Z prekvapenia sv. Gála (medveďa) sa napokon tešilo 52 detí.

Florbalový turnaj

V telocvični ZŠ Nižná sa 1. mája konal florbalový turnaj miništrantov z farnosti Podbiel, Tvrdošín a Nižná. Takmer 70 miništrantov sa najskôr stretlo pri oltári – na rannej sv. omši, aby prosili o Božie požehnanie do nového dňa. Následne sa všetci presunuli do telocvične, kde na palubovke predviedli vyrovnané duely. Medzi mladšími miništrantami sa v závere turnaja tešili z prvého miesta domáci (Nižná a Zemianska Dedina), u starších zvíťazili miništranti z Tvrdošína.

Krížová cesta

Púť do Krakova

V sobotu 4. mája sa uskutočnila púť Rádia Lumen do Krakova. K oslave Božieho milosrdenstva sa pripojilo 13 000 pútnikov, medzi ktorých zavítal aj hlavný celebrant Mons. František Trstenský, spišský diecézny biskup. Samozrejme, nechýbali ani veriaci z našej farnosti (1 autobus) a tiež cyklisti, ktorí sa z Nižnej do Krakova rozhodli 3 dni krútiť do pedálov - na fotke s o. biskupom Františkom.

Prvé sv. prijímanie a každodenné putovanie s Ježišom

Po krásnej slávnosti 1. sv. prijímania (12.mája) nasledoval takzvaný Biely týždeň. Ide o zvyk, kedy prvoprijímajúce deti prichádzajú na sv. omše v slávnostných bielych rúchach. Hneď v 1. deň bola v liturgickom kalendári spomienka na Pannu Máriu Fatimskú. V pondelok sa preto prvoprijímajúce deti spolu s rodičmi zúčast-

Pokračovanie na str. 31

Putujeme so sv. Gálom

Veľká noc

Veľká noc - Rabkáči

Florbalový turnaj miništrantov

Pútnici v Krakove

Dokončenie zo str. 30

nili sv. omše v Zemianskej Dedine. Biely týždeň následne pokračoval v ďalšie dni v Nižnej a zakončený bol spoločnou púťou do Poľska. Cieľom púte bolo poďakovanie Pánu Bohu za prijaté dary a dobrodenia. Sv. omšu sme slávili v Bazilike minor z 13. storočia, ktorá je zasvätená Panne Márii Ludźmierzskej.

Svetové dni detí

25. a 26. mája sa vo Vatikáne uskutočnili historicky 1. Svetové dni detí (podľa vzoru Svetových dní mládeže). Išlo o stretnutie detí z celého sveta s pápežom Františkom, pričom nechýbali ani rôzne katechézy. Do Vatikánu prišlo cez 50 000 detí. My sme si toto stretnutie pripomenuli farskou opekačkou po sv. omši s účasťou takmer 80 detí a rodičov.

Slávnosť Najsvätejšieho Kristovho tela a Krvi spojená s procesiami

Priaznivé podmienky počasia nám v tomto roku dovolili, aby sa slávnostné procesie s eucharistickým Kristom konali v uliciach Nižnej a Zemianskej Dediny. Procesia je verejnou oslavou Boha a vyjadrením vďačnosti za dar Eucharistie, tiež vyjadrením prosby o Božie požehnanie do našich miest a obcí.

Tomáš Lieskovský, kaplán – farský vikár

Prvé sväté prijímanie

Stretnutie po sv. omši pri príležitosti Svetových dní detí

Božie Telo

Keď sa záľuba stane povolaním

„Práca s drevom a dlátami je pre mňa nielen zdrojom obživy, ale hlavne nesmierneho vnútorného naplnenia a rozvoja. Plynutie času sa zastaví a každý deň prežitý v práci, sa stáva vzácnym darom. Darom, ktorý lieči dušu, telo, vzťahy...“

Slová Tomáša Lajmona zodpovedajú vynikajúcemu výsledku jeho práce v podobe jeho rezbárskych diel.

Autor sa venuje aj zákazkovej výrobe umeleckej drevorezby. Odbor rezbár a umelecké spracúvanie dreva vyštudoval pred viac ako dvadsiatimi rokmi v Spojenej škole v Nižnej. V súčasnosti má v Nižnej zriadený malý ateliér Drevon - ART a drevorezbe sa venuje profesionálne.

Na umeleckú školu vás nasmerovali rodičia, alebo ste si ju vybrali vy? Aké boli vaše začiatky po skončení školy?

Od raného detstva som mal vzťah ku kresleniu a výtvarnej práci som venoval mnoho svojich voľných chvíľ. Vnímanie času sa vtedy zastavilo a to jediné, čo ma napĺňalo, bola radosť z prítomného okamihu. Prvýkrát som držal dláto v ruke asi v siedmych rokoch. Na balkóne u kamaráta sme vtedy strúhali malé rybky z bazového dreva. Veľmi ma to začalo baviť, hoci dláta boli tupé a ani som nevedel, ako profesionálne dláto vyrezáva.

Postupne, ako som rástol, prial som si robiť tvorivú prácu ako svoje životné povolanie. Keď som sa dozvedel, že je v našej obci otvorený odbor umeleckej drevorezby, bol som nadšený. Oživil som v sebe staré spomienky na bazové rybky a vstúpil do novej životne etapy. Kresba postupne začala byť len prostriedkom k tomu hlavnému – neopracovanému kúsku dreva, čakajúceho moje ruky a dláto. Nedokážem opísať atmosféru prvého kontaktu s dlátom v našej školskej dielni. So spolužiakmi sme sa navzájom inšpirovali, porovnávali a zdokonaľovali.

Po skončení školy som z Nižnej na dvanásť rokov odišiel. Urobil som si zdravotné vzdelanie a pracoval v nemocničných zariadeniach v Dolnom Kubíne a Poprade. Práca s chorými ľuďmi dala môjmu životu na dlhý čas najvyšší zmysel. Neskôr som dokonca pracoval niekoľko rokov v predajni stavebnín. Každé z týchto životných období ma priviedlo k hlbšiemu chápaniu zmyslu môjho života a stalo sa neodmysliteľným zdrojom inšpirácie pre moju súčasnú tvorbu.

Prečo ste sa rozhodli žiť a pracovať v Nižnej?

Na túto otázku odpovedám myšlienkou klasika: „Človek prejde celý svet, aby sa vrátil domov a našiel to, čo hľadal!“. Pred svojím návratom domov som mal možnosť odcestovať aj s manželkou do zahraničia a materiálne si veľmi prilepšiť. V rozhodujúcej chvíli sme však pocítili, že Slovensko nemôžeme opustiť, že tu máme svoje malé ľudské poslanie a musíme zakoreniť doma. Neskôr sme si uvedomili, že to najťažšie, čo sme na Slovensku počas svojho viac ako dvadsaťročného manželstva zažili, bolo najväčším bohatstvom pre našu prítomnosť i budúcnosť. Slovensko je krásna krajina, ktorá je pripravená vydať štedré plody každému, kto naň nezanevrie a má k nemu lásku. Ľudia niekedy hovoria, že Nižňania sú zlí. Ja si to nemyslím, žije tu mnoho vzácnych ľudí. Možno sa musíme stať lepšími my sami, aby sme v lepšom svetle začali vnímať naše okolie.

Pre pápeža

Aké témy sú pre vás najzaujímavejšie?

Prežil som ťažké životné etapy, ktoré som zvládol vďaka tomu, že som začal poznávať Ježišove evanjeliá. A chtiac, nechtiac, postupne sa to vpečatilo i do celej mojej tvorby. Najväčšiu časť svojej tvorby preto vyrezávam pre kostoly. K tomu patria najmä krížové cesty, sochy a oltárne časti. Menšia časť mojej sakrálnej tvorby je v súkromných zbierkach na Slovensku i v zahraničí. To platí aj o obrazoch s ľudovou či poľovníckou tematikou. Okrem toho som viackrát vyrezával erby s tematiku Slovenska pre súkromníkov i vyššie štátne inštitúcie. Zistil som, že vyrezávať erby ma tiež nesmierne napĺňa.

V prípade krížových ciest, ktoré som spomínal, stojím vždy pred veľkou výzvou, ktorú neprináša žiadna iná výtvarná téma. Každá postava totiž zobrazuje niektorú z významných ľudských vlastností a v počte štrnástich obrazov krížovej cesty nájdeme predlohy celej škály ľudských pováh. Tak napríklad, nájdeme tam falošnosť, ľahostajnosť, nenávisť, odvahu, zradu i nevinnosť. Z tohto hľadiska prináša vyrezávanie krížovej cesty pre umelca veľkú odbornú i ľudskú výzvu.

Čo je pre vás pri tvorbe diela na objednávku najdôležitejšie? Ako vzniká rezbárske dielo?

Pochopiť, čo zákazník chce a zosúladiť jeho predstavu s mojím cítením a vkusom. Nedokážem totiž pracovať ako stroj bez vlastného presvedčenia o význame a konečnej podobe svojej práce.

Rovnako dôležitá je pre mňa radosť zákazníka z dokončeného diela. Tá je rovnako dôležitá ako materiálne vyrovnanie. Prežívať prirodzenú úctu a vďačnosť od ľudí, pre ktorých robím, je hodnota, bez ktorej by som už nechcel žiť. Je to pokrm mojej duše a žiadne peniaze ju nevynahradia.

Pre veľvyslanectvo SR v Libanone

Pokračovanie na str. 33

Betlehem pre pápeža

Pre Paludzku

Dokončenie zo str. 32

Čo sa týka postupu práce, tak každé dielo vzniká najskôr v myšlienkach a láske k práci. Všetko ostatné sú len technikálie, ktoré sa menia podľa toho, či vyrezávam sochu alebo obraz. Ja mám svoju prácu naozaj rád a radosť otvára nové postupy a nové cesty k dobrým ľuďom.

Dá sa v súčasnosti prežiť popri konkurencii výrokov, ktoré vyšli z pásovej výroby?

Dlho som si kládol otázku, či som ten, kto smie. Či som ten, kto sa smie živiť tým, čo ho napĺňa. A podarilo sa. Odpoveď mi dali ľudia, ktorým sa moja práca páči a sú ochotní za ňu zaplatiť. Dnes viem, že ak človek robí svoju prácu s nadšením, vytrvalosťou a láskou, tak mu osud príde v ústrety. Je krásne chodiť do práce a neriešiť, či je pondelok alebo piatok. Jednoducho prežívať radosť z práce a tešiť sa na každý nový deň. Možno to vyzerá uletene, možno si mnohí budú myslieť, že preháňam, že sa to nedá, ale ja to takto skutočne vďaka Bohu žijem. Samozrejme, veľkú úlohu v tom zohráva pomoc manželky a detí. Bez jej modlitieb by som všetky tie počiatočné úskalia neprekonal.

A čo sa týka konkurencie a pásovej výroby drevených výrobkov? Myslím, že čím je doba povrchnejšia, tým väčšmi ľudia začínajú vyhľadávať niečo originálne, niečo ľudsky nedokonalé. Niečo, čo je nasiaknuté potom z ľudskej ruky. A opäť sa opakuje história v tom, že najťažšie krízy prinášajú najväčšie príležitosti pre úspech, ak človek nezačne hundrať, nezmalomyselnie, ale naopak, vo všetkom hľadá tvorivé východisko. Konkurentov vnímam ako ľudí, ktorí chcú tiež robiť to, čo ich napĺňa a ktorí chcú tiež prežiť. Vo svete je dosť miesta pre každého. Myslím, že ak si začneme pomáhať a nebudeme proti sebe bojovať, dotiahneme to všetci oveľa ďalej.

V čom spočíva podľa vás hodnota umeleckej tvorby?

Niekedy sa mi zdalo, že mojou úlohou je opracúvať kus dreva do umeleckej podoby, a tak mu vdýchnuť dušu. Stále viac si však uvedomujem, že mojou najhlavnejšou úlohou je popri práci opracúvať sám seba a svoje vnútro. Musím sa učiť trpezlivosti, pokore (keď sa nedarí), a tiež sa učím naplniť chvíle ticha a samoty peknými myšlienkami. Uniesť bremeno ticha a dlhodobej samoty je totiž niekedy priťažké. Keď sa to však podarí, naplniť ticho vnútorným svetlom, stáva sa z neho veľký pomocník na ceste vnútorného rastu. Inak, kedysi som si myslel, že najťažšie je byť dobrým zamestnancom a plniť si firemné normy. Dnes vidím, že najťažšie je zamestnávať seba samého a udržiavať sa v nasadení aj vtedy, keď mi už nikto nepliesla bičom po chrbte. Kto to dokáže, splnil jeden z významných predpokladov pre vlastnú tvorivú cestu.

Čo vás viedlo k organizovaniu rezbárskych seminárov a školení?

Vidím popretŕhané medziľudské väzby medzi rodičmi a deťmi. Spôsobili sme si to sami tým, že sme uprednostnili hmotu pre duchom, materiálne zabezpečenie pred časom, ktorý sme ochotní stráviť spolu a písať si tak príbeh, ktorý za to stojí. A keď už aj konečne chceme stráviť čas s deťmi, nevieme ako. A tak som si povedal, že by bolo pekné vytvoriť priestor pre rodiny, kedy by mohol, napríklad otec so synom, vyrezávať lyžicu, črpák a podobne. Mám profesionálnu výbavu pre sedem stolov. Ak by aj Nižňania chceli zakúsiť prácu s dlátami, nech sa na mňa obrátia, niečo vymyslím.

Vieme, že jedno vaše dielo putovalo do Vatikánu ako reprezentačný dar zo Slovenska pápežovi Františkovi. Kde všade sa ďalšie vaše diela nachádzajú?

Áno, sila myšlienky je veľká a splnil sa mi sen pracovať na autorskom diele pre Vatikán (viď foto).

Teším sa tiež z práce pre Veľvyslanectvo SR v Libanone (viď foto). Priamo v rokovacej miestnosti v Bejrúte sa nachádza séria obrazov s tematikou Slovenska. Obrazy sú 150 cm široké a každý zachytáva dva regióny našej krajiny (Liptov - Orava, Záhorie - Bratislava, Liptov – Spiš...). Ku každému regiónu sú pridelené jeho najvýznamnejšie prírodné, architektonické a kultúrne dominanty. Vznikla tým obrazová a kultúrna mapa Slovenska.

Iná séria - obraz, tentoraz s témou Bratislavského hradu, putovala do členských krajín EU. Jednalo sa o reprezentatívne obrazy priebežne odovzdávané vtedajším ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny pri diplomatických návštevách týchto krajín.

Niektoré z ďalších prác putovali do USA. Okrem obrazov s ľudovou tematikou aj gotická socha sv. Barbory, ktorá zdobí interiér významnej nadnárodnej naftovej spoločnosti. Niektoré práce sa nachádzajú tiež v Chorvátsku, v kostole na ostrove Pašman.

Najväčšia časť mojej tvorby je sústredená v desiatkach slovenských kostolov. Najbližšie v Suchej Hore či Palúdzke (viď foto). Aj keď tieto uvedené práce patria k tzv. reprezentatívnym a pomáhajú mi získavať dôveru nových zákazníkov, najviac si cením jeden neveľký obraz vyrezaný mne dovtedy neznámej zákazníčke. Bolo na ňom zobrazené narodenie Ježiša v Betleheme. V deň, keď jej bol obraz doručený, prišla o otca. Obraz prijala so slzami ako symbol pokračovania jeho života v jej srdci, v jej spomienkach. Na tento príbeh zrejme dlho nezabudnem.

Čoraz známejšou sa stáva vaša hudobná tvorba a články o umení, do ktorých vkladáte dušu. Povedzte nám o nich viac.

Nie všetko sa zmestí do dreva, ktoré ponúka statický obraz. Niektoré obrazy a city vo mne chcú jednoducho lietať. Hudba na rozdiel od sochárstva ponúka síce zážitok nehmotný, prchavý, ale o to viac intenzívnejší. A aby som uvoľnil tlaky vo svojej duši, píšem piesne a spievam. Píšem a spievam piesne zo života a pre život. Nie som hudobník, som rezbár. Moja hudobná a interpretačná zručnosť môže preto pre náročnejšieho poslucháča pôsobiť diétne. Nevýhodu sa však snažím obrátiť na výhodu a o to viac sa snažím vkladať svoje srdce do textov, melódií - a keď sa pošťastí - i spevu. Myslím si, že tam, kde už nedolietne sila argumentov, tam ešte môže dolietnuť precítené slovo na vlne melódie. Na tejto vlne som vydal dva albumy. Prvý s názvom Zem bielych lúk, druhý s názvom Svetlom nájdený. Obidva by som s odstupom času prespieval a nanovo aranžoval. Všetko by som viac zjednodušil, ale taký je vývoj a ten sa nedá preskočiť. V ateliéri mám preto pri dlátach po ruke vždy aj gitaru a papier na zachytávanie myšlienkových obrazov pre nové piesne.

V minulosti som viac písal a publikoval. Vydával som s kolegom časopis s názvom Pre Slovensko a vrcholom môjho krátkeho pisateľského obdobia bolo vydanie knižného titulu Na ceste vzostupu. Inšpirovala ma štúrovská generácia, ktorú som považoval, napriek jej i mojej naivite, za potrebnú. Keď sa tak nad tým všetkým zamýšľam, dnes netvorím predovšetkým preto, aby som zmenil svet, ale preto, aby svet nezmenil mňa. Veď ak si zachováme svoju tvár a nezídeme z cesty, dáme svetu viac, než si myslíme.

(red)

Kým žiješ, tancuj a spievaj!

Pod týmto názvom sa v sobotu 25. mája uskutočnilo stretnutie 15 folklórnych súborov - seniorov v rámci 21. ročníka slovenského festivalu seniorských kolektívov v obci Krivosúd - Bodovka v Trenčianskom okrese.

V kultúrno-športovom areáli sa tiesnilo vyše 350 účinkujúcich z rôznych končín Slovenska. A samozrejme medzi nimi aj náš FS Oravan senior z Nižnej, ktorý s veľkou radosťou prijal pozvanie od organizátorov tohto podujatia. Folklórny festival v Krivosúde - Bodovke patrí svojím významom a charakterom medzi dve najväčšie podujatia – festivaly seniorských kolektívov v Európe. Ten druhý sa koná v Čechách.

FS Oravan senior svojou úrovňou programu a jeho výberom zaujal všetkých divákov v hľadisku amfiteátra, zaplneného prevažne členmi FS zúčastnených na festivale.

Krásne spevy v podaní speváckej zložky nášho súboru, goralské polky v interpretácii nášho speváka sólistu Jarka Stroku, melódie Nižňanskej muzičky FS a tiež tanec Pltnícka rozlúčka v podaní tanečnej zložky súboru sa stali tiež epicentrom pozornosti diváckej obce. Ukážku z nášho repertoáru si mohli vypočuť aj poslucháči Rádia Regina aj s mojím krátkym komentárom a pozdravom spoluobčanom a vedeniu obce Nižná. Rádio Regina vysielalo hodinový priamy prenos hneď na začiatku festivalu a vo večerných správach RTVS mohli diváci uvidieť ukážku z nášho nižňanského tanca Pltnícka rozlúčka.

Vyvrcholením nášho účinkovania na tomto festivale bol tanečný obraz zo Suchej Hory Hej goralecky jadom. Tento temperamentný, charakterovo výstižný tanec, ohromil všetkých divákov v hľadisku a zároveň môžeme povedať, že súbor zanechal v mysliach divákov veľký umelecký zážitok.

Záverečný pozdrav hlavného organizátora sa niesol v znamení spomínania si na doterajšie účinkovanie folklórnych súborov na tomto podujatí počas celej existencie festivalových ročníkov. Snahou všetkých zainteresovaných bude aj nasledujúci 22. ročník tohto podujatia opäť zorganizovať na najvyššej úrovni.

Toto poslanie a konštatovanie organizátorov vyslal všetkým súborom ako pozvanie na budúci rok. My všetci sa v tejto chvíli už na to tešíme. Má to len jeden háčik, a síce - musíme byť predovšetkým všetci živí a zdraví, aby sme aj naďalej dôstojne reprezentovali našu obec a tradície, ktoré sú zakorenené v tom, čo roky s láskou pestujeme a uchovávame si v sebe.

Janko Homola

Do roka a do dňa

V minulom roku sa 11. marca uskutočnilo v kinosále v Nižnej regionálne kolo prehliadky a súťaže neprofesionálnych filmov Cineama 2023. Takmer presne o rok (10. marca 2024) pokračoval v tej istej kinosále ďalší – v poradí už 32. ročník tejto postupovej súťaže. Do súťaže bolo prihlásených 9 filmov z oravského regiónu a jeden z Martina. Dominovali filmy z Orfiklubu, ktorých bolo šesť. Patrik Bolibruch (11 r.) zo Zemianskej Dediny ostal verný svojim papagájom a natočil film Elvisove narodeniny. Tie nedopadli dobre, keďže výzdoba klietky s Elvisom sa vznietila od sviečok na torte. Lucka Kaničšáková (13 r.) zo Zuberca a Sonička Krúpová (12 r.) z Nižnej natočili film o aktivitách v záhrade komunitného centra ZOE v Nižnej s názvom TV šou VVV. Vtipne popísali, ako aktívne využiť voľný čas v tejto záhrade.

Potešujúce bolo, že sa do súťaže prihlásil svojou prvotinou aj Adam Sestrenek (15 r.) z Námestova. Jeho film Ján Amos Komenský sa vracia dramatickým spôsobom popisuje nevysvetliteľné javy v škole. Miznutie šálok s kávou, zvláštne zvuky, neporiadok na chodbách, samovoľne vyletujúce knihy a ďalšie. Dvaja prenajatí detektívi prišli na to, že neplechu robí duch Jána Amosa Komenského, ktorému žiaci nevenovali dostatok úcty a pozornosti. Až keď svoje chovanie skorigovali, všetky paranormálne javy prestali. Z dospelých autorov Juraj Vajduliak

Pokračovanie na str.35

Dokončenie zo str. 34

z Tvrdošína prispel do súťaže dvomi filmami: Splav Dunajca a Slovenské impresie II, dokument z otvorenia výstavy v umeleckej galérii v Tvrdošíne. Andrej Bödi z Nižnej natočil film Dvestomatológia. Je to vtipný príbeh o potrestaní arogantnej pacientky. Do prehliadky prispel tiež filmom Tisíc schodov. Dokument je z magického prírodného parku Montserrat v španielskom Katalánsku, kde sú na najvyšší vrchol vybetónované schody. Dva hudobné videoklipy prihlásil do súťaže Peter Balušík z Námestova: Warot – Straty a Nálezy a Warot – Nádej. V nich bolo použité kľúčovanie obrazu do zeleného pozadia a moderné technológie Unreal Engine a aj Midjourney AI. Tomáš Piecka z Martina sa vo filme Night zamýšľa nad želaním byť osamote, nikým nerušený. Samota však šťastie neprináša.

Odbornú porotu tvorili profesionáli z oblasti filmovej tvorby Mária Vašicová, Marek Kuboš a Martin Burgár. Vysokú úroveň filmov potvrdila porota aj tým, že z 10 filmov doporučila zaslať do krajského kola Cineamy až 9 z nich. Podujatie financovalo Národné osvetové centrum a organizačne prispelo Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne, obec Nižná a občianske združenie Orfiklub.

Ing. Andrej Bödi st., Orfiklub Nižná

Otvorenie podujatia

Odovzdávanie cien

Svadba na Orave

V Dome kultúry v Nižnej v rotunde sa 22. marca uskutočnil 3. ročník podujatia Svadba na Orave. Prítomní mali možnosť vidieť ukážkový mladomanželský tanec v oblakoch, čepčenie v podaní folklórneho suboru Oravan, prehliadku svadobných a spoločenských šiat.

Akcie sa zúčastnili aj cateringové spoločnosti, svadobné salóny, fotografi, kameramani, aranžérky, muzikanti, svadobné animátorky, návrhári svadobných pozvánok, kozmetičky, kaderníčky, barmani, zaujalo aj luxusné svadobné auto na prenájom.

red

Akcia vtáky

10. pokračovanie

Nadišiel deň, keď teta vychovávateľka dala deťom hádanku. „Čo je to? Zbiera hlásky, samohlásky, spoluhlásky, potom ako motýľ lieta, rozdáva nám príhody aj rozprávky," opýtala sa so smiechom. Hádanka nebola ťažká. „Slovo, veta, slohová práca, básnička, test zo slovenského jazyka, domáca úloha." Prekrikovali sa deti navzájom. Bola to zábava. „Všetci máte pravdu," povedala vychovávateľka. „A keďže dnes vonku prší, my budeme tu v suchu chytať slová ako dažďové kvapky a budeme z nich tvoriť." Ešte ani neukončila vetu, keď ju deti prerušili. „O čom budeme hovoriť? Budeme si aj maľovať? Budeme sa hrať? Budú hádanky?" „Mám nápad! Môžeme vymýšľať rozprávky," vyhlásila Ľudka, akoby práve ona mala rozhodnúť o tom, čo sa bude v najbližších hodinách diať v detskom domove. Hneď na to zatvorila oči a nahlas snívala. „Ja som princezná z Ostražice a vládnem spolu s tetou vychovávateľkou nad tromi kopcami, lúkami, nad riekou Oravou, aj nad jej ostrovmi." „To nie je fér. Prečo by si nám práve ty mala rozkazovať?" Zábava sa menila na hádku. „No dobre. Už viem, čo urobíme. Viem ako na to." Ustúpila Ľudmila. „Určite sa vám to bude páčiť. Keď prestane pršať, pôjdeme von a budeme hľadať stratené poklady. Všetci spolu aj s..." Chcela dodať aj s tetou vychovávateľkou, no nedopovedala, lebo chlapci sa jej začali posmievať. „Bla – bla – bla. Si normálna? Spadla si z jahody ? Spadla si z višne?" A tak ďalej. A tak ďalej. „Kde chceš nájsť nejaké poklady?" Posmešky pribúdali z každej strany. „Bude to na Budíne? Na Prasatíne? Alebo na Ostražici? Veď všetky poklady, ktoré tam boli, sú už dávno vykopané." Ale Ľudmila sa nedala a ešte hlasnejšie pokračovala. „A sú tam poklady a sú a sú. Ráno, hneď keď vyjde slnko, pôjdeme na prechádzku do lesa. Tam budeme mať tajnú poradu." „Vraj tajnú poradu. Chodíme do lesa každý - každučičký deň a nič tajné sme tam nevideli, lebo tam nič tajné ani nie je." Vysmievali sa jej zas a znova. „A je!" zvolala Ľudmilka. „Nesmejte sa mi, lebo to neznášam." A potom pokračovala. „Je tam miesto. Kopček a pod ním zrúcanina. No... Je to taký starý hrad. Všade dookola je ticho, len žaby hlasno kŕkajú. A ten hrad strážia vrany, ktoré na oblohe vyzerajú ako najčernejší čierny mrak. Niekedy je aj tmavosivý, vtedy sa tie vrany rozpŕchnu, poletujú a krákajú najhlasnejšie, ako som počula. Ale to len niekedy. Ten mrak je taký... no strašidelný, že ani slnko cezeň neprenikne. Zastaví sa nad kopcom a ďalej nič." „Ľudmila, ty si ale hlúpa! To predsa nie je hrad, ale stará fabrika." „Tak dosť! Ľudka nie je hlúpa," prerušila hádku teta vychovávateľka. „Len si pomýlila Františkovu hutu s hradom. Železiareň, vlastne jej zrúcaniny, naozaj pripomína pozostatky šľachtického sídla z predminulého storočia." „Tak vidíte, že mám pravdu. A všetko tam vyzerá akoby zakliate. Akoby tam bývali strašiaci z rozprávky. Ja som sa nebála, ale myslím, že je tam niečo, ako to povedať... začarované." „Si normálna? Šibe ti? Zase si vymýšľaš." Posmešné slová sa valili jedno za druhým ako dažďové kvapky za oknom. „A čo ak sú tam hlboko v zemi zakopané nejaké zlaté prstienky, alebo iné šperky, alebo, alebo niečo také drahé, nejaké vzácne veci. Najvzácnejšie!" nedala sa Ľudka. „Jasné! Že vraj zlaté! Iba ak púpavové zlato. A všetky tie púpavové poklady tam čakajú na vietor, ten ich rozfúka a oni sa rozletia po celej lúke, po kopcoch a po dolinách, až kým nezasypú celú Oravu." Ľudmila zamĺkla. „Ja som tam videla kravičky. Pásli sa neďaleko, ale k tým rozhádzaným kameňom sa ani len nepriblížili." Ozvala sa Ľudmilkina kamarátka. „Netráp sa, Ľudka. Pekne si nám opísala lúku, kde sa kedysi tavila železná ruda." Zamiešala sa do detskej prekáračky vychovávateľka: „Je to tak. Pod horičkou je naozaj zaujímavé miesto. Možno trochu smutné a takmer celkom opustené. Ale nedejú sa tam žiadne hrôzostrašné veci. Vlastne sú tam už len dvestoročné zrúcaniny, haldy kamenia a rudy." „A kedy tam pôjdeme?" „Poďme, poďme, poďme." Ozývalo sa zo všetkých úst. „Utíšte sa. Dnes máme problém a tým je?" „Dážď!" Odpoveď bola jednohlasná. „Správne. Vonku prší, a preto my ostaneme doma, v klubovni. Ale sľubujem, že niekedy tam určite pôjdeme. Je to trochu nezvyklé územie, a tak ho budeme pozorovať len z bezpečnej diaľky. Nechceme, aby sa náš výlet do 19. storočia skončil úrazom. Však?" „Teta, teta, prečo to tam dnes už nefunguje? A ako sa to stalo, že teraz tam už nikto nepracuje? A viete aj, dokedy sa tam tavila ruda?" Ozývala sa otázka za otázkou. „Najprv sa musíme naučiť klásť otázky. Prekrikovanie nikomu nepomôže," odpovedala vychovávateľka a po chvíľke premýšľania začala hovoriť: „Myslím, že poddaní z oravských dedín vo Františkovej huti pracovali približne 30 rokov. Bolo to v prvej polovici a začiatkom druhej polovice 19. storočia. Práca bola ťažká a veľmi nebezpečná. Ničila všetkých. Ľudí aj prírodu. A predovšetkým vlastníkom huty chýbali peniaze. A tak nakoniec železiareň zanikla. Ak sa dobre pamätám, bolo to v roku 1862." „Čo sa stalo s robotníkmi?" „Dobrá otázka," pochválila vychovávateľka jedného zo svojich poslu-

Pokračovanie na str. 37

Dokončenie zo str. 36

cháčov. „*Mnohí sa vrátili k poľnohospodárstvu. Zem bola základom ich obživy. Ale práce bolo málo, a preto sa poniektorí vysťahovali do Ameriky. Iní, ktorí nemali kam odísť, alebo nechceli ísť za prácou do sveta, začali sa venovať remeslám. A my sa teraz zamyslíme nad tým, ktorým remeslám sa na Orave najlepšie darilo.*“ „*To nie je žiadna zábava! Radšej nám to povedzte vy, vy to viete lepšie.*“ Unudené hlasy vychovávateľku rozosmiali. „*Haló, len sa trochu ponamáhajte. Čo sa vyrábalo na Orave? Alebo viete čo, pomôžem vám. Budeme si dávať múdre hádanky. Tak, aké remeslo sa začína na písmeno H?*“ „*Hračkárstvo!*“ ozvala sa odpoveď. „*No určite aj hračky vyrábali rodičia svojim deťom. Možno nejakých drevených koníkov či bábiky s ľanovými vlasmi. Ale skúste hádať znova, ktoré predmety začínajú na písmeno H. Poznáte ich. Vidíte ich každý deň na stole, na polici.*“ „*Hrnce!*“ Tentoraz deti uhádli presne. „*Áno. Boli to hrnce, mištičky, taniere, mliečniky aj iné hlinené nádoby, pretože hlina tu, na Orave, má to správne zloženie na modelovanie riadu pre domácnosť. Hlinené nádoby boli v každom dome. Mnohé pekne vyzdobené a známe aj za hranicami Oravy. Videli ste už oravskú keramiku?*“ „*My máme v triede vázu na kvety a pani učiteľka nám povedala, že je to oravská keramika.*“ „*Výborne, Ľudka a ako vyzerá?*“ „*Je taká lesklá, hnedá a má také biele vlnovky a ešte aj biele bodky a konáriky s lístočkami. Tiež sú biele.*“ „*Tak to si zaslúži potlesk,*“ pochvala povzbudila nielen Ľudku, ale aj jej kamarátky. „*Aj my máme takú vázu v triede. Aj my, aj my.*“ „*Tak vidíte. Aj tak vyzerajú ozajstné oravské poklady. Jeden z nich - a to hrnčiarstvo - tu s vami býva, vlastne žije už od 17. storočia.*“ Vychovávateľka bola zrazu taká nadšená, že by všetky deti najradšej vyobjímala. „*Je to pekné, vlastne super, že tak dobre poznáte naše tradície. Múdre hádanky budú pokračovať. Ďalšie remeslo bude na písmeno P.*“ „*Plte. Plte. Pltníctvo,*“ hlasná odpoveď znela bez zaváhania. „*Vý – bor - ne! V stredoveku boli plte dôležitým dopravným prostriedkom. Oravskí pltníci zásobovali takmer celé Uhorsko, súčasťou ktorého bolo aj Slovensko, najmä drevom, ale aj inými predmetmi.*“ „*A prečo sa už dnes neplavíme na pltiach – no... do Dolného Kubína, alebo ešte ďalej?*“ „*To by bolo nebezpečné, nepohodlné, pomalé,*“ zaznela vychovávateľkina odpoveď na pltnícku otázku. „*A teraz tu máme ďalšie písmeno. A to je De.*“ „*De - de – deeee,*“ opakovali deti po vychovávateľke hláskovaním aj potleskom. Nikto sa nenudil. Slová na D sa len tak valili. „*Drevené domy, draci, deky, drabiny.*“ Dobrá nálada bola taká nákazlivá, že aj teta sa zabávala. „*Odpoveď je takmer úplná. A kto vie, ako sa volá drabina dnes? Teda, ako sa povie slovo drabina spisovne.*“ „*Rebrík! Rebrík!*“ Bolo počuť zo všetkých strán. „*Skvelé!*“ Pochvalu si deti aj tentoraz zaslúžili. „*Drevo bolo kedysi základnou surovinou na výrobu každodenných predmetov ako sudy na kapustu, stoly, lavice, ba aj lyžice či drevené misky.*“ A hneď pokračovala. „*Tak ako sme si povedali. Základom obživy Oravcov bola pôda, ktorú získavali klčovaním stromov. To znamená, vlastne vy mi povedzte, čo znamená klčovanie pôdy.*“ „*Vypaľovanie?*“ opýtali sa deti. „*Vlastne bolo to odstraňovanie, vykopávanie pňov, starých koreňov, rôznych drevín. Potom nasledovalo žiarenie, teda vypaľovanie drevín. Les bol a je naším ďalším obrovským pokladom. A to nielen preto, že je zásobárňou dreva, ale je aj domovom pre najrôznejšie zvieratá.*“ „*To už vieme. V lese sú zajace, medvede, diviaky, vlci, jelene, srny. A ešte tam bývali aj zbojníci.*“ „*Áno, aj zbojníci kedysi žili v lese. A pretože to neboli rozprávkoví, ale ozajstní zbojníci, ktorí kradli a zabíjali ľudí, často skončili na šibenici, ktorá bola taktiež z dreva.*“ „*Teta, teta, my máme v škole triedu, kde sú staré peniaze. Niektoré sú papierové, ale niektoré sú zo striebra.*“ „*To je dejepisná učebňa,*“ vysvetľovala vychovávateľka, „*a sú v nej predmety, teda exponáty, ktoré sa našli tu - priamo u nás. Čo myslíte, prečo ich tam máme?*“ „*Keď sme v tej učebni boli my,*“ ozval sa jeden zo starších chlapcov, „*tak sme sa učili o Keltoch na Orave, aj u nás na Ostražici. Hovorili sme si o ich kráľoch, aj o tom, akí boli bojovní.*“ „*Je to pravda. Kelti k nám prišli pravdepodobne v 2. storočí pred naším letopočtom. Usadili sa na severe Slovenska, teda aj u nás na Orave. A viete, že aj slovo Orava je keltského pôvodu? Znamená bystrý a to zase znamená...*“ „*Ja viem, ja viem, ja, ja, ja. Znamená to, že Orava bola bystrá rieka.*“ „*Výborne a ešte to znamená, že podľa rieky Oravy je pomenované aj naše územie.*“ Rozprávanie o Keltoch zaujímalo všetkých, a tak nie a nie prestať. Starší žiaci sa pred mladšími chválili svojimi vedomosťami. „*Aj Kelti vyrábali keramiku, aj kosy a pluhy. A mali aj peniaze. A vyrábali aj zbrane a šperky a plátno.*“ „*Pekne ste to povedali. Niektoré z týchto remesiel na Orave pretrvali, aj keď tu už Kelti neboli. A teraz mi musíte pomôcť. Ktoré ďalšie remeslo preslávilo Oravu?*“ „*Žeby to bolo šperkárstvo?*“ opýtala sa Ľudmilka. Teta sa len zasmiala. „*Ty stále myslíš len na prstienky a iné sprostosti.*“ oboril sa na Ľudmilu ktorýsi z chlapcov. Ale vychovávateľka sa jej aj tentoraz zastala. „*Ľudka má pravdu. Drotárski majstri z Oravy vyrábali, okrem iného, aj šperky, čipky, obrazy.*“ A hneď pokračovala. „*Oravské ženy zase tkali úžasné plátno. Vybielené slnkom bolo vzácnejšie ako...*“ Nič viac o plátenníctve nestihla povedať. V klubovni detského domova sa odrazu rozjasnilo. Slnko doteraz ukryté za mrakmi vykuklo a deti celé natešené utekali za ním do záhrady. Vychovávateľka už len z diaľky začula: „*Púpavky sú zlaté hlávky, slnko v tráve maľujú. Všade, všade, všade. Pri Orave, na lúke aj v našej milej záhrade.*“

Mgr. Margita Kuchčáková

Bol taký deň

Májové slnko
spadlo
medzi ľudí.
Vtom...
O pol štvrtej popoludní
zaznel
zradný výstrel.
Zas a zas.
A znova.
Všetko
je zrazu iné.
Súmrak
sa zhovára
so slzou.

Hriech
sa plazí
po námestí.
Len tak.
Slepo.
Bez zábran.
Zlo
si našlo
vlastný cieľ.
Nenávisť
zranila
srdce
Slovenska.

V povetrí
cítiť strach.
V kostolnej lavici
smútok, bolesť, nádej
sedia
vedľa seba.
Stráži ich
vrúcna modlitba.
Ráno
sa zhovára
s priateľmi neba.
Ťažoba
je veľká.
Preveľká.

Margita Kuchčáková

História Divadielka poézie

Každé predstavenie Divadielka poézie bol inšpiratívny príbeh, bolo vždy sviatočným podujatím. Členovia divadielka pod vedením profesorky Evy Kollárovej pripravovali pre divákov príjemné chvíle s umením, odovzdávali umelecké posolstvá, ale najmä prinášali radosť.

Pokračovanie z č. 1/2024

Belasá Rus

Večer poézie nazvaný Belasá Rus, uvedený v roku 1981, bol venovaný ruskému básnikovi a jednému z najväčších svetových lyrikov Sergejovi Jeseninovi. Prežil krátky a búrlivý život ako slobodomyseľný básnik so zázračnou láskou k ľuďom, zvieratám i rastlinám, ku všetkému živému na svete.

Bol označovaný za posledného básnika ruského vidieka. Svojím zjavom a milostnými veršami vedel okúzliť aj petrohradské literárne salóny.

Došepotalo zlaté lístie v háji
brezovým svojím milým jazykom.
Dnes divé husi clivo prelietali,
no neplakali veru po nikom.
Sám stojím sám, len samota tu holá,
a divé husi letia do diali.
Na mladosť myslím – hej veselá bola, no
za ničím, čo prešlo, nežialim.

Neznámy – známy F. M. Dostojevskij

V minulom roku si celá kultúrna verejnosť pripomínala sté výročie od smrti F. M. Dostojevského. Tlač, rozhlas i televízia venovali pozornosť tejto veľkej rozporuplnej osobnosti, zakladateľovi psychologického románu. Hovorili o ňom s úctou, ale nie nadšením. Jeho život a dielo sú poznačené bojovnosťou, utrpením, zžieravou túžbou po spravodlivosti, lásky, porozumení, a predovšetkým, vnútornej dobrote srdca. Takto a podobne nás ho naučili charakterizovať v škole. Ale aký v skutočnosti bol?

Na túto otázku radi dali odpoveď 28. januára 1982 členovia Divadielka poézie v pásme Neznámy – známy F. M. Dostojevskij zostavenom z úryvkov jeho tvorby, výpovedí súčasníkov, literárnej kritiky, priateľov i najbližších. Za pomoci obrazového svedectva, hudby a hovoreného slova priblížili deje a udalosti, ktoré formovali výpoveď umelca do podoby obnaženého ľudského vnútra.

Pre mladý a snaživý kolektív dobrovoľníkov to bola úloha neľahká. Po citlivej a rozjasanej poézii Sergeja Jesenina, ktorou publikum pozdravili naposledy, je tu autor, z ktorého vanie viac smútku ako radosti.

Po vzdušnom verši Jesenina filozofujúci prozaický text Dostojevského, Jeseninov život – vzbura, vzlet, romantika, úspechy, Dostojevskij – ponor do človeka a jeho najnižších vášní a pudov, utrpenie a choroba, vyhnanstvo, Sibír, nepredstaviteľné fyzické muky. Výpoveď o človeku zo zorného uhla poníženia.

O tomto všetkom rozprávali účinkujúci, slovom, hudbou, svetlom, lebo dej sa neodohrával iba na javisku.

Slovo sme dali aj povolaným znalcom diela Dostojevského, na úvod prehovoril docent Andrej Červenák, CSc., ktorý patril u nás k najfundovanejším interpretom jeho diela.

(ton)
Oravský Teslák, 1982, č. 3

Dobrý deň, básnik!

Pod názvom Dobrý deň, básnik! uvedie 17. februára 1983 Divadielko poézie scénickú montáž venovanú tvorbe zaslúžilého umelca Milana Rúfusa. Kolektív Divadielka poézie siahol tentoraz po domácom autorovi celkom zámerne, aby ukázal, že v kontexte svetových autorov má svoje nezabudnuteľné miesto i domáca tvorba.

Kolektív nadšencov, ktorým sa poézia stala životnou potrebou i koníčkom, neašpiruje na vavríny. Chce len publiku priblížiť básnikovu výpoveď o pravde medzi ľuďmi. Nesľubujeme vám zážitok nad zážitky, ale ponúkame do zimnej atmosféry dar teplého slova i obrazu, pretože súčasťou večera bude aj filmový medailón básnika, ktorého sme na náš večer tiež pozvali.

(ton)
Oravský Teslák, 1983, č. 6

Divadielku sa darí

Po dlhšom čase mala verejnosť Nižnej a blízkeho okolia opäť možnosť stretnúť sa s členmi Divadielka poézie z Nižnej. Predstavili sa pásmom pod názvom Dobrý deň, básnik, alebo Rúfusov príbeh o pravde. Nadviazali tak na úspešné svoje verejné vystúpenie v minulosti pri interpretácii ukážok z diel S. Jesenina, M. Haľamovej, F. M. Dostojevského.

Ich vystúpenie je vždy sviatočným podujatím. Vie diváka zaujať, získať ho, dokáže v ňom vyvolať neopakovateľnú atmosféru a hodnotný umelecký zážitok. Hovorí sa, že dobré sa samo chváli. Inak to nie je ani v tomto prípade. Svedčí o tom zaplnená sála ZK ROH do posledného miesta. Pre mnohých to vyznieva nepravdepodobne, ale opak je faktom.

Členovia divadielka pri jeho utvorení nemali v úmysle vystupovať pred širokou verejnosťou. Skôr len tak, pre vlastné potešenie a pre úzky kruh priaznivcov umeleckého slova. No ich počet sa stále rozširoval, rozširuje a recitátori tak šíria lásku k poézii, k hľadaniu toho pekného, čo umelecký prednes prináša. Nútia diváka – poslucháča, aby siahol po knihách, aby si počuté ešte raz oživil, aby aj on na sebe pracoval. Ide tu o vzájomnú kontinuitu. Dobrý výkon môže podať len dobre pripravený interpret umeleckého slova. Pochopiť jeho prednes môže zas len divák, ktorý príde na jeho vystúpenie nie z povinnosti, ale ten, ktorý vniká do tajov poézie, ktorý sa snaží objavovať všetko krásne, čo básnik pre čitateľa – diváka pripravuje.

Divadielku sa táto záslužná práca darí. Vycibreným vkusom výberu ukážok, dôkladne premyslenou koncepciou, umeleckou interpretáciou, premyslenou montážou, využitím vhodne volených svetelných obrazov, filmu a hudby, všetci účinkujúci na scéne i za ňou pôsobia dojmom jednoliateho celku, čo na diváka nielenže mocne účinkuje, podmaňuje si ho, no čo je najdôležitejšie, získava si ho.

A čo za to dostáva interpret? Radosť z pekného podujatia, vnútorné uspokojenie a dobrý pocit, že pomáha šíriť básnikovu výpoveď medzi poslucháčmi, ktorí túto snahu oceňujú potleskom. Aj tentokrát plná sála tlieskala Rúfusovmu príbehu o pravde, výkonom účinkujúcich a vôbec vydarenému podujatiu. Vynaložená námaha režisérky PhDr. Evy Kollárovej, recitátorov a technického štábu právom zožala úspech. Prajeme si, aby takýchto podujatí bolo čím viac a tešíme sa na ďalšie vystúpenie.

Mgr. Jozef Vengríni
Oravský Teslák, 1983, č. 6

Keď muziku majú, pekne si spievajú

Pred rokom (v r. 2023) uplynulo 95 rokov od založenia Ľudovej hudby (ĽH) z Nižnej. Zakladajúcimi členmi v roku 1928 boli Štefan Záhorec, Emil Reguly, Pavol Reguly, Emanuel Reguly a Peter Žák. Spolu chodievali hrať po celej Orave a nebolo to len hranie na niekoľko hodín. „*Celé tri dni sme neboli doma, tak sme si privyrábali na biedny oravský chlebíček,*“ spomínal Štefan Záhorec. Ich hudba bola súčasťou dedinského života – krstiny, svadby, priadky, pohreb, sviatky (oslavy Božieho tela – procesia viedla cez celú dedinu a Š. Záhorec predspevoval). Hrávali i na Sihoti, na letných zábavách organizovaných každú nedeľu (vychýrené boli majálesy) a nacvičovali cirkevné piesne. Zo začiatku hrávali typické nižnianske ľudové piesne, neskôr polky, čardáše, ale aj „šlágre“, ktoré Štefan Záhorec objednával priamo u skladateľov. Neskôr účinkovali aj v dychovej hudbe. Po mnohé roky preukazovali svoju životaschopnosť a postupne zvyšovali aj svoju umeleckú úroveň. Režisér filmu Neprebudený im dal možnosť prezentácie ich tvorby.

Štefan Záhorec (22. 7. 1908 – 3. 1. 1992) bol zakladateľom tejto ĽH. K hre na hudobné nástroje sa prepracoval vlastným úsilím (hral na husle, harmóniu, heligónku, organ a bubon), kde využíval vlastný talent. Narodil sa v Nižnej a už ako 6-ročný mal záľubu hrať na ústnej harmonike a neskôr na heligónke. Po skončení 2-ročnej Poľnohospodárkej školy v Oravskom Podzámku založil sláčikovú kapelu, kde bol primášom. Keďže poznal noty, ktoré ho naučil vtedajší učiteľ, objednával si znotované piesne „šlágre“, ktoré boli vtedy populárne. Najskôr sa ich naučil hrať sám, a potom aj svojich kamarátov. Na organe v kostole v Nižnej hral 25 rokov.

Jeho spoluhráči Peter Žák a bratia Regulyovci mali obdobný vzťah k hudbe a ich spolupráca vyústila vo vytvorenie kvalitnej a žiadanej hudby.

Zľava: Peter Žák, Emil Reguly, Emanuel Reguly, Štefan Záhorec a Pavol Reguly.

Peter Žák (4. 11. 1911 – 23. 3. 1988) bol ďalším členom ľudovej hudby, ktorý v nej pôsobil ako hráč na husle-kontru až do roku 1930. Po základnej vojenskej službe šiel do Rakúska „na roboty“ (1932-1935), aby si zarobil nejaké peniaze. Po návrate do Nižnej pomáhal stavať kolóniu Nová doba a vo voľných chvíľach znovu hral. Pre veľký záujem o ich účinkovanie sa starší členovia rozdelili a za spolupráce mladých hrávali aj na niekoľkých miestach. Peter Žák takto postupne pripravil pre ľudovú hudbu aj syna Petra, ktorý účinkoval v ĽH Spod Vintišky.

Korene hudobníkov bratov Regulyovcov sú v rodine Jána Regulyho a Márie, rod. Zemanovej, ktorí bývali na Príslope, kde bol otec horárom a správcom panských lesov v rokoch 1883 - 1920, kedy sa vrátili bývať späť do Nižnej. Na Príslope sa im narodilo 10 detí. Po príchode do Nižnej si postavili rodinný dom (1925). Otec Ján Reguly ovládal niekoľko hudobných nástrojov a ku hre viedol aj svojich synov, z ktorých Emanuel, Emil a Pavol pokračovali v tejto činnosti.

Emila Regulyho (21.1. 1900 – 13.7. 1984) k hudbe priviedol, ako aj ostatných bratov, jeho otec, s ktorým aj hrával. Priženil sa do rodiny Jána Meľku, zobral si za manželku Máriu, rod. Fickovú. Bývali na Nižnom konci a mali päť detí: Emíliu, Otíliu, Ignáca (zomrel 2-ročný), Štefana a Františka. V ĽH Š. Záhorca hrával druhé husle až do roku 1975. Jeho pôvodným povolaním bolo pltníctvo. Svojim deťom vštepil lásku ku folklóru a ľudovým tradíciám.

Pavol Reguly (28. 6. 1904 – 25. 3. 1994) s obľubou hrával na heligónke so svojím bratom Alojzom, tiež dobrým muzikantom. V ĽH Š. Záhorca hrával na husle-kontru a na harmonike. Oženil sa s Annou Žákovou, s ktorou mali 10 detí. Z nich Ján a Oľga aktívne hrávali v hudobných skupinách. Oľga účinkovala aj v dychovej hudbe Nižnianka. Aj jeho pôvodným povolaním bolo pltníctvo. Aktívne sa zapájal aj do činnosti dobrovoľného hasičského zboru.

Emanuel Reguly (26. 3. 1906 – 1. 5. 1989) v ĽH hrával na basu. Oženil sa s Máriou Krkoškovou a zostal bývať v rodičovskom dome, kde sa starali o dcéry Irenu, Reginu a Máriu. Jeho sezónnym zamestnaním bolo tesárstvo a pltníctvo. Dlhé roky bol aktívnym členom dobrovoľného hasičského zboru v Nižnej.

Štefan Záhorec a bratia Regulyovci pri zakladaní dychovky v Nižnej

V tom nižňánskom šírom poli,
tam veseľá stojí
a ešte sú veselšími nižňánski mládenci.
Keď muziku majú, pekne si spievajú,
ale je to veľká haňba, peňazí nemajú.

A chtorá je veľká šelma,
tá sa poznať hneď dá,
cigáru zapáli, klobúčik napraví
a stane si pred muziku, že by mu zahrali.

Zahrajte mi muzikanti čardáš lebo polku,
ešte som si nevykrútil tú moju frajerku.
O to sa nestarte, či já peňáze mám,
keď príde koniec tanca,
s vami sa pojednám.

Z bulettinu k 70. výročiu založenia Ľudovej hudby z Nižnej

Migranti, emigranti, imigranti...

Zjednotená Európa tu už bola. Jej názov bol Rakúsko-Uhorská monarchia, prezývaná Žalár národov. Celým územím sme aj my Slováci do nej patrili. Monarchia bola zjednotená časť Európy, ale chýbala v nej demokracia. Bola tu nadradenosť štátov voči podriadeným. Na slovenských školách sa vyučoval jazyk maďarský a na českých školách jazyk nemecký. Územie monarchie sa rozprestieralo od Jadranského mora (Chorvátsko) až po poľský Krakow. Aj samotná ulica Zakopianka, vstup do Krakowa, od nás končila na ronde Grundwalských hrdinov. Odtiaľ vidieť Wawel, sídlo poľských kráľov. Ulica má aj podobné budovy ako v našich mestách. Pýcha Žalára národov tkvela na nadradenosti Budapešti a Viedne. Nechcem vyvolávať nacionálne vášne, ako nás Maďari oslovovali a popisovali. Plte s drevom sa plavili z Oravy a Liptova do Maďarska. To bolo aj jedno zo zamestnaní u nás. Kysuce - drotárstvo, Orava - pláteníctvo a pltníctvo. Úzke políčka zeme nemohli pri vtedajšej hospodárskej vyspelosti uživiť obyvateľov. Tak vzniklo hlboko pred 1. svetovou vojnou vysťahovalectvo. Dnes mu hovoríme migrácia. Z toho sú odvodené slová emigrant (je tá osoba, ktorá domigrovala do tej krajiny, ktorá ju prijala. Tým sa tu spájala kultúra a občianstvo). Ten štát, ktorý prijal migranta, dal mu občianstvo a je pre nich imigrant.

Moji starí rodičia (ňaňkovia), ako ich v Nižnej oslovovali deti, a hlavne ich vnuci, Štefan Tomaga (môj starý otec z otcovej strany) a Ján Reguly (mamin otec) boli tiež migranti – vysťahovalci, ale vrátili sa na Slovensko. Cesty za Atlantik do Kanady boli anabázou mladého života prežitého v tejto krajine. Môj otec mi hovoril príbehy o krajine za morom a ja som počúval ako dieťa vždy a opakovane, to bola rozprávka pred spaním. Ňaňko Štefan so sestrou o rok mladšou odchádzal do provincie Alberta (Kanada). Dve siroty, ktoré opustili Slovensko. Na úpätí Skalistých hôr v meste Calgary a pri baniach Corbin a Michal sa ich ujala rodina z Nižnej, ktorá tam pracovala. S vycestovaním z vtedajšieho Uhorska neboli žiadne problémy. Boli mladí. V Kanade potrebovali zdravú, a hlavne mladú pracovnú silu. *„Pracoval som 12 hodín denne, teda ako doma sme hovorili - od svitu do mrku. Sestru som zamestnal v baníckej jedálni a kuchyni. Bane po kanadsky „majny“ boli do kopcov vyrúbané otvory. Tak, ako dnes kopeme tunely pre cesty alebo železnice. Na začiatku, keď sa majna otvorila, bola krátka doprava. Uhlie sa sypalo, boli dobré zárobky. Čím ďalej sa tunel bane predlžoval, bolo treba robiť výstuhy a koľajnice pre vozíky. „Mainerboss“ si všimol, že mám rád kone a že im rozumiem. Tak som začal vyvážať uhlie vo vozíkoch po koľajniciach von z bane na konských záprahoch. Lásku ku koňom mal aj môj brat Ondrej – legionár, ktorý bojoval za vytvorenie 1. ČSR . Zomrel po návrate z vojny na týfus a je pochovaný na Olšanskom cintoríne v Prahe. Na tomto mieste sú pochovaní aj ostatní legionári, ktorí bojovali v 1.svetovej vojne.“* Starý otec nemal žiadne informácie o svojom bratovi Ondrejovi.

Starý otec Štefan sa oženil v Kanade a narodili sa mu dcéra Mária a mladý Štefan (r.1911, môj otec). Mladý Štefan spomína na detstvo, ktoré strávil s rovesníkmi, tiež deťmi baníkov. *„Rozprávali sme viac po anglicky ako rodnou rečou a v škole sme spievali po anglicky. Učiteľka v škole bola Angličanka. Už vtedy sme pozerali filmy, kde boli rozprávky alebo grotesky Chaplina. Autá bolo vidieť bežne na cestách. Páčilo sa mi, keď sme išli do kostola pekne oblečení, aj dievčatá aj ženy sa obliekali do kvietkovaných šiat. Muži šli do kostola s modliacimi knižkami a ženy s pátričkami. Aby sme doma mali domáce zviera, kúpili sme kravičku, aby nám dávala mlieko. Ja som ju kŕmil keksami. Pri odchode z Kanady cez Spojené štáty na mňa najviac zapôsobil prístav v New Yorku. Veľké lode a rušné mesto - to bol pohľad, na ktorý som od detstva nezabudol. Spomínam na veľký obchod, kde pasažieri kupujúci tovar sedeli pri stoloch a popíjali. Pohybovali sa však koše na reťaziach. Do košov napísali tovar, ktorý chcú kúpiť. Po návrate koša s číslom zaplatili za tovar aj občerstvenie. Návrat na Slovensko bol pre mňa veľký šok. Vrátili sme sa do prvej ČSR. Deti slabo oblečené, ženy v tmavých čiernych šatách a zahalené tváre, ktoré mi pripomínali tváre z negatívnych rozprávok. Drevené domy sa mi páčili, ale cesty v lete samý prach a v zime samé blato.“*

Sestra starého otca zostala v Kanade a vydala sa za Oravca - Šinála. Mali spolu 10 detí. V tejto početnej, už kanadskej rodine, boli hlavy študované. George Sinal, bratranec mladého Štefana prišiel na návštevu na Slovensko s manželkou Marsh, ktorá mala tiež slovanský pôvod. George pracoval vtedy v Nórsku, kde ako geofyzik hľadal ropu a zemný plyn. Hral perfektne na harmoniku a spieval staré slovenské pesničky s anglickým prízvukom. Zaujímal sa o všetko, veď prišiel do krajiny svojich predkov.

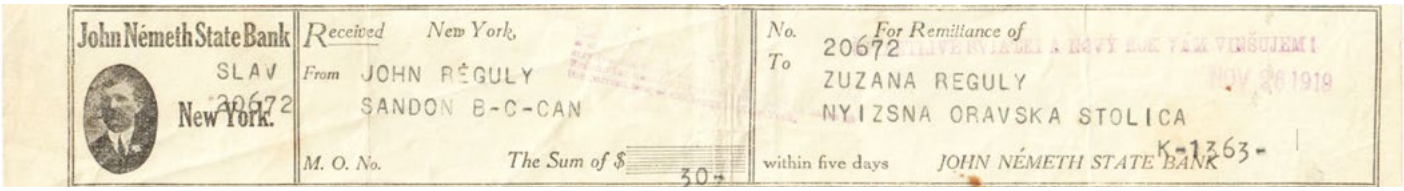
Môj otec Štefan Tomaga, ml. zohral tiež rolu v lokálnom výseku dejín jeho doby. Za Slovenského štátu tu prišiel na úrad richtára (vládneho komisára) doporučený list, v ktorom bola otázka odchodu Židov nie za prácou do Nemecka, ale na likvidáciu do koncentračných táborov (rok 1942). Richtár prečítal obsah listu a začal jednať. Zavolal svojho zaťa Štefana Tomagu (môjho otca). *„Ja nemôžem ísť za Šimonom Meislom. Pôjdeš ty cez notársky úrad a odkáž pánu Meislovi, že ich zajtra budú brať. Povedz mu, nech syn Jano utečie k partizánom a dcéra Terka ku známym, kde sa môže skryť do konca vojny.“* Keď to môj otec povedal Meislovi, roztriasol sa a pot mu vyšiel na čelo. *„Štefan“*, oslovil môjho otca, *„povedz tým, čo na nás robia tento pohon, že to, čo vidia na nás, nech čakajú aj na sebe.“* Nebola ešte polnoc a gardisti už stáli pri domoch židovských občanov Nižnej. Zo štyroch židovských rodín sa vrátili len Ján Meisel a jeho sestra Terézia so synom Petrom. Partizán Ján sa vracia z Nízkych Tatier. V záhrade u Štefana Tomagu pod jabloňami zhadzuje vojenský kabát. Zakopáva ho a zakrýva zeminou. Necháva len malý otvor ku kabátu v zemine. *„Štefan,“* oslovil otca, *„tak sme sa zbavovali parazitov a vší.“* Obliekol si pekný oblek, dal kravatu, ako nosil predtým a hovorí: *„Štefan, poď do Kanady, ty si sa tam narodil a nebudeš mať problémy s vydaním dokladov, lebo tu nebude dobre.“* Štefan však odvetil: *„Nemôžem, už nie som mladý.“*

Štefan Tomaga, vojak 1. ČSR, otec autora

Ján Reguly (otec mojej mamy – druhý ňaňko), dvojnásobný migrant, dvakrát cestoval do Kanady a dvakrát sa vrátil. V Kanade strávil spolu sedemnásť rokov. Rozprávač o všetkom, poslucháčov mal starých aj mladých. Na Slovensku v Nižnej nosil richtársku palicu a v zadnej izbe mal richtársku kanceláriu, ktorú zdedil po svojom otcovi Antalovi. Pri rozprávaní si dal záležať na ukladaní slov do viet tak, že sa nám vytváral aj obraz. Dnes tomu povieme obrazne povedané. Jano – ňaňko mal priateľov všade. Rád si s nimi dopisoval. Jeho priatelia boli aj Poliaci. Na trhu v Nowom Targu mu kamaráti hovoria: *„Jano, utekajme do Ameriky, lebo vypukne vojna“* (1. svetová vojna – predzvesť sa niesla hlboko pred rokom 1914). *„Nemám pas,“* hovorí. *„Čo nemáš pas, veď dnes každý dobytok má pas. Každý kôň musí mať pas, lebo ide s každým vojakom do armády – do vojny.“* A tak ňaňko prelepil fotografiou svojho výzoru, aby zostalo len slovo pas. To bolo smerodajné pre nemecké úrady, aby videli slovíčko pas. Cestoval s Poliakmi cez Poľsko a Nemecko vlakom. Pri stave v Hamburgu čítal z pasu meno

Pokračovanie na str. 41

John Németh State Bank
SLAV
New York.
20672
Received New York,
From JOHN REGULY
SANDON B-C-CAN
M. O. No.
The Sum of $ 30-
No. 20672
To For Remittance of
ZUZANA REGULY
NYIZSNA ORAVSKA STOLICA
within five days JOHN NÉMETH STATE BANK
K-1363-

Doláre z Kanady, poukážka

Dokončenie zo str. 40

„Janajko“, ale do tzv. šífi (lode) nenastupoval kôň, ale môj ňaňko. Táto prezývka mu zostala až do smrti. Samozrejme, že na šífe sa pohybovali ďalší pejkovia alebo strakáči – dôležité pre agentov – prevádzačov boli pasy. *„Na lodi pri šume európskych jazykov si uvedomil, že potrebuje byť vybavený angličtinou. A tak som rozmýšľal o učiteľovi anglického jazyka na lodi. Napadlo mi, že navigátori a obsluha lode sú Angličania. Tak som zišiel do podpalubia, kde bolo počuť hluk a fučanie parných strojov. Zhodil som kabát, vzal lopatu a začal hádzať uhlie pod kotol. Mladý Angličan hneď pochopil, že nám chýba komunikácia. Začal anatómiou svojho tela po anglicky, a tak som ja opakoval tiež po anglicky. Dni utekali a ja som trávil svoje dni s anglickým rovesníkom. Bol to môj prvý učiteľ anglického jazyka. A tento rýchlokurz mi trval tak, ako plynula cesta do Ameriky. Inak som sa po anglicky učil v Amerike aj tým, že som pozoroval anglické deti, ako sa hádajú pri hrách. A tak moja angličtina začala byť gramotná.“*

Môžem povedať, že jeho výslovnosť hodnotil aj tunajší pán farár PhDr. Polčík, ktorý za Slovenského štátu bol profesorom na Univerzite Komenského v Bratislave, kde vyučoval anglický jazyk. Najviac sa rozčuľoval, keď nemohol počúvať Hlas Ameriky, kde boli pozdravy krajanov vysťahovalcov. Do vysielania boli zapojené rušičky na tú istú frekvenciu. Na krach fabrík bol zvyknutý z USA a Kanady. Keď v Nižnej stavali Ľanárske závody, Jano-ňaňko povedal: *„V tej fabrike budú sovy húkať. A ty si raz spomenieš, že ten starý mal pravdu“*, a ukázal na seba. Tak sa aj tvorili jeho politické názory ešte za morom v Kanade. Protivili sa mu všetky režimy, ktoré končili na -izmus.

Áno! Rakúsko–Uhorská monarchia – stará Európa tu bola. Zostali len spomienky. Nová Európska únia je od Stredozemného mora až po škandinávske krajiny. Od južného Španielska – Giblartáru po Ukrajinu. Tak by mala aj zostať. Ako sa cítilo osamostatnené Fínsko, Švédsko alebo tie štáty v Európe, ktoré neboli v EÚ a NATO? Veď mali

Ján a Zuzana Regulovci, starí rodičia autora

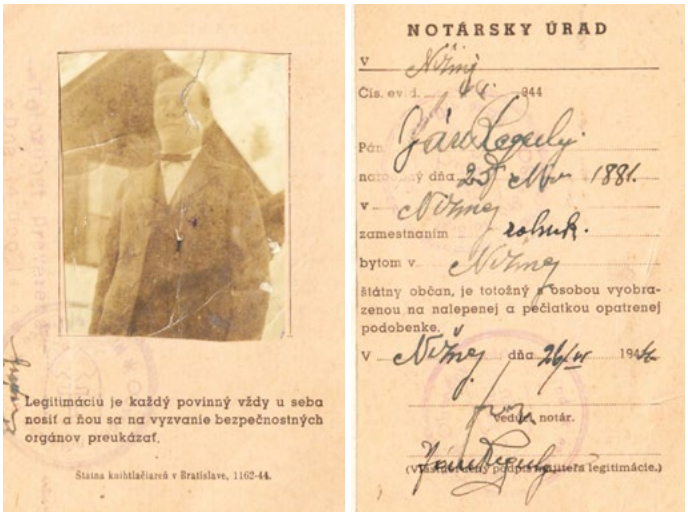
sme aj druhý žalár národov, boli v ňom štáty Varšavskej zmluvy. Koľko migrantov skončilo zastrelených na západnej hranici. Otvorme aj túto štatistiku. Spomeňme si, že do Poľska sme museli cestovať na zaprošenie.

Áno! EÚ má parametre demokracie a slobody. Sloboda je tá, do akej miery sme obmedzovaní. Migráciu a migrantov si nikto nevymyslel. Oni prišli sami. Prinútili ich k tomu hospodárske či politické stavy v jednotlivých krajinách a štátoch.

Mgr. Eduard Tomaga

Štefan Tomaga (otec autora, chlapček napravo) sa narodil v Kanade

Legitimáciu je každý povinný vždy u seba nosiť a ňou sa na vyzvanie bezpečnostných orgánov preukázať.
Štátna knihtlačiareň v Bratislave, 1162-44.

NOTÁRSKY ÚRAD
v Nižnej
Čís. ev. i. V. 944
Pán Ján Regely
narodený dňa 23. apríla 1881
v Nižnej
zamestnaním robotník
bytom v Nižnej
štátny občan, je totožný s osobou vyobrazenou na nalepenej a pečiatkou opatrenej podobenke.
V Nižnej dňa 26/IV 1946
notár.
(Vydanie duplikátu pripúšťa len strata legitimácie.)

Občiansky preukaz Jána Regulyho, starého otca (ňaňka) autora

B
Dobytčí pas pre kone mladšie než 1 rok, pre somáre, mule a mulice bez zreteľa na vek a pre hovädzi dobytok starší než 2 roky.
Evid Čís. 80344
1944
Dobytčí pas
Obec: Mníšia Okres: Liptovská
Meno a bydlisko majiteľa: Ján Reguly, Mníšia 68
Druh zvieraťa: 1 (jeden) kus
Popis zvieraťa: pohlavie a farba: kráva červeno-biela
zvláštne znaky:
dátum zrodenia: Zo 4. apríla 1938
Miesto určenia: Liptovská
Preukaz vlastníckeho práva (dáta pôvodného dobytčieho pasu alebo vlastný chov): doma vychovaná
Poznámka:
Svedčím, že proti doprave zvieraťa niet so zveterinárno-policajného hľadiska prekážok.
V Mníšej, 13 jan 1945
manipulant dob. pasov.

Ňanko Reguly sa do Kanady dostal na dobytčí pas. Ako predpokladal, slovenčine v Kanade nerozumeli, a tak tento doklad brali ako platný.

Jozef Benický (*1906 Liesek - +1948 Nižná)

„Keď i tvoj život vlastný sa nezdá byť už tvojim, keď temno nad všetkým sa zviera a prekliate sa zdá byť všetko bytie – Nie nikdy nie! i vtedy na dne srdca svieti nám stále ešte nepohaslá viera!“

Autor: Josef Čapek; Básne z koncentračného tábora.

Jozef Benický, účastník „Pochodu smrti“ z koncentračného tábora Sachsenhausen k Severnému moru, betonársky majster a umelecký kamenár z Nižnej.

Jozef Benický sa narodil v roku 1906 v Liesku, do rodiny Jána Benického a Veroniky Benickej, rodenej Dudovej. Rodičia spolu s deťmi sa po rokoch presťahovali do Tvrdošína. Jozef Benický sa v Tvrdošíne oženil. Manželka mala zdravotné problémy. Deti, ktoré sa im narodili, zomreli. Zomrela aj jeho mladá žena. V Tvrdošíne sa vydala aj sestra Margita Koptová, rodená Benická, ktorá jediná z rodiny zostala v tomto meste až do svojej smrti. Ďalšia sestra sa vydala do Trstenej. Bola to mama dlhoročného nižnianskeho učiteľa Jozefa Droppu, ktorý v Nižnej spolu s manželkou Máriou vzdelával celý život generácie žiakov miestnej základnej školy. V Nižnej žil ďalší brat Ján Benický s manželkou Ilonou a deťmi Júliou, Gustou a Jánom. Jozef Benický sa v Nižnej zoznámil s vdovou Teréziou Nákačkovou – Osaďanovou, rodenou Žákovou (*1909 Nižná - +1985 Nižná), ktorá bola bezdetná. Jej manžel Peter Nákačka – Osaďan tragicky zahynul, preto žila so svojou sestrou a rodičmi. Novomanželom Benickým sa v roku 1941 narodila dcéra Pavlína a v roku 1943 syn Daniel. Vo dvore rodinného domu za pôvodnou železničnou stanicou v Nižnej vybudovali kamenárstvo. Tu Jozef Benický vyrábal betónové škridle a kvádre, ktoré i dnes plnia svoju úlohu v stenách a na strechách zadných stavov a sýpok v Nižnej i blízkom okolí. Bolo vojnové obdobie, ktoré zatiaľ zásadne neovplyvňovalo život nižnianskeho obyvateľstva. Vojna bola ďaleko. Vojnové obdobie pre rozmach priemyslu a poľnohospodárstva vytvorilo podmienky, že boli cementárski majstri a kamenári veľmi cenení. Jozef Benický menil vo vojnovom období škridle na jednej z najväčších budov v Nižnej, ktorá patrila židovskej rodine Meisel, neskôr budova slúžila aj pre potreby školy. Vyrábal betónové kvádre, ktorými zásoboval mnohých stavebníkov. Jeho podnikateľská činnosť sa vo významnej miere rozvíjala, časom sa však stala aj predmetom pravdepodobnej závisti. Situácia sa však zmenila po vypuknutí Slovenského národného povstania 29. augusta 1944. Už pred vznikom povstania bol na územie Oravy vyslaný priezvedný oddiel nemeckej brannej moci, tzv. Schutzstaffel (SS, ochranné oddiely), presnejšie Sicherheitsdienst (SD, bezpečnostná služba SS). Jeho úlohou bolo zistenie podmienok na presunutie nemeckých jednotiek Waffen SS z Generálneho gouvernementu pre okupované poľské územie bývalej Haliče na územie Slovenska (snaha o vojenské obsadenie). V Trstenej nemecká branná moc zriadila Sicherheitsdienst SD veliteľstvo, ktoré slúžilo ako vojenské gestapo (Geheime Staatspolizei – Tajná štátna polícia). Na tragické udalosti z druhej svetovej vojny poukazuje mestská kronika v Trstenej, do ktorej v minulosti zapísali: „V Roháčoch chytili Nemci Štefana Žežulku, člena Okresného národného výboru (ONV) z Dolného Kubína, a popravili ho v lese. Popravili ďalej jednu neznámu ženu poľskej národnosti a matku s dieťaťom na rukách a iných neznámych. Medzi zavraždenými boli partizáni, Židia a iní nevinní

ľudia“. Väznica v Trstenej sa začala plniť. Dňa 10. decembra 1944, v nedeľu poobede pred farou v Zubrici (dnes poľská Orawa), zastal nemecký nákladný automobil, z ktorého vyskočilo šesť ozbrojených vojakov. Tí sa predstavili ako polícia SD. Tamojšiemu mladému kňazovi Edmundovi Petrovi Bárdošovi (*1918 Podbiel - +1999 Habovka), konvertitovi zo židovstva, rodákovi z Podbiela oznámili, že musí ísť do Trstenej na spísanie protokolu. Niekoľko desiatok metrov od fary býval jeho brat, lekár Ladislav Bárdoš (*1914 Podbiel - +1995 Košice) s manželkou Gerdou, rodenou Kleinovou a ich synom Petrom. Po mobilizácii cez povstanie Ladislav narukoval ako vojak a po potlačení povstania skončil v horách. Keď sa o tom dozvedel mladý kaplán Bárdoš, vybavil dokumenty pre brata a jeho rodinu na meno Ján Zubrický - obchodník a ubytoval ho v malom obchodíku v Zubrici. Tým ich všetkých zachránil. Nikto z farnosti ich nikdy neudal. Takto sa začal pre kňaza 16 dňový pobyt v trstenskej väznici. V tom čase už vo väznici bol aj jeho otec Alexander Pavol Bárdoš (*1882 Prešov - +1951 Podbiel) a mama Ida Mária Bárdošová, rodená Ackerhaltová (*1890 Košické Hámre - + 1945 Ravensbrück). Dňa 19. decembra 1944 sa na celách otvorili dvere a von boli vyvolaní siedmi väzni. Medzi nimi aj bratia Štefan (*1921 Podbiel - +1944 Trstená) a Jozef (*1925 Podbiel - +1944 Trstená) Betušťákoví z Podbiela. Nákladným autom boli dovezení k prvej poprave v Hálečkovej pri Trstenej. Po vojne boli objavené štyri masové hroby, v ktorých bolo pochovaných 15 usmrtených osôb. Ďalšie osoby boli pochované samostatne. Komisia poverená exhumáciou tiel zistila totožnosť 17 usmrtených osôb. Zvyšným dvom neboli zistené mená, ani ich pôvod. Obete pochádzali z Oravy, z iných častí Slovenska, ale aj z územia Poľska a zo Stalingradu. V roku 1952 bol na mieste, kde boli opäť obete pochované, postavený obdĺž-

Pokračovanie na str. 43

Dokončenie zo str. 42

nikový tabuľový reliéf z pieskovca s tematikou stretnutí miestnych občanov s partizánskym hnutím. Dielo realizovala dvojica architektov, Vojtech Ihriský a František Faulhammer. Eskorty čakali aj väzňov v Trstenej. V deň sv. Jána apoštola zavčasu ráno boli eskortovaní 15 väzni, vrátane rodiny Bárdošovcov z Podbiela z Trstenskej väznice do Serede. Eskorta prebiehala vlakom 24 hodín za asistencie dozorcov, ktorých zabezpečovali štyria slovenskí príslušníci finančnej stráže a dvaja vojaci SS. Cestujúci vo vlaku nechápavo sledovali eskortovaného vysokého kňaza v reverende. Koncentračný tábor v Seredi bol v tom čase zhromaždišťom partizánov a Židov. Keď bol sústredený stanovený počet, väzni boli transportovaní do koncentračných táborov v Nemecku. Na židovskom oddelení sa stretli Bárdošovci s rodinou Munkovcov z Ružomberka. Rodina Munkovcov i v Seredi sa prejavovala svojím hlbokým duchovným životom. Otec František Munk (*1895 Rec pri Senci – +1945 Oranienburg), priemyselník, riaditeľ ružomberských papierní SOLO, dostal spolu s rodinou v roku 1942 prezidentskú výnimku, a tým sa spoločne vyhli prvej vlne likvidácie židovského obyvateľstva. V roku 1944 si však už všetci uvedomovali, že sú v rukách zabíjajúcej nemeckej mašinérie. Darom milosti Božej sa spoločne odovzdali do riadenia vôle Božej. Dňa 14. decembra 1944 zatklo gestapo na ulici v Ružomberku Gizelu Munkovú, rodenú Kohnovú, o niečo neskôr aj jej manžela Františka a syna Juraja (*1930 Ružomberok - + 1945 Bergen - Belsen). Dňa 30. júla 1943 ich syn Tomáš (*1924 Ružomberok – 1945 Oranienburg) vstúpil v Ružomberku do noviciátu Spoločnosti Ježišovej (Jezuitov). Noc pred svojím očakávaným zatknutím prebdel v noviciátnej kaplnke. Tomáš Munk bol zatknutý 15. decembra 1944. Transport zo Serede naložený väzňami sa pohol do Leopoldova. Smer zmenil na Bratislavu, Kúty, Brno a Terezín. Tu boli odpojené prvé vagóny so ženami a deťmi. Transport smeroval na Ústí nad Labem, Drážďany a Berlín. Pred Berlínom boli odpojené ďalšie vagóny so ženami, ktoré smerovali do Ravensbrücku, kde bol vyhladzovací tábor pre ženy. Tam zaslali aj Idu Máriu Bárdošovú. Ďalšie vagóny smerovali do koncentračného tábora Bergen - Belsen. Tu zaslali Gizelu Munkovú s mladším synom Jurajom. Na štvrtý deň strastiplného cestovania vlak zastal hodinu za Berlínom v Oranienburgu, kde sa nachádzal koncentračný tábor Sachsenhausen. Tento 40 tisícový koncentračný tábor pôsobil šokujúcim dojmom. Bol postavený do tvaru trojuholníka. Ohradený bol 10 metrovým vysokým betónovým múrom. Každých 50 m bola v múre strážna veža, v ktorej stáli dvaja vojaci jednotiek SS s guľometom a reflektorom. Pred múrom bol natiahnutý ostnatý drôt, v ktorom bolo vysoké napätie. Pred tým bol ešte jeden drôt, ktorý tvoril prekážku, prekročením ktorej zasahovala streľba z veží. Otec Alexander Pavol Bárdoš bol chorý. Neustále nosil so sebou sklenenú nádobu na močenie. Po dezinfekčných úkonoch dostali väzni väzenské oblečenie a začala 14-denná karanténa, 14 dní premysleného týrania. Bitie, štyri – päť hodinové státie na mraze, preháňanie (sport-machen), nepochopiteľné pre zdravé ľudské myslenie. Následne väzni boli rozdelení na práceschopných odborníkov a neodborníkov. Vyčlenili aj väzňov práceneschopných. Alexander Pavol Bardoš bol zadelený medzi práceneschopných, a tak ho oddelili od jeho syna. Edmund Peter Bárdoš s Tomášom a otcom Františkom Munkom bol pridelený do skupiny k neodborníkom. Opäť väzňom vymenili šatstvo a Edmund Peter Bárdoš na svojom trestaneckom – páskovanom oblečení dostal číslo 123635 s červeným obráteným trojuholníkom, vo vnútri s nápisom SL, čo znamenalo, že je to politický väzeň slovenskej národnosti. Od tejto chvíle už nebol človek. Stal sa „Häftlingom“, čiže číslom. Číslo bolo vyznačené na ľavej strane na hrudi a na pravej nohe pod kolenom. Na ďalší deň asi 400 čísel – Slovákov presunuli do filiálneho tábora v južnom predmestí Berlína do Lichen-Rade, kde bolo už asi 800 väzňov. Odtiaľ denne na električkách prevážali väzňov do stredu Berlína, kde odpratávali trosky zbombardovaných domov, čo bola veľmi nebezpečná práca. Pri zrútení poškodených stavieb zahynulo veľa väzňov. S približujúcim sa frontom boli vojaci Waffen SS sťahovaní do bojových pozícií. Väzňov strážili najstarší muži a sfanatizovaní chlapci, ešte deti z „Hitlerjugend“ v službách jednotiek SS a forarbajteri (kriminálni zločinci – odsúdení vrahovia, sadisti a zvrátení ľudia). V tom čase väzni už stavali barikády a guľometné hniezda. Tu sa stretli aj Oravci z iných transportov. Edmund Peter Bárdoš stretol nižnianskeho kamenára Jozefa Benického, ale aj Jána Huja, Jána Grilusa a Štefana Lukáčika – Suláka z Nižnej. Medzi väzňami bol aj Vendelín Betušťák z Podbiela, ktorému v Trstenej pod Hálečkovou Nemci popravili dvoch synov. Spoluväzňov vítal aj Rudolf Budjač, bývalý vedúci obchodu Budúcnosť v Trstenej, rodák z Mikušoviec. Edmunda Petra Bárdoša sprevádzal od väznice v Trstenej. Previnil sa, že dal potraviny z obchodu partizánom.

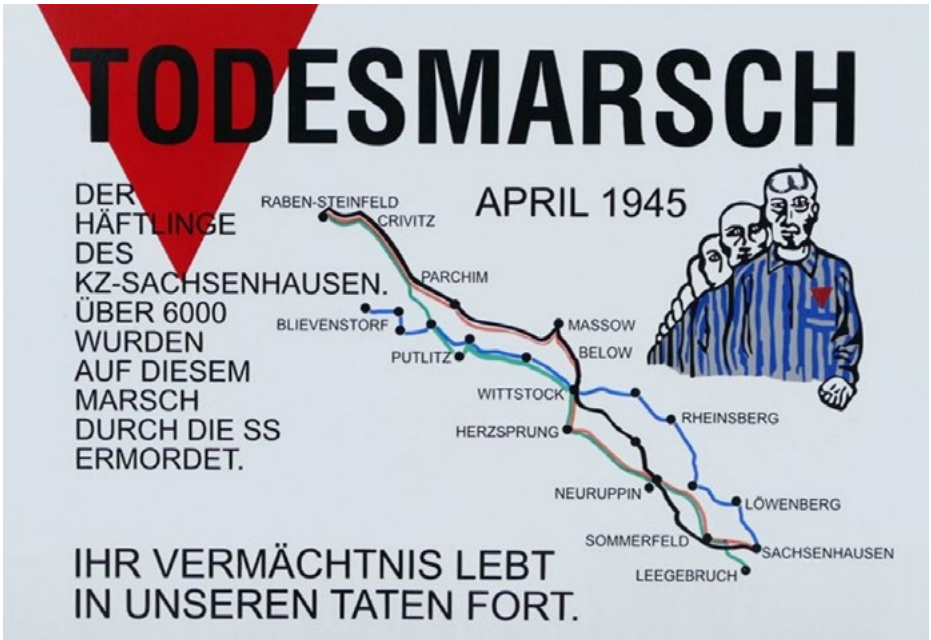
Jozef Benický spomínal, že medzi odborníkmi, ktorí pracujú vo vojenskej fabrike, je aj jeho brat Ján Benický. Edmundovi Petrovi Bárdošovi vyrozprával svoj príbeh. Nič netušiacemu remeselníkovi prácu prerušili vojaci jednotky Sicherheitsdienst SD z Trstenej, ktorí do jeho domu prišli hľadať ukrytú zbraň. Informáciu vraj poskytol miestny krčmár, ktorý ju zachytil pri rozhovore v jeho prevádzke. Vydesená rodina s malými deťmi a starými rodičmi nechápala, čo sa deje. Žiadna zbraň sa nenašla. Napriek tomu Jozef Benický bol uväznený spolu s ďalšími Oravcami v zbernom tábore v Ružomberku, ktorý slúžil pre potreby väznice v Ilave. V tejto väznici bol zriadený aj koncentračný tábor. Z Ružomberka väzni boli po skupinách eskortovaní do rôznych koncentračných táborov. Tak sa väzni z Nižnej dostali za Berlín do Oranienburgu. Tu boli zadelení do koncentračného tábora Sachsenhausen. Tento tábor blízko hlavného mesta „Nemeckej ríše“ bol postavený v tvare trojuholníka preto, aby bola kontrola z jedného bodu – centrálne umiestnenej vstupnej veže „A“, čím staviteľ prezentoval absolútnu moc jednotiek SS. V roku 1936 bol postavený pre potreby 10 tisíc väzňov. Hlavnou úlohou väzňov bolo pracovať na stavebných prácach pri budovaní nového hlavného mesta s názvom Germania. V čase, keď sa do Sachsenhausenu dostal aj Jozef Benický sa situácia v koncentračnom tábore začala meniť. Nebolo dostatok jedla nielen pre väzňov, ale aj pre dozorcov. Červená armáda dosiahla brehy rieky Odry. Heinrich Luitpold Himmler, veliteľ záložnej armády Ersatzheer a najvyšší veliteľ vojenských zložiek Waffen SS, nariadil veliteľom koncentračných táborov pripraviť ich evakuáciu. V Sachsenhausen bol veliteľ SS-Standartenführer (plukovník) Anton Kaindl (*1902 Mnichov - +1948 Vorkuta), ktorý začiatkom februára 1945 začal s prípravami evakuácie tábora. Cieľom presunu tábora sa mal stať koncentračný tábor Neuengamme v Hamburgu. V prvej fáze sa začalo s usmrtením nebezpečných väzňov, najmä britských a sovietskych dôstojníkov. Potom nasledovali chorí väzni, ktorí neboli schopní absolvovať pochod. Problémom sa stal aj nedostatok munície pre vlastnú potrebu ochrany dozorcov a personálu. Dňa 18. apríla 1945 bol zlikvidovaný tábor v Lichen-Rade a väzni boli premiestnení do ústredného koncentračného tábora Sachsenhausen. Dňa 21. apríla 1945, neskoro večer o 23.00 hodine, bol vydaný rozkaz nastúpiť na ohromné táborové priestranstvo tzv. Appelplatz. Bolo zoradených asi 25 tisíc väzňov, vrátane žien a detí, ktorí postupne v stočlenných skupinách po piatich vedľa stojacich väzňoch s piatimi pridelenými dozorcami, bez jedla, odchádzali na pochod smrti, tzv. TODESMARSCH. 25 dozorcov sprevádzalo päť stočlenných skupín. Mali pred

Pokračovanie na str. 44

Dokončenie zo str. 43

sebou zhruba 300 km trasu k cieľu. Pre väzňov bola postrachom, neistota, hlad a obuv - dreváky, ktorým slúžil namiesto šnúrok drôt. Pochodujúci väzni boli doplnení o 8 tisíc väzňov z neďalekej leteckej továrne Heinkel. Na cestu smrti sa vydalo cca 33 tisíc väzňov z koncentračného tábora Sachsenhausen a jeho satelitov. Už nasledujúci deň 22. apríla 1945 tábor oslobodili sovietski a poľskí vojaci. V tábore sa nachádzalo v tom čase ešte 3 tisíc bezvládnych a chorých väzňov. Pochodujúci väzni tesne pred frontom absolvovali svoju najťažšiu etapu koncentračníckeho života. Kto nevládal pochodovať, ten bol bez milosti namieste zastrelený. Pochodujúci väzni takmer štyri dni boli bez jedla. Pri krátkych zastávkach, pri oddychu, zbierali šťavel a bukvice. Mladý kňaz Edmund Peter Bárdoš kráčal vedľa Františka a Tomáša Munka. V Lichen-Rade spával na poschodovej posteli nad Munkovcami. Počul ich, ako sa otec so synom spolu modlili. Neskôr na nich spomínal: „Po celý čas v lágri boli pre všetkých vzorom hrdinskej kresťanskej mužnosti. Ako ozajstní svätci vedeli všetky hrozné údery koncentračného tábora znášať s pravou kresťanskou trpezlivosťou a odovzdanosťou do vôle Božej. Plní optimizmu čakali vyslobodenie – vôľa Božia rozhodla ináč a vieme, že sa jej podrobili s radosťou, veď celý ich život smeroval a živelne túžil po večnej vlasti.“ Deň pred odchodom so Sachsenhausenu Tomáš Munk našiel na smetisku blízko kuchyne zhnitú mrkvu. Od hladu ju zjedol. V deň pochodu ledva stál na nohách. Už po hodine cesty sa Tomáš začal potácať a padať. Otec František Munk a Edmund Peter Bárdoš nemocného Tomáša podopierali a povzbudzovali, aby ho sprevádzajúci dozorcovia nezbadali. Nikto nesmel zdržiavať pochodujúcu kolónu. Zrazu pribehol jeden dozorca, vydrapil Tomáša Munka a sotil ho do priekopy. Ostatných v skupine hnali dozorcovia dopredu. František Munk však zostal stáť. Celú prvú noc bolo počuť výstrely dozorcov. Pochodujúci nevedeli posúdiť, či sú to len výstražné výstrely, alebo smrť prinášajúce strely na väzňov. Všetko sa vyjasnilo pri brieždení, keď popri ceste ležalo veľa mŕtvych tiel z kolón skôr pochodujúcich. Keď na ráno dorazili spoluväzni z iných pochodujúcich stoviek, potvrdili, čo videli na vlastné oči. Otec František Munk zodvihol svojho syna a dozorcovi sa snažil vysvetliť, že syn je chorý. Dozorca dvoma ranami zastrelil otca aj syna. Manželka Gizela Munková, rodená Kohnova, zomrela na týfus, ktorým bol napadnutý koncentračný tábor v Bergen – Belsen. Pravdepodobne na týfus zomrel aj ich syn Juraj. Spočiatku bol vyhlásený za nezvestného. Panoval názor, že prežil a že si ho osvojila jedna švajčiarska rodina. To sa nikdy nepotvrdilo. Tak si Pán povolal celú rodinu. Dňa 19. mája 2015 bola Vatikánu odovzdaná kauza blahorečenia Tomáša a Františka Munkovcov. Hladní väzni pochodovali na severozápad i ďalší deň. Vyhladovaní zbadali asi štyri metre od cesty otvorenú hrobľu. Celá pochodujúca kolóna sa vrhla na ňu ako na povel. Dozorcovia SS zahájili paľbu. Guľky hvízdali okolo hláv väzňov a po streľbe zostalo ležať niekoľko mŕtvych. Edmund Peter Bárdoš videl ležiaceho Jozefa Benického, prikrytého iným mŕtvym väzňom. Vytiahol ho a zistil, že v chrbte má strelnú ranu, ale žil. Rýchlo vykríkol: „Jožo, zomieraš. Rýchlo ľutuj za svoje hriechy.“ V strese ho ťahal k ceste do bezpečnej vzdialenosti. Po sformovaní pochodujúceho útvaru podopieral zraneného spoluväzňa a náramnou rýchlosťou jedli i so zeminou kŕmnu repu. V tele bolo cítiť príjemné teplo, ktoré pomohlo na chvíľu zabudnúť na doráňané nohy od drevákov. Na štvrtý deň pochodu sa objavili biele autobusy s nápisom Croix rouge Suisse Švajčiarsky Červený kríž. Ústredie Červeného kríža v Ženeve, keď sa dozvedelo o pochodoch smrti, rokovalo s predstaviteľmi Waffen SS, aby mohli vyčerpaných väzňov nakladať na nákladné autá a aby neboli strieľaní vedľa ciest. Potom už strieľali na ľudí podstatne menej. Mäsové konzervy, ktoré doniesli, spôsobovali chorým žalúdkom veľkú traumu a balíčky väzňom urýchľovali ich smrť. Vtedy zomrel aj Rudolf Budjač z Trstenej. Pracovníci Červeného kríža ošetrili aj vážne zraneného Jozefa Benického a poskytli potrebné lieky na tíšenie bolesti. Jozef Benický počas pobytu v Sachsenhausen mal možnosť zazrieť aj svojho brata Jána Benického, ktorý pracoval pravdepodobne v zbrojovke. Brat Ján zakričal z nejakej terasy na neho: „Jožo, ak prídeš do Nižnej, pozdrav moju rodinu. Ak ja sa vrátim domov, ja pozdravím tvoju.“ Vojenský závod bol zbombardovaný spojeneckými bombardérmi a nikto v areáli závodu neprežil. Ján Benický bol vyhlásený za nezvestného a nikdy sa domov nevrátil. Medzi 23. až 29. aprílom 1945, asi 150 km na severozápad od Oranienburgu, v lese pri malej obci Below, neďaleko Massow, kde i dnes stojí len pár domov, dozorcovia Waffen SS zastavili asi 16 tisíc väzňov z koncentračného tábora Sachsenhausen a nechali ich ležať bez jedla a pitia pod holým nebom. Nacisti nevedeli, kam majú postupovať. Dozorcovia už vedeli, že lode pripravené v prístave Lübeck neďaleko koncentračného tábora Neuengamme, s názvami Cap Arcona, Thielbek, Athen a Deutschland začali 26. apríla 1945 nakladať väzňov, ktorých už bolo v prístave asi 15 tisíc. Ďalšie lode už neboli k dispozícii. Po naložení väzňov na lode bola snaha dozorcov SS na člnoch dopraviť k lodiam ešte asi 2000 väzňov, čo kapitáni lodí odmietli. Pri návrate k pobrežiu bolo zastrelených asi 500 väzňov. Lode nakoniec 3. mája 1945 vyplávali, napriek tomu, že mali poškodené strojovne. Z nedostatku spravodajských informácií britské letectvo začalo bombardovanie a streľbu na lode. Za 15 minút bola potopená loď Thielbek. Potopenie lode Cap Arcona, kde zomrelo 5594 osôb, sa dodnes považuje za štvrtú najhoršiu námornú katastrofu v dejinách lodnej prepravy. Pochod smrti pre oravsko – liptovskú skupinu sa skončil 2. mája 1945, kedy dozorcovia Waffen SS sa stratili a väzňov nechali napospas osudu. Väzni v ten deň uvideli vojakov víťazných mocností. Zranených, vyhladovaných a doráňaných väzňov bolo zložité dopraviť do ich domovov.

jtp 2020

Oravský ZÁVODNÝ ČASOPIS TESLÁK
VYDÁVA VEDENIE PODNIKU A ODBORY
NIŽNÁ nad Oravou
30. apríla 1969
Číslo 16—17
Ročník XIX.

Začať s výstavbou B-bloku!

Výbor ZK ROH na svojom zasadnutí 1. apríla t. r. prerokoval výstavbu spoločenského domu. S výstavbou, ktorej termín bol naposledy stanovený na august t. r., nemožno podľa vyjadrenia PS Žilina počítať nielen v roku 1969, ale ani v r. 1970. Prítomní vyjadrili rozhodný nesúhlas. Z ich stanoviska vyberáme:

Prieťahy okolo výstavby nášho spoločenského domu trvajú takmer 10 rokov. Za toto obdobie sme svedkami iba planých sľubov a neustáleho odkladu. Náš podnik patrí medzi najväčšie na Slovensku a svojimi výrobkami je známy nielen v republike, ale aj v zahraničí. Vyrábame moderné výrobky, ale podmienky pre rozvoj spoločenského života máme primitívne. Všetky podujatia sme nútení robiť v starej závodnej jedálni, ktorá je na spadnutie, zateká do nej — pre kultúrnu činnosť je nedôstojná a vonkoncom nespôsobilá. Nechceme opakovať históriu všetkých krokov, prosieb, žiadostí, intervencií, rezolúcií... Stratili sme vieru vo všetky inštitúcie, v moci ktorých bola možná naša pomoc. Naša beznádej sa zákonite mení v podozrievanie, že ide o úmysel pri odďaľovaní termínu výstavby, aby nás niekto pripravil o to, čo nám patrí. Podobná je situácia v bytovej výstavbe a výtavbe ďalších zariadení v Nižnej.

V mene našom, všetkých zamestnancov podniku a občanov hornej Oravy žiadame prehodnotiť výstavbu spoločenského domu zodpovednými orgánmi a vybaviť našu požiadavku:

Začať výstavbu B-bloku spoločenského domu v Nižnej najneskôr 15. augusta t. r. a zmeniť doterajší neuspokojivý stav v bytovej výstavbe a vo výstavbe ďalších zariadení.

Navrhujeme, aby ZV ROH a vedenie podniku Tesla Orava zvolalo do konca apríla rokovanie zástupcov ZV ROH, vedenia podniku Tesla Orava, ZK ROH, MNV a DO KSS v Nižnej, predsedu ONV, vedúceho plánovacieho odboru ONV, OROZ, OV ZPMS, riaditeľa PS Žilina, Ministerstva plánovania SSR, Ministerstva kultúry SSR, SROZ, prípadne ďalších a vyriešilo tieto otázky.

Navrhujeme ZV ROH a vedeniu podniku požiadať o súhlas k protestnému štrajku.

Vyzývame všetkých zástupcov organizácií na hornej Orave, aby podporili naše požiadavky.

Ak výstavba B-bloku spoločenského domu v Nižnej nebude riešená, nemôžeme vykonávať svoje poslanie a odstúpime z doterajších funkcií.

Výbor Závodného klubu ROH pri n. p. Tesla Orava.

GLOSY

Apríl, to nie sú len vtipy

Tak a štvrtina roka je za nami. Skončil sa aj apríl — mesiac lesov. Začína sa sezóna výletov, stanovania a tradičných gulášových partií. Ožijú stráne a nad nimi sa zdvihne táborový dym. Veľa ráz po takýchto podujatiach to nevyzerá na to, že tam stanavili ľudia, ale že viedli papierovú a plechovú vojnu akési tvory neznámeho pôvodu. Veľa ráz som pri takomto pohľade v duchu nadávala na vývojových pracovníkov potravinárskeho priemyslu, že nevymyslia obaly, ktoré by sa dali aj skonzumovať. Lebo čo sa zje, to sa nezahadzuje. Keby sa im to kládlo pred dvere alebo okná, som presvedčená, že veľa ľudí by si muselo vybrať dovolenku, kým by sa dostali von. A keď sme pri tej zeleni, tak nevylučujem možnosť, že nám ju budú spestrovať okrem detí i husičky, ktoré si babky vyženú na svoju bývalú roľu. Aby vám to nešlo na nervy, radšej si zaspievajte:

Stará pasáčka, husičky pásala
na zelenej tráve pred Radarom.

Korzo vodičov?

Keď sme sa vracali popoludní 15. apríla domov, boli sme svedkami nevšednej čistoty v kolónii pri závode. (Netvrdím, že bola najčistejšia i po iné roky.) Čiesi ruky starostlivo pohrabali smeti a upravili trávnik i chodník. Stačil mi však jeden pohľad na túto starostlivo upravenú zeleň, aby som v duchu vyfahala za uši toho, kto si urobil korzo kolesami auta na týchto miestach. Viem, že budú námietky, kade chodiť, keď je cesta nanič? Videla som však aj autá a tie išli rovno. Mrzí ma, že sa nenašla taká smernica, podľa ktorej by sa vinník mohol potrestať, napr. ako za poškodenie bytu, alebo vyvalenie stĺpa pri ceste. Kade máte potom chodiť? Veď vodičský list ste nedostali preto, že ste dobrí robotníci, technici či futbalisti, ale za to, že okrem značiek mali by ste vedieť aj to, kadiaľ sa má chodiť.

Etela Lajtová

FIASKO

Býva dobrým zvykom uctievať aj v malom národe velikánov vlastných dejín. Tým viac takých, ktorí sa stali svetovými. Práve preto sme pred plánovaným zájazdom na Bradlo pripravili aj prednášku o gen. dr. M. R. Štefánikovi. Predovšetkým pre mládež, veď za niekoľko dní si pripomenieme 50. výročie jeho tragickej smrti. Písomne i ústne sme jej konanie oznámili...

A výsledok?

Dr. Ľudmila Pajdušáková, riaditeľka Astronomického ústavu ČSAV, vrúcne a zasvätene hovorila vo viac ako poloprázdnej klubovni — 15. dospelým a 9. študentom. Bolo mi nesmierne trápne i ľúto, veď prednášateľka je jedným z našich najlepších znalcov života i diela gen. Štefánika, a predsa — záujem temer žiadny. V srdciach tých niekoľko málo poslucháčov však zanechala dojem trvalý. Už tým viac, že i na osobnosti gen. Štefánika je možno plastický dokumentovať húževnatosť, dôslednosť, obetavosť, skromnosť — ako najcennejšie devízy ľudského charakteru v každom čase a každej spoločnosti.

Nakoniec už len takú trošku prorockú otázku:

Aká by asi bola u nás v Nižnej účasť na prednáške, ktorú by o pár desaťročí predniesol jedno z našich detí na tému „Oravská rodáčka — prvá slovenská astronómka"? Darmo, niekto nie je prorokom medzi svojimi Dr. Pajdušáková pochádza z Bobrova...

(ton)

Orava Offroad 2024

Nadšenci silných strojov sa zišli na 5. ročníku Orava Offroad v Nižnej. Podujatie, ktoré sa začínalo 14. júna, prilákalo mnoho milovníkov adrenalínu a burácajúcich motorov. 75 jazdcov z celého Slovenska a susedných Čiech prišlo ukázať svoje nadupané autá a šoférske zručnosti. Piatok a sobotné ráno patrili registrácii posádok a prebierke vozidiel. Hlavný program otvárala časovka, kedy sa plynový pedál dotýkal podlahy, aby šoféri dosiahli najrýchlejší čas a stali sa tak víťazmi vo svojej kategórii. Po odjazdení ich čakala náročná trať zložená z viacerých bodovaných sekcií. Sobotný podvečer priniesol súťaž o najrýchlejšieho šprintéra či ťahača klátu, kde si jazdci zmerali sily svojich mašín. Nedeľné počasie zabezpečilo pravú atmosféru offroadu, kde hlavnú úlohu hralo blato. Silný dážď vytvoril náročné podmienky na trati, ktoré ale neodradili jazdcov od toho, aby ukázali, ako vedia ovládať svoje auto. Okrem trate sa počas nedeľného dažďa jazdila aj bonusová časovka, na ktorú si nie všetci trúfli. Ako každý ročník, ani tento sa nezaobišiel bez víťaza „búdkar“. Túto trofej získa jazdec, ktorý sa prevráti na aute a nedojazdí súťaž. Tento rok bol bohatý na búdkarov, ale pohár mohol získať len jeden. Offroad je pre niektorých už životným štýlom, a preto cieľom tohto podujatia bolo poskytnúť milovníkom offroadu priestor na stretnutie a zábavu.

Ján Sárený

56. ročník Okolo Tatier

Cykloklub Nižná v spolupráci s obcou Nižná usporiadal ďalší úspešný ročník najstaršieho cyklistického podujatia svojho druhu na Slovensku. Takmer 710 registrovaných účastníkov v pelotóne, z toho 185 nováčikov, si vo štvrtok 13. júna prevzalo štartovacie balíčky v priestoroch Obecného úradu v Nižnej. Nasledoval kultúrny program, na ktorom vystúpili hudobné skupiny zo ZUŠ Martina Rosinu a ZUŠ Ignáca Kolčáka. Po nich patrilo pódium skupinám BUGY“S a DELIRIUM, ktoré zabavili publikum svojimi vlastnými, ale aj osvedčenými rockovými hitmi.

Piatkové ráno bolo chladnejšie ako inokedy a nad hlavami cyklistov viseli ťažké mraky, z ktorých, našťastie, nezapršalo. Pred štartom sa na pódiu predstavila nižnianska tanečná skupina Harlekýn, ktorá je súčasťou úvodného ceremoniálu už 15 rokov. V slávnostných príhovoroch hostí na pódiu – predsedníčky ŽSK Ing. Eriky Jurinovej (tiež aktívnej účastníčky celej trasy Okolo Tatier), starostu obce Nižná Ing. Jaroslava Rosinu a predsedu Cykloklubu Nižná Miloša Kuboša – zazneli priania dobrého počasia, šťastnej a beznehodovej cesty, ako aj bezpečný návrat domov. Tradičným zvolaním predsedu cykloklubu „trikrát hurá“ a za tónov hymny podujatia od skupiny Galaxia sa pelotón pohol ulicami Nižnej lemovanými deťmi základnej školy a obyvateľov obce. Povzbudzujúce deti a obyvatelia vítali účastníkov 56. ročníka tejto akcie aj v obciach, cez ktoré prechádzali. Už za Trstenou sa sivé mraky potrhali a cyklistom svitlo na krajšie časy. Občerstvovací bufet v Suchej Hore vyšiel perfektne aj vďaka podpore tímu starostu Ing. Jozefa Kovalika a miestnych dobrovoľných hasičov.

Následne si účastníci cyklistickej akcie zvolili vlastné tempo a trasu. Odporúčaním

Pokračovanie na str. 47

Dokončenie zo str. 46

bola cesta z Chocholowa na Dzianisz a Gubalowku, nakoľko hlavný ťah na Zakopané sa na niekoľkých úsekoch opravoval. Mnohí cyklisti si však zvolili aj zastávku v Zakopanom, kde si dlhšie oddýchli a načerpali nové sily. Do hotela v Tatranských Matliaroch dochádzali cyklisti postupne, nakoľko bolo pekné počasie a nikam sa neponáhľali. V hoteli už na nich čakal milý a ústretový personál, výborný guláš a o večernú zábavu sa postarala hudobná skupina Golf.

Sobotné slnečné ráno využili účastníci na rôzne voľnočasové aktivity, či už pešie túry do Tatier, krátke cyklovýlety, alebo len tak oddychovali v hoteli, kde mali možnosť využiť wellness a plavecký bazén, minigolf či bowling. Popoludní sa uskutočnila svätá omša priamo v hoteli a po nej nasledoval súťažno-zábavný program, na ktorom dominovali klasické súťaže ako chodúle, držanie krígľov s vodou, štvoritá lyža a pod. Popoludnie bolo ukončené veľmi bohatou tombolou, z ktorej výťažok poputuje do kasy pre obnovu a údržbu cyklochodníkov v okolí Nižnej. Večer ešte zostalo trochu síl na vytancovanie stuhnutých nôh na parkete so skupinou Golf.

Nedeľné ráno bolo o pár stupňov chladnejšie a nad hlavami cyklistom opäť viseli ťažké mraky, no s omnoho dramatickejšou predpoveďou počasia. Predpoveď vyšla už asi po polhodine od štartu a účastníci vyberali z ruksakov ochranné oblečenie proti vode a chladu, ktoré si už, zrejme, do cieľa v Nižnej nezobliekli. Plánovaná záverečná časovka Huťanský vrchár bola pred stúpaním do sedla Holica z dôvodu veľmi nepriaznivého počasia zrušená a hneď aj premenovaná na Huťanský sprchár. Do cieľa v Nižnej prišli všetci účastníci bez úrazu a veríme, že na budúci rok nás opäť potešia svojou účasťou na 57. ročníku Okolo Tatier.

Ivan Opát

Ninjacup 2024 ovládol TJ Olympic Šútovo

Po deviatykrát sa v dňoch 20. – 22. júna stretli športovci prevažne z Oravy v Gabion Aréne – Futbalového štadióna SNP v Nižnej na turnaji s názvom Ninjacup, aby si zmerali sily vo florbale a futbale. Nechýbal ani zástupca z hlavného mesta Slovenska, Engerau Boys BA. Na turnaji sa predstavili v kategórii junior štyri tímy a v hlavnej časti Senior Ninjacup dvanásť tímov. Tento rok nás poctil svojou návštevou slovenský reprezentant v hokeji, Juraj Pekarčík, ktorý hral na turnaji za tím Kľúčiari. Už v minulosti sa predstavil na turnaji ešte ako mládežnícky hráč na Junior Ninjacupe.

Vo štvrtok 20. júna odštartoval turnaj Junior Ninjacup do 15 rokov, ktorý obhájil minuloročný víťazný tím Umeláci. Najužitočnejšími hráčmi sa stali Marek Košarišťan a Matúš Kakačka, ktorí nazbierali rovnaký počet, a to po 8 gólov. V piatok pokračoval turnaj pre dospelých, ktorý vyvrcholil finálovými zápasmi v sobotu. Víťazom Ninjacup 2024 sa premiérovo stalo družstvo TJ Olympic Šútovo, na druhom mieste skončilo družstvo S Nikým a tretie miesto sa ušlo mužstvu Starek Transport.

Najlepším brankárom vo futbale bol Daniel Kubica z tímu Gyors pénz. Najlepším brankárom vo florbale bol Jozef Suľa z tímu TJ Olympic Šútovo. Najužitočnejším hráčom turnaja sa stal opäť Tomáš Reguly z tímu S Nikým (celkovo 19 gólov). Florbalovú časť turnaja vyhralo mužstvo S Nikým, ktoré vo finále predviedlo heroický výkon proti tímu Nealko. Nealko viedlo sedem minút pred koncom 8:2, odvtedy hráči S Nikým vsadili na hru bez brankára úspešne až do stavu 8:8, k tomu pár sekúnd pred koncom nasledoval faul, následne samostatný nájazd, ktorý premenil Tomáš Reguly a zabezpečil tak S Nikým víťazstvo vo florbale. Dramatické finále prebiehalo aj na futbalovom ihrisku, kde sa stretli TJ Olympic Šútovo a Šípee. TJ Olympic Šútovo vyhralo tesne 3:2, a tak si zabezpečilo aj celkový triumf na turnaji.

Žiť športom je krásne, ale podať pri ňom pomocnú ruku je ešte krajšie. Pravidelnou súčasťou turnaja je aj benefičná zbierka na

Pokračovanie na str. 48

Dokončenie zo str. 47

pomoc ľuďom, ktorí to potrebujú. Tentokrát sme zbierali peniaze pre malého Oliverka Chomu. Nielen hráči, ale aj diváci mali možnosť prispieť počas celého turnaja. Na túto benefíciu venoval odmenu za víťazstvo na turnaji vo výške 200 eur aj tím TJ Olympic Šútovo. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli. V sobotu po vyhodnotení turnaja nasledovala tradičná zábava, o ktorú sa postaral DJ SAIMON, nechýbal ani pripravený ohňostroj a dymovnice, ktoré spestrili večernú zábavu. Všetkým zúčastneným ďakujeme a už teraz sa tešíme na jubilejný 10. ročník Ninjacup 2025.

Poradie Junior Ninjacup 2024:
1. Umeláci, 2. Amatéri, 3. Nižná City, 4. Nižná United

Poradie Senior Ninjacup 2024:
1. TJ Olympic Šútovo, 2. S Nikým, 3. Starek Transport, 4. Gyors pénz, 5. Nealko, 6. Šípee, 7. FOFO, 8. SSC Neopil, 9. Polski Zwiazek, 10. FBK ŠVAGER, 11. Engerau Boys BA, 12. Kľúčiari

Na záver sa chceme opäť tradične poďakovať tímu dobrovoľníkov, brigádnikov a všetkým, ktorí prispeli k organizácii podujatia a zároveň sa starali počas celých troch dní o pohodu a bezproblémový priebeh turnaja. Nemôžno zabudnúť na všetkých sponzorov, hlavne firmu Starek Transport a obec Nižnú. Veľké poďakovanie patrí aj Technickým službám Nižná za ústretovosť a pomoc pri výstavbe areálu.

Všetky podstatné informácie o turnaji vrátane fotogalérie a videí nájdete na www.ninjacup.sk.

Junior Ninjacup 2024 - 1. miesto získali Umeláci

Senior Ninjacup - 1. miesto získalo družstvo TJ Olympic Šútovo

Cena Petra Kubalu – hráč mesiaca futbalovej akadémie

Osobitnou kapitolou 90. rokov vo futbalovom klube v Nižnej bol príchod mládežníckeho trénera Ing. Petra Kubalu (1945 – 2017), ktorého láska a vášeň k futbalu je dodnes inšpiráciou pre nás všetkých a dúfame, že jeho odkaz bude naďalej žiť nielen v našich srdciach, ale aj v srdciach ďalších generácií nádejných futbalistov. V polovici 90. rokov sa začal mládeži v Nižnej venovať Ing. Peter Kubala, ktorého rukami prešlo veľmi veľa mladých futbalistov. Vo svojej práci bol dôsledný a disciplinovaný a to isté vyžadoval od svojich zverencov. Nezabudnuteľné boli jeho prechádzky pomedzi bytovky so psom, a to hlavne na sídlisku Medvedzie v Tvrdošíne, kde si vyberal hráčov do Nižnej. Taktiež bola prísna jeho tréningová morálka. Na tréning nepúšťal hráčov, ktorí prišli bez chráničov a nesmel chýbať ani čaj. Vždy pred zápasom zaznievala z jeho úst smerom k hráčom pamätná veta: „Chlapci, nezabudnite BBBN.“ Znamenalo to Behať, Bojovať, Brániť, Nebáť sa. Postupne prinášala jeho dlhoročná svedomitá práca výsledky a s tým spojené úspechy. Vychoval nespočetné množstvo futbalistov, ktorí dodnes reprezentujú Nižnú.

Medzi jeho najväčšie úspechy patrili: v sezóne 1999/2000 – víťazstvo v záverečnom turnaji mladších žiakov o majstra Oravy, v sezóne 2002/2003 – historický postup žiakov do II. slovenskej ligy.

Vo futbalovom klube sme sa rozhodli odmeniť hráčov počas prebiehania jarnej a jesennej časti sezóny za ich snahu, a to práve ocenením, ktoré je pomenované po bývalom mládežníckom trénerovi, Petrovi Kubalovi. Ocenenie Petra Kubalu má veľký význam do budúcnosti najmä pre mladých futbalistov, pretože ich môže motivovať k väčším výkonom, súdržnosti, a teda celkovo k vytvoreniu ducha tohto športu.

Ocenení hráči v jarnej časti sezóny 2023/2024: hráč mesiaca apríl: Marek Pilarčík, hráč mesiaca máj: Filip Vorek, hráč mesiaca jún: Tomáš Nemček

Súčasťou projektu PPT boli aj hráči FK Nižná

V roku 2024 sme prvýkrát využili možnosť zapojiť sa do projektu PPT (Program podpory talentov). FK Nižná organizoval výberové zápasy oblastného zväzu Oravy v Gabion Aréne – Futbalového štadióna SNP pre kategóriu U13.

Program podpory talentovaných hráčov Slovenského futbalového zväzu funguje už niekoľko rokov a jeho hlavnou úlohou je vyhľadávanie a podpora talentovaných mladých hráčov vo vekových kategóriách U12 – U15 na úrovni oblastných a regionálnych výberov. Pre koncepčnú prácu s talentovanými mladými hráčmi ide o najdôležitejšie vekové kategórie. Ide o obdobie „predprípravy“ aj pre reprezentačné družstvá SR. Projekt je tvorený tak pre elitný mládežnícky, ako aj amatérsky futbal.

Hlavným cieľom projektu je: zabezpečiť kvalitný tréningový proces pre mladých hráčov vo vekových kategóriách U12 – U15, získať informácie o čo najväčšom počte talentovaných hráčov vo vekových kategóriách U12 – U15, vyhľadávanie talentovaných hráčov pre potreby vrcholového futbalu.

Teší nás, že Oravu reprezentovali aj najlepší hráči nášho klubu v Liptovskom Mikuláši, kde si zmerali sily s rovesníkmi z oblasti Liptova a Turca. Z kategórie U13 to boli: Lukáš Lucký, Jakub Kamody, Filip Vorek, Patrik Vraštiak a z kategórie U15 boli nominovaní: Alexander Žuffa, Benjamín Vasek.

Výber hráčov U13 na zápase v Liptovskom Mikuláši - Lukáš Lucký, Jakub Kamody, Filip Vorek, Patrik Vraštiak

Výber hráčov U15 na zápase v Liptovskom Mikuláši - Alexander Žuffa, Benjamín Vasek

Školenie trénerov Coerver kurzu

Hlavným cieľom športových vzdelávaní je dosiahnutie kvality trénerov, a tým zlepšovanie samotnej práce trénerov, následne hráčov.

V piatok 31. mája 2024 sa v Gabion Aréne – Futbalového štadióna SNP konal pod vedením školiteľa Eduarda Vilčinského Coerver® kurz Intro. Kurzu sa zúčastnilo 23 trénerov, z toho 16 trénerov z FK Nižná. FK Nižná v spolupráci s Coerver® Coaching organizoval školenie pre trénerov, ktorí majú záujem o štúdium tréningovej metódy Coerver® Coaching, ktorá umožňuje začínajúcim i skúseným trénerom využívať prednosti tohto tréningového programu.

Inštruktor Coerver Coaching Slovensko - Eduard Vilčinský

Účastníci Coerver kurzu na štadióne v Nižnej

Prvým krokom bolo jednodňové školenie s názvom Úvod do metódy Coerver® Coaching. Šesťhodinový kurz pozostával z teoretických prednášok a praktických ukážok na ihrisku, do ktorých sa aktívne zapájali aj tréneri.

Andrej Brčák

Spoločné fotenie futbalových kategórií 2023/2024

Opäť po roku sme sa ku koncu futbalového ročníka rozhodli v našom FK Nižná zorganizovať spoločné fotenie všetkých kategórií od našich najmenších hráčov z futbalovej akadémie až po najstarších internacionálov zo sezóny 2023/2024.

Kategória U6 v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **René Brídzik, Šimon Roman Ištók, Timotej Florek, Dušan Kliment** *(tréner),* **Tomáš Škumát, Tomáš Mikuška, Samuel Gracák.**
Dolný rad zľava: **Ján Tomaga** *(tréner),* **Tomáš Kachút, Lukáš Florek, Artur Ferulík, Matúš Babinský, Oskar Kuráň, Martin Ferenčík, Filip Ferenčík, Tomáš Zboroň, Matúš Stachera, Ján Ferenčík** *(tréner).*

Kategória U7 v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Ján Tomaga** *(tréner),* **Marek Dedinský, Samuel Mrázek, Lukáš Kaššák, Dušan Kliment** *(tréner),* **Dávid Lupták, Alex Kulaš, Ján Ferenčík** *(tréner). Dolný rad zľava:* **Samuel Gill, Samuel Ferenčík, Damián Kovalík, Michael Holubčík, Buckley Dario Greštiak, Oskar Kuráň, Filip Tarčák, Milan Grobarčík, Matúš Gandi, Samuel Drgáň, Jaroslav Hradský.**

Kategória U9 v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Michal Pjentek** *(tréner),* **Alex Žuffa, Tobias Šmidl, Tobias Buček, Boris Korčuška, Teo Piták, Matej Jakubec, Marko Ontko, Filip Ferulík, Milan Michtalík, Kristián Žuffa, Aleš Čuchor, Oliver Salviak, Richard Ferenčík, Ľubomír Žuffa** *(tréner).*
Dolný rad zľava: **Samuel Cvoliga, Matias Ján Šprlák, Marko Šeling, Tobiáš Púčať, Benjamín Kulošťák, Tobias Pjentek, Alžbeta Kachút, Oliver Manťo, Matúš Ferenčík, Matias Štrbáň.**

Kategória U11 v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Jakub Buška** *(tréner),* **Maroš Brídzik, Simon Kovalík, Samuel Jantošík, Andrej Kubašek, Stanislav Slanický, Oliver Branický, Viliam Branislav Smith, Matej Kravský, Samuel Chorvát, Matúš Tekeľ, Alexander Lepiš, Filip Mravec** *(tréner).*
Dolný rad zľava: **Jakub Holubčík, Ladislav Ivanko, Jozef Vrabček, Tomáš Ferenčík, Marko Žuffa, Nela Michtalíková, Tadeáš Ivanisko, Tomáš Nemček, Timotej Horniak, Adam Jandura, Sebastián Ján Kulošťák.**

Kategória U13 v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Eugen Beráts** *(tréner),* **Timotej Ľubomír Babnič, Leo Obtulovič, Mário Vrabček, Andrej Murcin, Jakub Homola, Matej Vorek, Tobias Kuboš, Samuel Belopotočan** *(tréner).*
Dolný rad zľava: **Finn Beráts, Tobias Bánský, Oliver Piták, Adam Páleník, Adam Záškvara, Tobias Mišaga, Adam Kováč, Marko Smolár, Rastislav Bakoš.**

Kategória U15 v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Dominik Karpita, Jakub Kamody, Benjamín Vasek, Lukáš Mikulovský, Juraj Lukáči, Jakub Grobarčík, Vanesa Šálková, Marko Vrabček, Dário Kurňavka, Jakub Homola, Patrik Vraštiak.**
Dolný rad zľava: **Jakub Ožvalda** *(tréner),* **Alexander Žuffa, Tobias Kuboš, Michal Balún, Lukáš Lucký, Dávid Kaššák, Filip Vorek, Marek Pilarčík, Juraj Buška** *(tréner).*

A-mužstvo v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Tomáš Zboroň, Ľuboš Dreveniak, Dávid Šubjak, Peter Pňáček, Roman Repka, Stanislav Zaťko, Dávid Brčák, Lukáš Repka, Samuel Belopotočan, Filip Gonda, Adam Kliment, Juraj Matúch, Andrej Brčák.**
Dolný rad zľava: **Ľubomír Fuček** *(vedúci mužstva),* **Marko Koedam, Patrik Jurovčík, Danka Kubincová** *(hospodárka),* **Viktor Čakvári, Ľubomír Pikna, Ján Chomistek** *(tréner).*

Internacionáli v sezóne 2023/2024
Horný rad zľava: **Dušan Kliment, Ján Ferenčík, Jozef Konfala, Maroš Dedinský, Marián Brčák, Martin Rošťák, Miroslav Rošťák, Martin Ferenčík, Martin Púčať.**
Dolný rad zľava: **Ľubomír Kanderka, Jozef Latka, Jaroslav Florek, Marek Zboja, Andrej Brčák, Peter Obtulovič, Dušan Rošťák.**

Vyhodnotenie súťažného ročníka 2023/24 TJ STO Nižná

Keďže sa nám v apríli skončil súťažný stolnotenisový ročník 2023/24, dovoľte, aby som ho ako predseda klubu TJ STO Nižná zhodnotil.

Stolnotenisový oddiel Nižná prihlásil do súťaže v ročníku 2023/24 päť stolnotenisových družstiev mužov. Ako jeden z dvoch oddielov spolu s Čadcou sme hrali tri najvyššie súťaže na Slovensku, a to extraligu, I. ligu a II. ligu, ktorá je zároveň najvyššou krajskou súťažou. Ďalšie dve družstvá hrali V. ligu, resp. VI. ligu.

Extraliga

Pred sezónou sme extraligové družstvo posilnili o dvoch zahraničných hráčov, a to o hráča z Taiwanu, Changa a o bývalého maďarského reprezentanta, Daniela Kristona. Cieľom družstva, ktoré hralo v zostave: Chang, Daniel Kriston, Adam Brat, Tibor Bednár a Dalibor Diko, bolo opätovne získať pre Nižnú nejakú medailu. Trénerom družstva bol Miroslav Bednár. Sny o medaile sa nám však začali už od začiatku rozplývať, keď sa už po prvom zápase zranil Daniel Kriston a neodohral veľkú časť základnej časti. Smola nás sprevádzala aj ďalej, keď na druhú časť základnej časti nenastúpil Chang, a taktiež nenastúpil ani na štvrťfinále s Čadcou. Aj napriek týmto ťažkostiam sme po základnej časti skončili na lichotivom 4. mieste a vytvorili sme si výhodnú pozíciu pred štvrťfinále. Nakoniec však naši extraligisti zakončili svoje celosezónne trápenie (bez Taiwanca a pol sezóny bez zraneného Kristona) už vo štvrťfinále, keď nestačili na skvele hrajúcu Čadcu. Nižná prehrala prvý zápas v Čadci 5:2 a s rovnakým výsledkom prehrala aj v odvete na domácej pôde. Extraligisti tak svoj vysnívaný cieľ nesplnili.

I. liga

Naše B-družstvo nastupovalo na zápasy I. ligy v zostave: Martin Kyseľ, Marek Tutura, Matúš Diko, Tomáš Staš, Milan Staš, Zdeno Drbiak. Niekoľko zápasov I. ligy odohral aj talentovaný dorastenec, Kevin Drbiak. Predsezónnym cieľom nášho B-družstva bolo umiestniť sa v I. lige východ do 3. miesta. Po vyrovnanom priebehu súťaže sa to našim chlapcom aj podarilo a v druhej najvyššej slovenskej súťaži sa umiestnili na 3. mieste, čím získali bronzovú medailu. S výkonmi hráčov počas celej sezóny vládla spokojnosť.

C-družstvo TJ STO Nižná sa stalo majstrom kraja

II. liga

Najvyššou krajskou súťažou je II. liga, do ktorej sme vstupovali s jednoznačným cieľom – stať sa majstrom kraja, čo sa nakoniec aj podarilo. Odohrali sme ju v nasledovnej zostave: Zdeno Drbiak, Marek Tutura, Tomáš Staš, Milan Staš, Kevin Drbiak, Miroslav Bednár, Natália Divinská. Počas celej súťaže naše C-družstvo našlo iba jedného premožiteľa – hneď v druhom kole nešťastne prehralo v Liptovskom Hrádku. Vo zvyšných 21 zápasoch družstvo dominovalo a vyhralo ich. Naši hráči ovládli tiež individuálne štatistiky, keď v nich obsadili prvé tri miesta. Po víťazstve v II. lige Žilinského kraja nastúpilo naše C-družstvo na baráž o I. ligu. Túto baráž s víťazom II. ligy Banskobystrického kraja, s družstvom Žiar nad Hronom, taktiež jednoznačne vyhralo, a to s výsledkami 11:3 a 12:2. Vybojovalo si možnosť účasti v I. lige, ale keďže v I. lige už družstvo máme, prepustili sme ju družstvu zo Stránskeho.

V. liga

Aj do najvyššej okresnej súťaže, ktorou je V. liga, sme vstupovali s jednoznačným cieľom – stať sa majstrom okresu. V. ligu odohrali nasledovní hráči: Kevin Drbiak, Ervín Dedinský, Miroslav Bednár, Radovan Slimák, Vladimír Zumrík, Marko Hajdúch, Maxim Remiaz, Laco Zajac, Karin Drbiaková, Natália Divinská, Zara Remiazová. Počas celej súťaže nenašlo naše D-družstvo žiadneho premožiteľa a súťaž jednoznačne vyhralo bez jedinej prehry. Postúpilo tak do IV. ligy a budúcu sezónu budú mať hlavne naši mladí hráči možnosť hrať kvalitnejšiu súťaž a naďalej sa zlepšovať.

VI. liga

Súťaž VI. ligy odohrala naša „najstaršia generácia“ (ak ju tak môžem nazvať), keďže duchom sú to stále ešte „mladíci“, ktorí sa

Pokračovanie na str. 52

Dokončenie zo str. 53

veľmi aktívne zapájajú a pomáhajú celému chodu stolnotenisového oddielu v Nižnej. Za to im patrí veľká vďaka. VI. ligu odohralo mužstvo v nasledovnom zložení: Ján Trnka, Anton Tekeľ, Ján Baranec, Pavol Grobarčík, Ivan Melník, Marko Hajdúch, Michal Samardák. V súťaži sa vôbec nestratili a dlho bojovali o medailovú priečku. Nakoniec skončili na veľmi peknom 5. mieste, za čo im gratulujeme.

Chcel by som vyzdvihnúť aj našich mladých hráčov: Kevina Drbiaka, Karin Drbiakovú, Marka Hajdúcha, Maxima Remiaza a Zaru Remiazovú, ktorí pod vedením trénera Miroslava Bednára dosiahli v ročníku 2023/24 veľa vynikajúcich individuálnych výsledkov, získali množstvo medailí na okresných a krajských majstrovstvách a so cťou reprezentovali našu obec.

Naše družstvá hrajú tie najvyššie súťaže na Slovensku a pre hráčov sa snažíme vytvárať čo najlepšie podmienky a dávame im možnosť presadiť sa na najvyššej úrovni v stolnom tenise v rámci Slovenska. Do budúcna by sme chceli k stolnému tenisu pritiahnuť ešte viac mladých chlapcov a dievčat. Všetky deti sú v našom klube vítané a budeme sa im snažiť vytvoriť čo najlepšie podmienky pre ich športový rast. Veď športovým snom a cieľom každého dieťaťa v ktoromkoľvek športe by malo byť dosiahnuť tie najvyššie méty a byť v danom športe najlepší nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. Tým, že stolný tenis sa v Nižnej hrá na najvyššej extraligovej úrovni, sú pre deti vytvorené podmienky nielen hrať extraligu, ale existuje aj možnosť reprezentovať Slovensko. Rodičia, ak túžite mať doma slovenského reprezentanta v stolnom tenise, prihláste deti na stolný tenis!

Na záver by som sa chcel poďakovať všetkým našim hráčom a funkcionárom za skvelú reprezentáciu obce Nižná, ako aj našim fanúšikom, ktorí chodili najmä na zápasy extraligy, za ich povzbudzovanie. V neposlednom rade patrí veľká vďaka našim sponzorom a podporovateľom, a to obci Nižná na čele so starostom Jaroslavom Rosinom, ZŠ Nižná na čele s pánom riaditeľom Ľubomírom Ivanom, Milošovi Kondelovi (firma Kondela), Radovanovi Slimákovi (firma EBECO), Antonovi Tekeľovi (firma ROTEK) a Vladimírovi Zumríkovi (firma VIV Slovakia). Len vďaka ich materiálnej a finančnej pomoci môže náš stolnotenisový oddiel vytvárať hráčom tie najlepšie podmienky.

Už teraz sa môžete tešiť na nový ročník 2024/25 , ktorý začne v septembri.

Ing. Radovan Slimák,
predseda TJ STO Nižná

Zúčastnili sa atletického štvorboja

Atletický štvorboj - obvodné kolo v Nižnej

Dňa 28. mája sa v areáli ZŠ s MŠ Nižná uskutočnilo obvodné kolo atletického štvorboja pre 1. – 4. ročník základných škôl. Súťaže sa zúčastnili: ZŠ s MŠ Nižná, ZŠ Podbiel, ZŠ Zuberec, ZŠ Habovka. Školy mali možnosť vybrať z každého ročníka jedného chlapca a jedno dievča z jednotlivých tried. Športovci si zmerali sily postupne v štyroch disciplínach: šprint na 50 m, skok do diaľky z miesta, hod kriketovou loptou, beh na 150 / 300 m (1. – 2. ročník: beh na 150 m, 3. – 4. ročník: beh na 300 m). Každý športovec musel absolvovať všetky disciplíny a po súčte bodov sa vyhodnotilo konečné poradie v každom ročníku.

Výsledky obvodného kola chlapcov: 1. ročník: Artur Poláčik (1. miesto), Timotej Kočiš (2. miesto), 2. ročník: Filip Ferulík (1. miesto), 3. ročník: Sebastián Ján Kulošťák (3. miesto), 4. ročník: Michal Žuffa (2. miesto).

Výsledky obvodného kola dievčat: 1. ročník: Aneta Kachút (1. miesto), 2. ročník: Sofia Stankovenová (1. miesto), Tereza Kristofčáková (2. miesto), 3. ročník: Alžbeta Kachút (1. miesto), Kiara Kratoňová (3. miesto), 4. ročník: Simona Čierna (1. miesto).

Tento rok sa našim žiakom nesmierne darilo, až šesť z nich postúpilo na okresné kolo do Čimhovej, ktoré sa konalo 6. júna.

Výsledky okresného kola: 1. ročník: Artur Poláčik (2. miesto), Aneta Kachút (2. miesto), 2. ročník: Filip Ferulík (2. miesto), Sofia Stankovenová (2. miesto), 3. ročník: Alžbeta Kachút (2. miesto), 4. ročník: Simona Čierna (3. miesto). Všetkým žiakom ďakujeme za vzornú reprezentáciu školy.

Mgr. Ľubomír Ivan
Mgr. Martin Latka

Žiaci ZŠ Nižná na okresnom kole atletického štvorboja v Čimhovej

Majstrovstvá kraja v atletike

V dňoch 21. – 22. mája sa v Nižnej uskutočnili Majstrovstvá okresu Tvrdošín v atletike, ktorých sa zúčastnilo 9 škôl. Naši chlapci nesklamali a dokázali zvíťaziť v piatich zo siedmich disciplín s počtom bodov 839. Postúpili tak na Majstrovstvá kraja do Čadce. Na 2. mieste skončili chlapci zo ZŠ POH Trstená (729 bodov) a na 3. mieste chlapci zo ZŠ s MŠ Liesek (712 bodov).

1. miesto získali v jednotlivých športových disciplínach nasledovní chlapci: Štafeta 4x60 m: A. Harkabúz, D. Bakoš, J. Kormančík, R. Korčuška (30,7 s). Beh na 60 m: Alex Harkabúz (7,39 s). Skok do diaľky: Richard Korčuška (543 cm). Vrh guľou: Richard Korčuška (11,30 m). Beh na 800 m: David Bakoš (2 min, 25 s). 2. miesto získal v disciplíne vrh guľou Juraj Žuffa (10,20 m).

Naše dievčatá nastúpili po minuloročnom 3. mieste v plnej zostave aj s deviatačkami a po výborných výkonoch postúpili na majstrovstvá kraja do Čadce s počtom bodov 666. Na 2. mieste skončili dievčatá zo ZŠ s MŠ Zuberec (635 bodov) a na 3. mieste dievčatá zo ZŠ s MŠ Liesek (557 bodov).

1. miesto získali v jednotlivých športových disciplínach nasledovné dievčatá: Skok do výšky: Lívia Ďaďová. Skok do diaľky: Dominika Argalášová. 3. miesto získala v behu na 60 m Dominika Argalášová a v behu na 800 m Anežka Mačňáková.

Vo štvrtok 30. mája sa v Čadci uskutočnili Majstrovstvá kraja v atletike základných škôl. Do finále postúpilo 9 najlepších škôl z okresných súťaží. Naši žiaci sa v silnej konkurencii nestratili a obsadili celkové 3. miesto s 845 bodmi. Z chlapcov sa presadili: Richard Korčuška na 2. mieste v skoku do diaľky (562 cm), Alex Harkabúz na 3. mieste v behu na 60 m (7,83 s), A. Harkabúz, R. Korčuška, J. Kormančík a D. Bakoš na 3. mieste v štafete 4x60 m (30,76 s). Ku skvelému výsledku družstva ZŠ s MŠ Nižná svojimi kvalitnými výkonmi prispeli aj: J. Žuffa, F. Morávek, S. Vasek a D. Páleník.

V silnej konkurencii všetkých víťazov okresných kôl sa nestratili ani naše dievčatá a vybojovali pre ZŠ s MŠ Nižná krásne 6. miesto. Veľkým pozitívom bolo, že takmer všetky dievčatá si zlepšili svoje osobné maximá v jednotlivých disciplínach. Dievčenské družstvo Nižnej reprezentovali: Dominika Argalášová, Anna Bolibruchová, Lara Balážová, Lívia Ďaďová, Barbora Bullová, Nikola Hlavajová, Anežka Mačňáková, Ema Halusková. Všetkým ďakujeme za vzornú reprezentáciu školy.

Mgr. Marián Klimčík
Mgr. Martin Latka

Chlapci ZŠ Nižná tretí na majstrovstvách kraja v atletike

Dievčatá ZŠ Nižná šieste na majstrovstvách kraja v atletike

Naše bedmintonistky skončili druhé na krajskom kole

Krajské kolo v bedmintone žiakov základných škôl a osemročných gymnázií sa uskutočnilo v príjemnom prostredí športovej haly ZŠ Janka Matúšku v Dolnom Kubíne. Turnaja sa zúčastnilo päť chlapčenských a šesť dievčenských dvojíc, ktoré vždy medzi sebou odohrali jednu štvorhru a dve dvojhry. Najviac sa na turnaji darilo dievčatám, Dominike Argalášovej z 8. A a Miriam Domagalovej z 5. A. Po víťazstve v trojčlennej skupine vo finále nestačili na hráčky z Dolného Kubína a obsadili tak výborné 2. miesto. Marekovi Korčuškovi z 8. A a Danielovi Kristofčákovi zo 6. A sa podarilo po niekoľkých tesných prehrách získať v skupine iba jedno víťazstvo a obsadili tak celkovo 4. miesto. Všetkým žiakom ďakujeme za reprezentáciu našej školy a prajeme im veľa ďalších športových úspechov.

Mgr. Jaroslav Suchánek

Bedmintonisti Nižnej na krajskom kole v Dolnom Kubíne

Florbalová sezóna 2023/24 ako na hojdačke

Do sezóny sme vošli po dlhých rokoch opatrne, skoro ako by to bolo „naše po prvé". Predsa len sme tesne pred ňou prišli o hlavného kouča a kormidla sa ujali dvaja Matúšovia – Medžo so Staroňom. Tí síce patria v lige medzi matuzalemov a hráčskych skúseností majú na rozdávanie, no ich trénerské schopnosti v čase preberania tímu by sa dali prirovnať schopnosti niektorých Slovákov rozoznať guľu od placky. Zozačiatku výhra doma striedala prehru vonku, ani čoby brzda striedala plyn a výkony sa zastabilizovali až niekedy v novembri. Situácia vyzerala sľubne a po porážke niekoľkých favoritov sme začínali pomýšľať na umiestnenie v prvej štvorke. Potom však prišla zimná prestávka a my sme si celkom istí, že bol cez ňu na nás spáchaný atentát a niekto nám zamenil hokejky. Po nej totiž nastala najčiernejšia séria klubu od čias druhej sezóny v MEX. Prehrali sme v troch zápoleniach po sebe, v ktorých sme získali iba 1 bod a po výprasku od Snipers, ktorý nás zmietol z palubovky ako hurikán Floridu, sa pod trénerským duom Matúšov zatriasla stolička viac než pod Ten Hagom v Manchestri United. Na rozdiel od neho, tréneri to neustáli a ako členovia vedenia sami seba vyhodili – čo je, mimochodom, určite historický zápis.

Ponuku zachrániť situáciu prijal Martin Tomaga a aj keď pod jeho taktovkou prišli dve ďalšie prehry, výkony sa zlepšili. Z posledných štyroch zápolení základnej časti sme tri vyhrali a zaistili sme si tým 7. miesto pred play-off. Naše perfektné výkony odstrašili prvý tím tabuľky (Žilina), ktorý si nás napriek geografickej výhodnosti nepotiahol, a tak sme na štvrťfinále cestovali do Košíc. Boli sme síce odhodlaní svojho súpera zdolať a ciele boli vysoké, ale rôzne nepriaznivé udalosti, ako napríklad zranenia kľúčových hráčov, znamenali tri tesné prehry a vypadnutie 3:0 na zápasy.

Naša hojdačka sa tak naposledy vrátila dolu, kde aj ostala a my sme prežili najzvláštnejšiu a výsledkovo najhoršiu sezónu za posledných osem rokov. Čo nás však nezabije, to nás posilní a horšie výsledky nám aspoň zložili ružové okuliare. Nasledujúcu sezónu máme diametrálne odlišné plány a na náš dlhodobý plán sa sústredíme už od konca uplynulej sezóny. Je pred nami dlhá cesta, ale veríme, že bude úspešná.

Ďakujeme všetkým fanúšikom, sponzorom, podporovateľom, obci Nižná a už teraz sa tešíme na september, kedy spolu odštartujeme už 11. rok v dobrodružstve menom Extraliga.

Matúš Staroň

Deti z FBK Nižná po 5 rokoch opäť na majstrovstvách SR

Florbalisti z Nižnej na MSR v Trenčíne

Počas víkendu 10. – 12. mája sa florbalisti z Nižnej predstavili na Majstrovstvách Slovenskej republiky v Trenčíne v kategórii mladší žiaci, kde sa prebojovalo 20 najlepších tímov z regionálnych súťaží. Chlapci z našej dedinky súťažili v konkurencii najlepších mužstiev zo všetkých veľkých miest.

V skupine sme nastúpili postupne proti 1. FBC Trenčín akadémia, FBC Mikuláš Academy Prešov, FBK Púchov a ŠK Florbal Modra žltí. Prvý zápas v skupine proti neskoršiemu finalistovi sme síce ešte prehrali, no ostatné sme dokázali vyhrať, a tak sme postúpili do osemfinále, kde nás čakala FPS Banská Bystrica. Súpera sme dokázali zdolať výsledkom 6:2, ktorý pre nás znamenal obrovský úspech, a to postup medzi 8 najlepších.

V posledný deň majstrovstiev nás ráno čakal zápas proti FBC Grasshoppers AC UNIZA Žilina, s ktorými sme v sezóne odohrali viacero zápasov, no vyhrať sme nedokázali ani raz. Naši chlapci mysleli len na jediné – keď vyhráme, pôjdeme do bojov o medaily. Zápas bol neskutočne vyrovnaný, o čom svedčí aj to, že ani jeden tím nevyhrával o viac ako jeden gól počas celého zápasu. Necelú minútu pred koncom sme strhli vedenie na svoju stranu, no 3 sekundy pred koncom súper vyrovnal, čakalo nás teda predĺženie. Chlapcov to nepoložilo a po 16 sekundách sme spečatili postup do semifinále.

V semifinále nás čakal neskorší víťaz majstrovstiev, FBK AS Trenčín, ktorý bol nad naše sily, a tak nás čakal zápas o tretie miesto. V ňom sme sa za výbornej atmosféry stretli s FaBK ATU Košice. Dve tretiny sme vyhrávali o gól, ale súper nás dokázal v tretej tretine prekonať štyrikrát. My sme kontrovali len 1 gólom, čo znamenalo konečné nádherné 4. miesto.

V mene nášho klubu by sme chceli poďakovať všetkým hráčom, rodičom, trénerom a sponzorom, ktorí náš klub podporujú. V neposlednom rade EDM florbalovej akadémii, v ktorej sa väčšina hráčov zoznámila s týmto krásnym športom. Aj vďaka týmto ľuďom florbalové Slovensko opäť zistilo, kde je Nižná. FBK Nižná reprezentovali: Lukáš Mikulovský, Adrián Rošťák, Lukáš Kulošťák, Filip Kakačka, Patrik Grúň, Sebastián Činčara, Samuel Kormaňák, Alex Janík, Dávid Nákačka, Šimon Malatinka, Adrián Žuffa, Šimon Štefánek, Michael Ficek, Jakub Žuffa, Lukáš Putško, Matúš Mlynarčík a tréneri Dávid Klimčík a Marián Klimčík ml.

Dávid Klimčík

Tenisová súťaž družstiev II. ligy v Kremnici

Dňa 27. apríla sa v Kremnici uskutočnilo 1. kolo súťaže družstiev II. ligy v tenise v rámci stredoslovenského regiónu. Hralo sa systémom 4 dvojhry a 2 štvorhry. Kapitán družstva TO TJ Nižná, Juraj Bača, sa spolu s ostatnými členmi snažil poraziť súpera ŠKT Kremnica, čo sa, žiaľ, nepodarilo. Členovia družstva TO TJ Nižná, ktorí sa zúčastnili súťaže: Juraj Bača, Jozef Šupica, Matúš Lajčin, Maroš Ferneza, Maroš Medveď.

Výsledky 1. kola súťaže družstiev v tenise v rámci stredoslovenského regiónu v Kremnici sú znázornené v nasledovnej tabuľke.

Záp. č.	Hr. č.	Domáci priezv., meno	Hostia priezv., meno	Výsledky setov I.	II.	III.	Hry D	H	Sety D	H	Body D	H
1.	1.	Mazúch Peter	Medveď Maroš	3/6	6/3	3/6	12	15	1	2	0	1
2.	2.	Jordán Žufka	Ferneza Maroš	6/4	6/2		12	6	2	0	1	0
3.	3.	Markus Kollár	Bača Juraj	2/6	6/1	6/2	14	9	2	1	1	0
4.	4.	Boris Valuh	Lajčin Matúš	6/0	6/3		12	3	2	0	1	0
5.	1. štv.	Mazúch / Žufka	Medveď / Šupica	6/4	6/4		12	8	2	0	1	0
6.	2. štv.	Kollár / Valuh	Bača / Ferneza	6/4	4/6	10/4	11	10	2	1	1	0

Víťaz	Body	Sety	Hry
ŠKT Kremnica	5:1	11:4	73:51

Tenisová súťaž družstiev 2. ligy v Kremnici

Nižná skórovala v 2. kole súťaže družstiev

V sobotu 25. mája sa odohralo 2. tenisové kolo súťaže družstiev v rámci stredoslovenského regiónu v Nižnej proti Dubnici nad Váhom. Tentokrát zvíťazil TO TJ Nižná.

V 3. kole súťaže družstiev zvíťazila opäť Nižná

Na Deň detí sa uskutočnilo 3. kolo súťaže družstiev v rámci stredoslovenského regiónu proti TK Tvrdošín, ktoré sa odohralo v Nižnej, keďže TK Tvrdošín nemá vlastné vonkajšie tenisové kurty. Víťazom bol znova TO TJ Nižná.

Nižná porazila Púchov v 4. kole súťaže družstiev

4. kolo tenisovej súťaže družstiev II. ligy stredoslovenského regiónu, ktoré sa uskutočnilo 8. júna proti TK Púchov, ukončila Nižná výhrou (viď tabuľka).

Pokračovanie na str. 56

2. kolo tenisovej súťaže družstiev II. ligy v Nižnej, tabuľka napravo

Záp. č.	Hr. č.	Domáci priezv.,	Hostia priezv.,	Výsledky setov I.	II.	III.	Hry D	H	Sety D	H	Body D	H
1.	1.	Zemančík	Vitovský	4/6	4/6							
2.	2.	Bača	Šuba	7/6	6/2							
3.	3.	Ferneza	Slotík	3/6	6/4	6/3						
4.	4.	Medveď	Králik	6/3	7/5							
5.	1. štv.	Ferneza / Mikuš	Králik / Meščánek	2/6	1/6							
6.	2. štv.	Bača / Medveď	Šuba / Vitovský	6/2	6/1							

Víťaz	Body	Sety	Hry
TO TJ Nižná	4:2	8:5	64:56

3. kolo tenisovej súťaže družstiev II. ligy v Nižnej, tabuľka napravo

Záp. č.	Hr. č.	Domáci priezv.,	Hostia priezv.,	Výsledky setov I.	II.	III.	Hry D	H	Sety D	H	Body D	H
1.	1.	Zajac	Zemančík	6/1	6/1				2	0		
2.	2.	Zimáň	Bača	6/3	2/6	2/6			1	2		
3.	3.	Machunka	Ferneza	6/2	6/0				2	0		
4.	4.	Valovič	Medveď	0/6	2/6				0	2		
5.	1. štv.	Zajac / Machunka	Bača / Ferneza	3/6	5/7				0	2		
6.	2. štv.	Valovič / Gejdoš	Medveď / Lajčin	0/6	2/6				0	2		

Víťaz	Body	Sety	Hry
TO TJ Nižná	4:2	8:5	64:56

4. kolo tenisovej súťaže družstiev II. ligy v Púchove, tabuľka napravo

Záp. č.	Hr. č.	Domáci priezv.,	Hostia priezv.,	Výsledky setov I.	II.	III.	Hry D	H	Sety D	H	Body D	H
1.	1.	Lajčin	Schulcz M.	3/6	4/6				0	2		
2.	2.	Bača	Schulcz J.	6/0	6/2				2	0		
3.	3.	Ferneza	Kršjak	4/6	5/7				0	2		
4.	4.	Medveď	Luhový	6/2	6/1				2	0		
5.	1. štv.	Bača / Medveď	Schulcz M. / Kršjak	6/1	6/0				2	0		
6.	2. štv.	Ferneza / Lajčin	Luhový / Schulcz J.	2/6	2/6				0	2		

Víťaz	Body	Sety	Hry
TO TJ Nižná	3:3	6:6	56:43

Dokončenie zo str. 55

Posledné kolo tenisovej súťaže v Žiline

V Žiline sa dňa 15. júna odohralo posledné tenisové kolo súťaže družstiev v rámci stredoslovenského regiónu. Žilina potrebovala vyhrať, nakoľko jej išlo o udržanie. Po vyrovnaných zápasoch vyhrala Nižná 6:0 na zápasy, 12:2 na sety a 80:36 na hry. Jednotlivé zápasy sú uvedené v tabuľke. Celkovo sa Nižná umiestnila na peknom 2. mieste so šancou postupu do vyššej súťaže. Z prvého miesta postupuje Kremnica, zostupuje Žilina a Tvrdošín.

5. kolo tenisovej súťaže družstiev II. ligy v Žiline, tabuľka napravo

Záp. č.	Hr. č.	Domáci priezv.,	Hostia priezv.,	Výsledky setov I.	II.	III.	Hry D	H	Sety D	H	Body D	H
1.	1.	M. Žucha	S. Zemančík	6/1	1/6	2/6						
2.	2.	P. Ozaniak	J. Bača	6/7	1/6							
3.	3.	P. Uherčík	M. Ferneza	7/6	0/6	1/6						
4.	4.	M. Federič	M. Medveď	4/6	2/6							
5.	1. štv.	P. Uherčík P. Ozaniak	J. Bača M. Medveď	2/6	1/6							
6.	2. štv.	M. Federič M. Žucha	M. Ferneza S. Zemančík	3/6	0/6							
Víťaz				Body			Sety				Hry	
TO TJ Nižná				6:0			12:2				80:36	

Majstrovstvá MV SR v tenise

V dňoch 3. – 4. júla 2024 sa konali v areáli hotela Tenis vo Zvolene 22. Majstrovstvá MV SR v tenise. Majstrovstiev sa zúčastnilo 36 najlepších hráčov z celého Slovenska, kde sa postupovalo z jednotlivých krajov až po nomináciách. Hralo sa na umelej tráve v skupinách a 8 hráčov bolo nasadených. Od osemfinále sa hral KO systém na jeden vyhratý set, a to za stavu 6:6 tiebreak.

V dvojhre sa Juraj Bača umiestnil na 1. mieste. V štvorhrách podľahli J. Bača vo finále s Jozefom Masiarikom páru Macko-Frišták 7:5 a skončili na 2. mieste. Juraj Bača si najviac cení výhru v semifinále nad domácim Zvolenčanom Jozefom Mackom, ktorý už niekoľkokrát majstrovstvá vyhral, taktiež hrá celoslovenskú ligu za Zvolen a práve na domácej umelej tráve je ťažko poraziteľný.

Výsledky dvojhry od osemfinále: Bača – Bojčík 6:2, Bača – Frišták 6:4, Bača – Macko 6:2. **Finále:** Bača – Halák 6:4

Juraj Bača

Juraj Bača na majstrovstvách MV SR v tenise

TopFit je súčasťou športu v našej obci

História športu v našej obci má kroniku plnú úspechov mnohých oddielov, klubov či jednotlivcov

Obec Nižnú v rámci športových aktivít podporuje aj majiteľ internetového obchodu www.topfit.sk, Ing. Patrik Jurovčík. Úspešný e-shop, ktorý ponúka na predaj viac než 750 rôznych športových produktov, vznikol v roku 2020. Tento široký sortiment sa nachádza v sklade s celkovou plochou cca 400 m² priamo v Nižnej.

Patrik, rodák z Nižnej, je mladý a predovšetkým inšpiratívny človek, ktorý má ľudský prístup a rád podporuje šport vo svojej obci.

Patrik, prezraď čitateľom Nižnianskych ozvien, ako a kedy vznikol nápad založiť si vlastný e-shop so športovými pomôckami.

Počas štúdia na vysokej škole som si bol viac-menej istý, že v odbore strojárstva sa zamestnať nechcem a vždy som sa zamýšľal nad možnosťou podnikania. Po skončení štúdia som sa vrátil na Oravu a začal som sa venovať súkromným tréningom boxu a cvičeniu, pretože ma to bavilo. Pri zariaďovaní nového funkčného priestoru som natrafil na značku produktov, ktorá sa dovtedy na Slovensku ešte nepredávala. Po návšteve danej firmy vznikol plán založiť si e-shop a začať predávať tieto produkty aj u nás. Fungujeme na trhu už 4 roky a máme viac ako 72-tisíc vybavených objednávok.

Priblíž nám, aké typy produktov môžeme nájsť v tvojom internetovom obchode a kto ti najviac pomohol pri jeho vzniku.

Aktuálne sa v našej ponuke nachádza viac než 750 typov produktov určených na cvičenie, rehabilitáciu, turistiku a iné športové aktivity. Mnoho z týchto produktov využívajú ľudia na zlepšenie fyzického zdravia. Teší ma, že tento segment na trhu výrazne rastie a ľudia sa začínajú venovať aj samým sebe. Ťažko povedať, kto mi pri vzniku e-shopu pomohol, skôr by som povedal, že som mal šťastie, pretože sa mi podarilo nájsť značku produktov, ktorú v tom čase ešte nik na Slovensku nepredával, využil som šancu a pustil som sa do toho. Vďaka šikovným ľuďom v mojom okolí sa mi podarilo založiť e-shop s pár produktami a všetky zarobené peniaze dodnes investujem naspäť do e-shopu, aby sa ponuka stále rozširovala a aby TopFit mohol konkurovať väčším firmám v rámci športového sektoru.

Akými spôsobmi podporuješ šport v Nižnej? Čo je dôvodom tvojho dobrosrdečného prístupu?

V rámci FK Nižná som finančne podporil TopFit Cup, ktorý sa konal už druhýkrát začiatkom roka 2024. Ide o turnaj pre kategórie U7 a U9. Približne pred dvomi rokmi som finančne zabezpečil kúpu kosačky pre Gabion Arénu – Futbalový štadión SNP v Nižnej. V prípade vyhratých futbalových zápasov A-mužstva rád finančne podporím posedenie jeho hráčov alebo regeneračný tréning v Aquaparku Chocholowskie Termy. Posledné dva roky podporujem aj mužský florbalový tím, ktorému pomáham vždy na začiatku sezóny. V rámci možností sa snažím podporiť aj nášho športovca Miška Tuku, ktorý reprezentuje obec v súťažiach behu do vrchu.

Ako vnímaš svoje najväčšie výhody oproti konkurenčným športovým e-shopom?

Konkurencia je veľmi silná a preraziť v súčasnej dobe na trhu je veľmi nároč-

Pokračovanie na str. 57

Dokončenie zo str. 56

né. Za svoje najväčšie výhody považujem individuálny prístup k objednávke, férové ceny, rýchle doručenie a ľudský prístup pri komunikácii so zákazníkom.

Aké sú tvoje ciele do budúcna, čo sa týka podpory športu, a tiež smerovania tvojho internetového obchodu?

Ciele, ktoré sa týkajú podpory športu, nemám. Mojím cieľom je nájsť ten správny balans medzi podnikaním a rodinou. V auguste sa mi narodí prvý syn, preto svoj čas budem venovať rodine a zároveň sa budem snažiť naďalej napredovať v podnikaní. V rámci podpory rôznych športov v našej obci sa budem snažiť pokračovať a verím, že je to tá správna cesta.

Ing. Zuzana Floreková, Ing. Patrik Jurovčík

Ultrava, partner k zlepšeniu zdravia a životného štýlu

Obrovská vášeň pre šport a pohyb doviedla dvoch mladých mužov k tomu, aby na svojej rodnej Orave vytvorili motivujúce prostredie pre všetkých, ktorí majú záujem žiť zdravo. Myšlienka založiť športové centrum pre bežnú populáciu, ale aj pre športovcov, vznikla približne pred dvomi rokmi počas ich štúdia a práce v Bratislave. Začali tak prvé stretnutia, na ktorých svoje nápady formovali do konkrétnych úloh. Dvaja kamaráti si uvedomili, že Orava má oveľa vyšší potenciál, ako v súčasnosti v danej sfére ponúka. Chceli priniesť niečo unikátne s pridanou hodnotou, ktorá bude v deťoch aj dospelých rozvíjať radosť z pohybu, chuť sa hýbať a športovať.

Prvý nápad ohľadom založenia pohybovej akadémie dostal Ľubomír Gerát, ktorý pracoval v Bratislave ako kondičný tréner. Spolu s Martinom Branickým sa rozhodli vytvoriť si vlastné pracovné príležitosti doma na Orave, a zároveň chceli pomôcť pri rozvíjaní krásneho regiónu a ľudí v ňom. Ich kamarát, Michal Tuka, už v tom čase dlhodobo trénoval s deťmi a mladými ľuďmi na Orave. Namiesto boja s prípadnou konkurenciou sa všetci traja spojili a vytvorili akadémiu, čo považujú za výborné rozhodnutie. M. Branický aktuálne zastrešuje najmä marketing a propagáciu značky Ultrava, zatiaľ čo Ľ. Gerát je hlavným trénerom. M. Tuka je trénerom, ktorý sa venuje predovšetkým skupinovým tréningom a všeobecnej pohybovej príprave pre deti a mládež.

Aj vás zaujíma, ako vznikol názov Ultrava? Prvotným nápadom totiž bolo, že celý projekt bude smerovať k ultra trail maratónu po oravských kopcoch. Z toho dôvodu spojili slová Ultra a Orava, a tak vznikol jedinečný názov Ultrava. Aj napriek tomu, že sa ich primárne ciele trochu pozmenili, na názov Ultrava si zvykli do takej miery, že ho už meniť nechceli.

Tréneri Ultrava - Michal Tuka a Ľubomír Gerát

Hlavným cieľom Ultravy, ktorá funguje od júla 2023, je podpora zdravia, kondície a aktívneho životného štýlu pre širokú populáciu na Orave, čím sa zvýši kvalita života každého klienta. Tréneri sa zameriavajú aj na rekonvalescenciu po zraneniach či operáciách, ako aj na účinné predchádzanie týmto problémom. Projekt pohybovej akadémie Ultrava sa už teraz teší z pozitívnej spätnej väzby. Viac informácií nájdete na web stránke www.ultrava.sk.

Tréningy pre deti a mládež sú zatiaľ v telocvičniach v Nižnej a v Tvrdošíne (v Medvedzí). Od začiatku mája približne do konca septembra budú detské tréningy v Nižnej fungovať na multifunkčnom ihrisku s umelou trávou pri základnej škole. Dňa 29. júna bol oficiálne otvorený vlastný priestor Ultravy v Tvrdošíne - na Medvedzí, kde prebiehajú tréningy pre všetkých ľudí (aj športovcov), a tiež skupinové tréningy. Otvorenie priestoru bolo sprevádzané komunitným behom pre všetky vekové kategórie, a to od 10.00 h. Pokračovalo obhliadkou samotného priestoru a ochutnávkou kávy značky Graano. Zakladatelia Ultravy sa na všetkých veľmi tešia a odkazujú: *„Každý má potenciál dosiahnuť svoje ciele a prekonať výzvy. Sme tu, aby sme vám v tom pomohli.“*

Ing. Zuzana Floreková

Poslanie - umenie

Keď sa obzrieme okolo seba, často vidíme ľudí naplnených nespokojnosťou zo spoločenských pomerov, ktoré nás obklopujú. Jeden sa sťažuje na politických lídrov, iný na suseda, atď. Hoci je táto nespokojnosť často opodstatnená, zdá sa, že zostáva neplodná a často viac búra, než konštruktívne stavia. Prečo sme uviazli v tejto evolučnej slučke? Moja odpoveď je jednoduchá a pripadá mi literárne nevkusné odhaliť ju už v prvom odseku článku. Ale urobím to... Nuž preto, že premena ku krajším zajtrajškom nezačína výmenou elít, ale niečím omnoho ťažším - premenou seba samých. Myslím, že len keď dostatočný počet ľudí vybojuje víťazstvo dobra nad zlom v kráľovstve svojho vnútorného sveta, môže sa to ako predloha, aspoň približne, odzrkadliť na celospoločenskej rovine. Uvedomiť si to a pretvoriť svoje slabosti na cnosti je prvoradou úlohou nás, ľudí obdarovaných rozumom i srdcom. Najviac však kričíme po náprave sveta vtedy, keď je náš osobný svet zúfalo poznačený nespravodlivosťou, sebectvom a nachádza sa v troskách. Akoby sme cez príbehy iných ľudí chceli dať svetu to, čo sme sami stratili.

Tieto vety píšem preto, že práve umenie považujem za kráľovský prostriedok, ktorý nám môže pripomínať zákonitú súvislosť medzi naším vnútorným stavom a stavom spoločnosti; Zrejme to bude tým, že umenie dokáže preniknúť cez hradbu nášho citového zhrubnutia, dokáže sa ako posledná nádej dotknúť skameneného srdca a vytlačiť z neho slzu človečenstva.

Chápem to teda tak, že najvyšším cieľom umenia nie je prvoplánovo nastavovať spoločnosti zrkadlo a popisne zobrazovať jej úbohosť, ale predovšetkým ukazovať cestu k východisku! Ukazovať, ako sa dá ľudská úbohosť premeniť na cnosť skrze sebapoznanie, prípadne poznanie hlbších životných súvislostí. A dokázať to urobiť prirodzene, bez pátosu, bez prvoplánovej potreby spasiť svet, to považujem za kráľovské poslanie umenia.

Sám som ešte len na ceste k začiatku tohto veľkého cieľa, preto by som seba nikdy nedával za vzor. Na cestu mi však ako posila svietia slová A. S. Exipéryho: „*Vybudovať loď neznamená tkať plachty, kovať klince, študovať hviezdy, ale prebudiť v sebe lásku k moru...*“

Tomáš Lajmon

Dúha nad Nižnou 7. júna 2024, *autor* ***Šárka Alica Deganová***

Polárna žiara (aurora borealis) nad Nižnou odfotená v noci z 10. na 11. mája 2024, *autor* ***Lukáš Kucej***

Vydáva: Obecný úrad Nižná, Nová doba 506, 027 43 Nižná. IČO: 00314684. ISSN 1339-2166. EV 3250/09. Poradové číslo 2/2024.
Dátum vydania: 24. júl 2024. **Šéfredaktor:** Bc. Daniela Gondová (dg). **Kontakt:** sefredaktor@nizna.sk.
Redakčná rada (red): Mgr. Anna Čelková (ač), Mgr.art. Eva Rakovanová Jandurová (ejr), Ing. Zuzana Floreková (zf).
Jazyková úprava: Mgr. Iveta Brezovská. **Grafická úprava:** Be Story – Terézia Drozdová. **Zdroj fotografií:** Archív NIO.
Tlač: Alfa print s.r.o., Martin. Vychádza ako občasník v náklade 1450 ks. Samostatne nepredajné.

Spoločenská rubrika občanov Nižnej a Zemianskej Dediny od 1. marca do 30. júna 2024

NARODENÉ DETI

Bolibruch Michal
Cvoliga Nikolas
Dafčíková Kristína
Dedinská Lea
Gronský Matias
Krúpová Alžbeta
Kufová Rebeka
Ondreková Anežka
Podbielančík Juraj
Sitek Milo
Tegelhof Leo

SOBÁŠE

Ondřej Lipka – Tereza Ďaďová
Peter Bažík – Petra Kekeláková
Filip Šefčík – Kristína Kubičková
Tomáš Vašut – Natália Garajová
Ján Gajdošík – Veronika Garajová
Roman Griga – Zita Hošeková
Jaroslav Poláčik – Sabína Dedinská
Adam Jurko – Anežka Knižacká
Ján Kičin – Zuzana Vozárová
Maroš Kendrala – Nina Zaťková
Martin Bažík - Hana Lešťanová

ÚMRTIE

Bobrovský Ľudovít, Ing., 88-ročný
Domiňák Štefan, 61-ročný
Korčušková Mária, 75-ročná
Kozáčik Pavol, 78-ročný
Lukáčiková Iveta, Ing., 60-ročná
Maškara Marián, 74-ročný
Mihaľ Miroslav, 63-ročný
Odrobiňáková Gizela, 88-ročná
Pilár Blažej, 75-ročný
Pilár Martin, 42-ročný
Polgár Miroslav, Ing., 65-ročný
Rošťák Dušan, 67-ročný
Seman František, 90-ročný
Šálková Margita, 88-ročná
Šelingová Štefánia, 89-ročná
Vangel Ján, 86-ročný
Vlček Milan, 72-ročný
Žáková Irena, 92-ročná
Žuffa Cyril, 90-ročný

JUBILANTI

60-roční
Dedinská Oľga
Garaj Jozef
Hlavaj Jozef
Chomová Mária
Jurina Ján
Kajanová Darina
Kokavec Marián
Ladniak Anton
Lukaščík Miroslav
Medžová Beata, PharmDr.
Opát Ivan
Pitáková Daniela, Mgr.
Reguly Jozef
Saganová Anna
Stajníková Dagmar
Šula Peter
Vasek Ján
Vranová Katarína, Ing.

65-roční
Bestvinová Jarmila
Kratoň Alojz
Kuboš Tomáš
Melník Igor
Mikulaj František
Rakovanová Natália, Ing.
Seman Milan
Škapec Ondrej
Trnka Jozef, Ing.
Tuková Mária, RNDr.

70-roční
Adamčák František
Branický Jozef
Britaňák Ján, Ing.Mgr.
Dlugošová Mária
Gruchaláková Gabriela
Chladná Viera
Kamenský Viliam, Ing.
Klinovská Emília, Ing.
Kováčiková Anna
Kubinec Daniel
Kuboš Daniel
Pytelová Anna
Rentka Alojz
Smatana Michal
Vrana Ján, Ing.
Záhorcová Helena
Žuffa Jozef

75-roční
Bakošová Kristína
Dedinská Emília
Domiňák Ladislav
Latka Štefan
Lipková Alžbeta
Regulyová Oľga
Ševčík Anton
Šindlerová Hana
Zumríková Dagmar
Žuffová Mária

80-roční
Baláková Augustína
Knapová Margita
Lukáčiková Vlasta
Mišík Ján, Ing.
Šaligová Anna
Štalmachová Marta
Vasek Štefan
Vaseková Antónia
Zumrík Vladimír
Žuffa Marián
Žuffová Alžbeta
Žuffová Mária

85-roční
Drdajová Magdaléna
Mikulášek Jozef
Pacík Milan, MUDr.
Tomagová Oľga

90-roční
Kontrová Mária
Pažítka Metod
Vodičková Monika

92-roční
Ballaschová Ema
Drozdová Terézia
Nákačková Cecília
Todeková Jolana
Žmuráň Ondrej, Ing.

93-roční
Buldová Oľga
Tokár Viktor

94-ročná
Kavuliaková Terézia

Poznámka redakcie:
Vzhľadom na nariadenie EÚ o osobných údajoch – GDPR sa bližšie údaje k jednotlivým osobám neuvádzajú. Údaje sú prevzaté z oddelenia evidencie obyvateľstva. Kto chce svoje údaje, uložené na matrike, pozmeniť či doplniť, alebo si neželá byť uverejnený v Spoločenskej rubrike, nech to oznámi na Matričnom úrade v Nižnej na oddelení evidencie obyvateľov. Za prípadné nezrovnalosti redakcia nezodpovedá. Ďakujeme.

KRÍŽOVKA PRE ČITATEĽOV NIŽNIANSKYCH OZVIEN

Autor: Juraj Lukáč	**2**	oborila, vyrútila, ostro povedala	MPZ Slovenska	francúzska hudobná skupina	techn. medic. odbor neurológie	hlas kačky, slovko dotípenia	keď, akže	**Autor výroku: Theodor Roosevelt** (* 1858 - † 1919), 26. prezident USA v rokoch 1901-1909		Pomoc: anaar, alou, eher, Eibon	ruský súhlas	kypri pôdu	dvojnožka na zbraň	oďobol	do-škrabal, po česky	iný názov granátového jablko	**1**
tal. žen. meno (Rozeta)										dobodaný, česky							
obyvateľ Grónska, severan								dobehávala ma	plávajúci ústroj rýb	štát USA / bitka							
civilná obrana			bočná strana / meno Samuela				dopr. podnik Blava / dal do zeme ipu				stával sa lepším	daj do ruky					
značka tlačiarní						názov lieku na srdce / dokazilo						ustálený postup, rituál					
rieka v Austrálii					robí dabing / patriacu psovi							dobré, nárečovo / odozva					
utlmuj				positivum skrátene / os. zámeno						predložka / adverbium, skr.			popevok / Okr. osv. stredisko			liter / prvá dvojhláska	
MPZ Ukrajiny			spevom ho oslávíš / kyslík											kód Lichtenštajnska			
Chem. značka dusíka		ono sa robilo hadom / nalial												Pomoc: Ckura, Sauľ, souse, zolol	keď, pokiaľ / neskonzumuješ trošku		
chem. značka zlata			druh mor. mäkkýša / byv. portug. prezident						chlp na hlave					dusík / spať, po anglicky		MPZ Talianska / anaerób, čes.	
príbytky včiel				ulial, čes. / hydroizolačná fólia					**3**	hlas hada / ECV Ilavy			zn. španielských áut / umenie, kniž.				
dával semená do zeme					zn. českých sušienok / meno speváka Powdera							sám, po anglicky / fosfor					
neskúsený mladík						očistil vodou / voj. odvod					predávanie / liečivá bylina, aj korenie						
malá Elena							povzdych / ozvena			fluór / symetrizačný člen		dávaš zrno do zeme / čiara v zošite (hov.)					
MPZ Švajčiarska		naložiť, angl. / poskytli pomoc						brat Kaina / citoslovce zívania					nástroj na písanie / Európska komisia				
kód Japonska			prechádzka / vzor, maketa											atraktívne predstavenie / zn. kval. múky			
Ekonom. odbor matematiky				čes. súhlas / dielo Karla Čapka				malý Ali / Štát. akad. umenia							byt.podnik / MPZ Rumunska		
utráp, amortizuj					tona / liter		sladkovodná ryba / obuj						odborová rada / ekon. org. demokr. Slov.			polomer / nenasávalo	
časť kozmickej lode						vylúdi úsmev / streda, po rusky								tamtí / hlasno trochu odpila			
radšej, skôr, po nemecky					ruské meno (Saul) / prevádzka, skr.					lek. komora onkológov Slovenska / trasa					kód španiel. / babylon. boh búrky		
MPZ Holandska a Luxemburgu				pre, česky / oxid olovnatý				United states / Universal joint (skr.)			údaj o mene a bydlisku / čist. prostried.						
číslo dva v Ríme			preber ma zo spánku / os. zámeno									depo / Spojené kráľovstvo, angl. skr.					
MPZ Španielska		jedzme obed tu / síra											lialo u našich západných susedov				
Pomoc: asent, Elil, linop, Lie, ovula, Pian,	zakladaj tkáčsku osnovu, tkaj, básnicky							Ázijský štát					Hajde, poďme, po česky				

Vylúštenie krížovky zasielajte na **sefredaktor@nizna.sk**.
Do správy uveďte svoje meno a adresu. Výherca obdrží od OcÚ vecnú odmenu.
Vylúštenie krížovky z čísla 1/2024: ***Že nedostanete vždy, čo chcete, je niekedy obrovské šťastie. Dalajláma.*** Výherkyňou sa stáva Angela Regulyová, Nižná.

www.nizna.sk **FB:** @Obec Nižná / @Obec Nižná - diskusné fórum